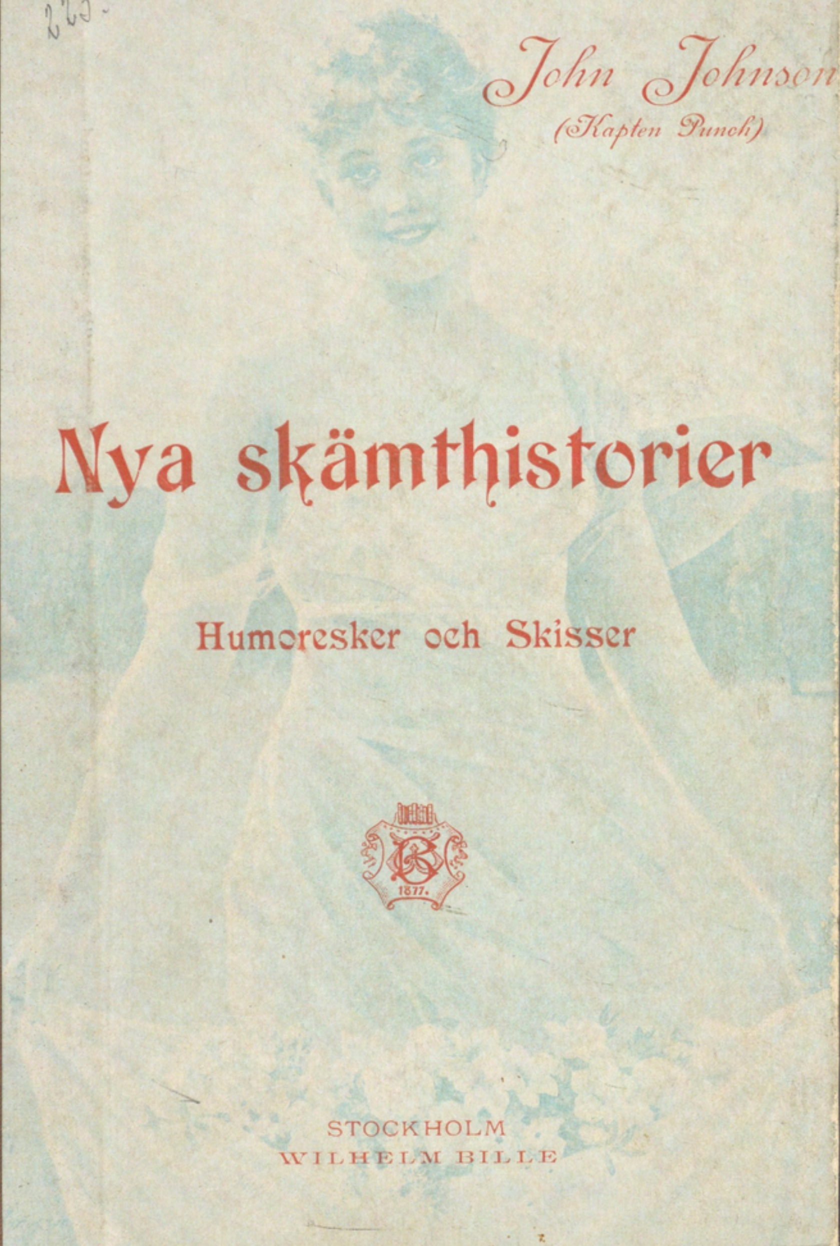

223.

John Johnson
(Kapten Punch)

Nya skämthistorier

Humoresker och Skisser

STOCKHOLM
WILHELM BILLE

Upsala Univ. Bibliotek
Sv. avd.
Sv. liter.
Romaner

JOHN JOHNSSON

NYA SKÄMTHISTORIER

NYA SKÄMTHISTORIER

HUMORESKER OCH SKIZZER

AF

JOHN JOHNSSON
(KAPTEN PUNCH)

STOCKHOLM
WILHELM BILLE

STOCKHOLM, GERNANDTS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1892.

Förord.

»Variatio delectat» är ju, så att säga, tidens lösen.

Det är med tanken härpå, som denna bok kommit att innehålla »litet af hvarje», ungefär som ett program på en varieté-teater.

Vördsamt

Författaren.

INNEHÅLL.

	Sid.
En koketts bekännelser	1
En misslyckad spekulation	53
Hvarför assessorn förblef ungkarl	57
En affär	64
En blyg fästman	67
Kyrkobesöket	75
Otur	79
Pröfningar	81
Kalle Blomqvist	89
»På de' vise»	97
Två om en	99
Hurless körkvärdens Lars-Petter blef kurerad för å smaka på handelsmans fikon	107
Munterhet i prestgården	112
Den moderna konsten	120
En moder	125
Störd julfröjd	133
»Mauritius»	141
Romtoddar med kräftor	148
Vilddufvan	154
Hästhandlare	172

	Sid.
»Sådan är jag, moder»	179
Kärlekens underliga vägar	183
Den första julen	190
Oflax	196

En koketts bekännelser.

I.

Det ringde på tamburklockan hos gamla »hennes nåd» von Sternberg.

Den stolta fröken Ebba, som varit sysselsatt med att på nyårsdagen efter middagen ordna innehållet i sin sekretär, rafsade alltsammans i en hög och lade en tidning öfver samlingarna, hvarefter hon framför trymån lätt och behändigt ordnade några motsträfviga strån i luggen.

»En visit så här dags, hvem kan det väl vara?» frågade hon sig och gick att öppna. »Nej men se, du, kära Elna! *Godt nytt år* och hjertligt välkommen! Tag af dig ytterkläderna inne hos mig och låt oss prata litet; mamma är i kyrkan, jag är alldeles ensam», ljöd det från tamburen, under det Ebba drog väninnan in i sitt rum.

»Tack, tack, kära du. Förlåt, att jag gör visit så här dags, men det har varit mig omöjligt att

titta upp förr. — Godt nytt år och god fortsättning! — Så tråkigt, att tant inte skulle vara hemma!» larmade väninnan och kysste Ebba på kinden, midt i meningen.

Derefter slog hon sig ned i en fåtölj vid sidan af skrifbordet och fortfor i samma muntra och lifliga ton:

»Hur ha ni mått under julen? — Fick du många klappar? — Har du roat dig mycket?»

Och så vidare.

Ebba besvarade frågorna i tur och ordning. »Såå, jaså tant var krasslig julafton — så tråkigt! Och du fick en balklädning från Lundin af din morbror, öfversten — så roligt! — O, om du visste hvad jag alltid tyckt om den snälle gubben; nu gör jag det ännu mer! — Hurudan färg var det? — Jaså »choklad», som klär dig så bra, med robe af brysselspetsar! — Hvad jag tycker du skall vara glad — jag måste se den, innan jag går!» — Så generös var visst inte Otto! — Vi måste vara förståndiga och spara litet mer än vi göra, det är hans motto. — Liksom man inte spar sina gamla toaletter, ju oftare man får nya. Men det kan han aldrig lära sig förstå. O, hvad jag ångrar, att jag gifte mig så tidigt!»

»Säg inte så, kära Elna! Tänk på mig, som är fem år äldre än du och ännu inte är förlofvad ens. Det har jag, för att jag icke kunnat, som du, raskt fatta mitt beslut och låta mig bedåras af den förste bäste bland mina tillbedjare.»

»Fy, nu är du elak, Ebba!» sade den lilla frun i samma ton och med samma förolämpade min, som när hon för sex år sedan var pensionsflicka och kamraterna retades med henne om en inklination med en fräknig och tjock, liten kadett med orangutangarmar. »Du glömmer, att jag verkligen håller af Otto», fortfor hon, »att jag aldrig skulle kunnat hålla af någon annan. Och att han är värd detta, det måste du medge?»

»Det gör jag visst, kära Elna, och beviset derpå är, att jag kallade honom den förste *bäste*», svarade Ebba i älskvärd ton, men med en retfull liten dragning i venstra mungipan, som gjorde intryck af, att komplimangen icke var ärligt menad, hvilket Elna dock skulle ha varit den sista att uppfatta. »Jag vore färdig att afundas dig din lycka vid tanken på, att jag redan är så godt som på öfverblifna kartan», fortfor hon i samma ironiska ton, »men jag får trösta mig så länge med minnena af de triumfer jag firat som diva i komedien *Koketterna på äktenskapsmarknaden*, ty den äran vill du väl, lika litet som mina öfriga väninnor, ej göra mig stridig?»

»Du är då för lustig, kära Ebba, man skulle nästan kunna tro, att du skämtar, fast du säger det der så allvarligt, som om du skulle vara smickrad af att man icke motsade dig.»

»Det är jag också, uppriktigt sagdt. Jag erkänner villigt allt hvad man lagt mig till last i den vägen och känner ingen ånger öfver mina

synder. Inte *ännu* — så förhärdad är jag», slöt Ebba och kastade omärkligt och omedvetet en blick i spegeln.

Lilla fru Elna såg undrande och spörjande på henne, sedan hon slutat. Med sina stora, blå, uttryckslösa ögon sökte hon liksom att läsa i väninnans utmanande blickar, hvad hon egentligen menade. När det icke lyckades, tog hennes lilla nyfikenhet helt enkelt sig uttryck i en omskrifven fråga, som måste leda till en förklaring. På det sättet fick hon vanligtvis slutligen den önskade tydningen på en konversations gåtfullaste pointer. Lilla fru Elna var långt ifrån så dum, som man trodde, och hennes jemnåriga gjorde henne icke så litet orätt, då de, sedan hon utbytt sitt flicknamn mot sin mans, i förtroligare kretsar sins emellan och då hon icke var närvarande, kallade henne *Ström—fåran* — en qvickhet, som ursprungligen utgått från den elakaste tungan i ett kotteri af qvicka kavaljerer, hvilka idkade vitsandet som sport.

»Nu är du så der hemlighetsfull, som alltid gör dig intressant, kära Ebba, men jag tycker, att det borde du *inte* vara mot mig, som alltid invigt dig i mina förtroenden. Jag anar, att det der hemlighetsfulla *inte ännu,* på hvilket du lade särskild tonvigt, innebär något, som dina vänner icke få veta förr än längre fram, eller hur?»

»Nu är det jag, som inte förstår dig», sade Ebba leende. »Jag har alls inga hemligheter för

dig, det bedyrar jag», fortfor hon muntert. »Låt oss lemna det här kapitlet och tala om något annat! Var du på premieren å kongl. teatern i går?»

»Hvad är det här?» inföll Elna plötsligt, utan att strax besvara frågan, och tog tidningsbladet från bordet, hvarvid de hoprafsade brefven och en del mer eller mindre obetydliga souvenir och andra »minnen» blefvo synliga.

Med ett lätt utrop grep Ebba efter brefpacken, men drog genast handen till baka, sedan hon makat papperen bättre samman.

»Så du skrämde mig», sade hon med återvunnen fattning. »Det der fraset i tidningspapper är alltid högst enerverande.»

Men lilla fru Elna, som fått syn på brefven, lät den gången ej lura sig af sin väninnas tilltvingade lugn. »Jag ser nog, att du inte har förtroende för mig längre», utbrast hon. »De der brefven äro säkert mycket intressanta, efter som du är så rädd om dem.»

Efter att ett ögonblick ha fixerat fru Elna, fattade Ebba hennes hand och sade i hjertlig och uppriktig ton:

»Nåväl, efter som min hemlighet redan är till hälften röjd och jag litar på din tystlåtenhet, så vill jag bekänna, att dessa bref innehålla stoffet till min ungdoms memoarer, ty faktum är, att jag varit ung och njutit i fulla drag af min ungdom. Om man redan nu anser mig för en gammal flicka, och jag sjelf understundom tvingas erkänna,

att jag ej längre är den samma som förr, så beror detta deraf, att jag ‹ke nöjt mig med att endast läppja på nöjets bägare. Och som jag i dag i fantasien genomgått det förflutna med stöd af dessa minnen, men måste afbryta när du kom, så vill jag, efter som du önskar det, ge dig mitt förtroende och börja revyn på nytt. Kom och sätt dig här i soffan, så skall du hastigt och lustigt få höra »*en koketts bekännelser*».

II.

»Vi skola naturligtvis börja från början, eller hur?» sade fröken Ebba och letade fram ett skrynkligt papper ur samlingarna. »Hvad tror du det här innehåller?» frågade hon och lade det framför väninnan.

Elna vek upp bladet.

»Hvad vill detta säga? Det är ju konceptet till en fransk kria», sade hon skrattande.

»Alldeles riktigt, du begriper inte hvad den kan ha med mina memoarer att beställa, menar du. Knapt jag heller. Historien om min första kärlek är, som din, och andra unga flickors uteslutande löjlig.»

»Jag har aldrig älskat någon annan än min man, det bedyrar jag», tog lilla fru Elna till orda med en smula häftighet.

»Det har jag aldrig bestridt, söta du», svarade Ebba med älskvärd ironi. »Men låt oss nu återgå till ämnet!»

* * *

»Föreställ dig en bortskämd yrhätta på fjorton år, som intresserade sig mer för skridskobanan å Nybroviken än sina lexor, för hvilka hon för resten aldrig lyckades få något intresse. När anmärkningarna hunnit växa till fem stycken under de två första veckorna af terminen, hur skulle det gå sedan? Hon visste det redan! Det komme inte att gå väl nästa gång hon icke kunde sina lexor, hade »fröken» sagt.

Franskan var värst! Och just i dag, då vädret var så vackert och hon fått lof att gå ned på isen, skulle hon ha en kria färdig till dagen derpå!

Så retsamt! Om hon skulle gå ned en liten stund, bara en *liten* stund, tänkte hon. Klockan var ju inte mer än fem på eftermiddagen, och hon behöfde inte gå till sängs förr än klockan tio.

Innan hon visste ordet af, voro öfverplaggen på och kosackmössan med pelsbrämet. Hon kastade icke så mycket som en blick i spegeln för att se, hur den satt; i stället upptäckte hon i trappan, att en skruf lossnat i skridskorna, och som hon inte hade skrufnyckel till hands, fingo tänderna göra tjenst.

En stund senare var hon omhvärfd af en hel

flock gossar nere å banan, hvilka alla täflade om att visa sig uppmärksamma mot henne. Hon delade sina gracer till höger och venster, och när slutligen två af de ifrigaste kavaljererna kommo i lufven på hvar andra om, hvems turen var att skjuta henne framför sig, skrattade hon och eggade upp dem, till dess de stodo som ett par ilskna tuppkycklingar mot hvarandra.

Så flögo de slutligen ihop och den segrande blef naturligtvis hennes riddare.

Litet längre fram på qvällen kommo kadetterna från Skeppsholmen.

Hvad hon tyckte, att de åkte »stiligt» emot de små »skolråttorna»! Det fanns dessutom de, som hade mustascher, och som blinkade åt henne, när de på dagarne mötte henne. Hon skulle så gerna ha velat blinka igen till dem, om hon ej vetat, hur opassande det var.

Den der qvällen lade hon märke till en af kadetterna, som hon ej förr sett på banan, men som blinkat åtskilliga gånger åt henne, då de mötts på gatan. Han åkte genast ned till henne, der hon stod, omgifven af goss-svärmen, och gjorde några slag kring gruppen.

Så bra han åkte, hon hade aldrig sett någon »ligga så långt ut på ytterskär» som han. Plötsligt slog han mössan af en af småpysarne, så att den åkte långt ut på banan, hvarefter han tog fart, lade sig öfver, så att fingrarne snuddade vid

isen och grep mössan, som han sedan öfverlägset slängde åt pysen.

Ögonblicket derpå klöf han gosshopen i två delar och skrek:

»Se upp, småpojkar, och stå inte här och skym utsigten för mig!»

Derpå gjorde han en piruett på tåspetsen och stoppade tvärt farten midt framför henne.

»Vill fröken göra en rond kring banan med mig? Jag har sett, att ni åker bra, bara ni får lite' stöd», sade han bugande och förde handen till mösskärmen.

»Tack», svarade hon och lemnade honom sina båda händer.

Hvad det gick »stiligt» att åka med honom!

»Det var så rätt, jag glömde att presentera mig», sade han och nämde sitt namn.

Hon gjorde det samma, och så voro de med ens bekanta. Han bodde i huset bredvid hennes.

»Då tycker jag, att vi som 'nära' bekanta kunna lägga bort titlarne», föreslog han.

»Om Axel vill, så — —»

»Och så tycker jag, att Ebba och jag gerna kunde träffas här på isen litet emellanåt.»

Hon såg upp på honom.

Inte var han så värst vacker vid närmare påseende. Näsan pekade uppåt, som om hon vädrade något i luften, och öronen — gud, hvilka öron! Det ena hade han lagt kapson på genom att rigga mössan på sned, så att det trycktes intill hufvu-

det, men det andra fladdrade fritt för vinden som en brandflagga på half stång. Och hvad han gnuggade det sedan! Hon hörde, hur han rullade det fram och till baka i handen, för att skydda det mot kylan.

»Det vore roligt att träffas någon gång», svarade hon mekaniskt, under det tankarna koncentrerades kring hans lustiga öron; »men jag har så sällan tid för mina lexor.»

»Hvad är det för lexor?»

»Franska krior och sådant der. — Kors, det var så rätt, jag är tvungen att gå hem genast och skrifva franska. Annars blir jag rysligt olycklig för »fröken».

»Asch, det är väl inte så farligt, jag skall hjelpa Ebba. På en qvart skall den skrifningen vara klar.»

»Är Axel så rysligt 'styf' i franskan då?»

»Åhja, nog ha vi läst mer än ni, i flickskolan», svarade han.

»Vill Axel hjelpa mig, så gå vi hem strax och träffas lite senare, när det blir färdigt. Hvad är klockan?»

»Åtta!»

»Det var förskräckligt, då måste vi skynda oss. Jag skulle haft det färdigt redan. Men om Axel hjelper mig, så —»

»Hvad får jag då?» frågade han, under det han snörde af henne skridskorna.»

»Axel skall få låna en rolig bok af mig.»

»Inte annat? Handlar den om *kärlek?*»

»Kärlek, hvad menar Axel», sade hon, sedan hon åter kommit på fötter.

»Jag trodde, Ebba var road af sådan lektyr. Men Ebba vet kanske inte, hvad kärlek är, när allt kommer omkring? Ni talar naturligtvis inte om sådant i flickskolan!»

»Fy, hvad Axel är stygg!»

»Åh, seså, inte behöfver Ebba rodna för så litet. Jag har talat med många flickor om kärlek, men det är ingen, som visat sig så oskyldig som Ebba. Det tycker jag om! *Koketteriet är som doften från en ros — utan doft vore rosen endast en kamelia.*»

Hon skrattade.

»Det der har Axel säkert läst i en kärleksroman», sade hon.

»Det kan nog hända, men det gör det samma. Sant är det! Jag finner inga flickor så förtjusande som — koketterna.»

»Såå, verkligen?»

»Det gör ingen karl, ska' jag säga Ebba. — *Koketteriet är som skummet på behagens eljes dufna champagne*», fortfor han patetiskt.

Hvad han var lustig! —

Han väntade i portgången, medan hon sprang upp efter sina anteckningar.

»Om en halftimme är jag till baka», sade han, sedan hon lemnat dem, »då träffas vi åter här i förstugan.»

»Ja, men kom säkert», bad hon.

»Ebba kan vara lugn», sade han och skyndade upp till sig.

En stund senare smög hon, utan hatt och kappa, åter ned för trappan, der kadetten redan väntade henne.

»En kyss i skaldelön, bara en», hviskade han, i det han lemnade henne konceptet.

Hon spratt till, slet sig lös och ilade upp för trapporna.

Följande dag mottog hon sin första kärleksbiljett. En månad senare voro de hemligt förlofvade.

På våren blef han utkommenderad på sin första expedition till sjös och tog ett högtidligt löfte af henne, att hon icke skulle glömma honom, under det han var borta.

När hon tre år derefter återsåg honom på en bal, var han officer.

»Mins ni mig ännu, fröken Ebba?» frågade han i melankolisk ton efter slutet af en vals. Han lät för jämmerlig!

»Om jag mins er, herr von ***. Det var en fråga. Jag beundrade ju er på den tiden!»

Det glänste till i hans ögon.

»Men ni måste erkänna, att ni dansar inte på långt när så bra, som ni åker skridsko.»

Han bjöd icke upp henne mer den qvällen och icke sedan heller, ty ett par månader derefter gifte han sig nere i Karlskrona», slöt Ebba skrattande.

III.

Fröken Ebba bläddrade i samlingarna.

»Du ser så mystisk ut och har med ens blifvit så allvarsam, som om det minne, du nu söker, vore det intressantaste af dem alla», sade lilla fru Elna och såg frågande på väninnan.

Ebba tog ett bref ur högen, reste det på kant mot bordet och lät det löpa upp och ned mellan tummen och pekfingret.

»Nåja, jag kan inte neka till, att icke min *andra* kärlekshistoria, som står i det intimaste förhållande till min *tredje*, utöfvat det största inflytande på min framtid.»

»Du älskade således din andre tillbedjare?» frågade fru Elna och såg Ebba i ögonen.

»Nåja, det kan ju hända, men åtminstone icke länge», sade hon med en lätt suck.

Lilla fru Elna såg förvånad ut.

»Inte länge», säger du. »Vet du hvad, det förefaller äfven mig, som om man inte kunde älska evigt. Det är verkligen för märkvärdigt, man känner sig inte alltid lika lycklig.»

»Prat, hvad fattas dig! Har du något att förebrå din man?»

»Visst inte, men vi qvinnor känna icke våra män, åtminstone inte förr än vi varit gifta ett par år.»

»Och de lära kanske aldrig känna oss, åtminstone ej förr än åren strött sitt silfver i våra lockar och vi upphört att intressera oss för något annat än dem. Ty det är denna fordran mannen ställer på sin hustru. Kunna vi fylla denna fordran, blir ett äktenskap lyckligt, annars ej. Derför har jag föredragit att förbli ogift, tills jag blir — gammal», sade Ebba trotsigt och slog en liten knyck på nacken.

»Men låtom oss återgå till ämnet», fortfor hon.

»Min andre tillbedjare var läkare och älskade mig verkligen! Gud vet om han icke gör det än, i fall han lefver, ehuru han visst inte har några skäl dertill», sade hon och rodnade lindrigt.

»Jag var nyss fylda aderton år, då han, efter att ha känt mig endast en kort tid, friade på ett sätt, som jag aldrig skall glömma.

Det var på en bal hos friherrinnan M***.

Efter slutet af en dans förde han mig in i tant M:s skrifrum, vid sidan af våningen. Gasen var nedskrufvad och möblernas skuggor aftecknades mjukt mot golf och väggar.»

»Hu, hvad här är dystert, vill ni vara god bedja någon af betjeningen att skrufva upp gasen eller följa mig till något af de andra smårummen», bad jag.

»Är ni rädd att sitta här, i denna halfskymning, i mitt sällskap?» frågade han och fixerade mig.

»Ja, jag kan inte neka till det; jag har alltid varit en smula rädd för er, doktor.»

»Såå, det smickrar mig», sade han och tog plats framför mig, »ty det bevisar, att jag gjort intryck på er, och det *första* intrycket är alltid afgörande, brukar man säga!»

»Ni är väl djerf att dra era slutsatser, doktor. Hur vet ni, för det första, att ni gjort intryck på mig, som ni säger, och för det andra, att detta intryck är det 'första' jag skulle ha känt?» frågade jag.

»Derför att jag *vet* det. Jag skall strax bevisa det, om ni så vill», fortfor han.

»Så, det skulle verkligen vara roligt att höra era bevis. Jag lyssnar!»

»Nå väl, vet ni hvarför ni är rädd för mig, fröken von ***?»

»Nej.»

»Det är derför, att ni tror mig vara öfverlägsen er. Och jag bekänner, att jag gjort allt för att bibringa er denna tro, i motsats till edra öfriga beundrare, hvilka följt en annan taktik och gjort allt för att få er att tro, att ni varit öfverlägsen dem. Hur smickrande detta än är för er fåfänga, kan det dock icke väcka ett djupare intresse, emedan ni vet, att denna fint är en af det konventionela hyckleriets vanliga former att visa sig artig mot damerna. Ni tvingas alltså, med eller mot er vilja, att intressera er för den mera ovanliga taktik jag följt, och följden häraf har blifvit, att jag gjort ett lifligare intryck på er än de an-

dra kavaljererna mäktat. Och detta derför, att jag varit ärligare än de. Kan ni neka till detta?»

Jag var verkligen en smula förbryllad af den konstiga bevisföringen, och i mitt hjertas oskuld svarade jag derför efter några undanflykter: »Nej!»

»Nå väl», fortfor min originele doktor, »då bevisar ert svar också, att jag är den *förste*, som gjort ett dylikt intryck på er, ty det är endast i detta fall, som min taktik haft utsigt att lyckas.»

»Hur vill ni förklara det?» frågade jag förvånad.

»Derför att det endast är *en gång* qvinnorna verkligen känna sig underlägsna männen, och det är när de för första gången — älska, eller äro på väg att göra det», svarade han och fattade min hand.

Jag spratt upp som ur en dröm, oförmögen att genast reda de tankar, som genomkorsade min hjerna efter denna underliga balkonversation.

»Har ni förstått mig?» frågade min tillbedjare.

»Nej», svarade jag med återvunnen fattning, »och jag vill ej förstå. Jag intresserar mig verkligen ej för dylika djupsinniga reflexioner. Men sedan jag nu lyssnat till er, ber jag, att ni återför mig till de andra gästerna.»

»Nej, min fröken, inte förr än ni erkänt, att ni älskar mig, som jag er. Ty jag älskar er», fortfor han i passionerad ton och tryckte min hand.

»Då torde ni förlåta mig, att jag lemnar denna kärlek — *obesvarad*.

»Jag förstår, ni begär betänketid», sade han lugnt och tog min arm. »Hur länge?»

»Så länge ni behagar vänta, och så länge ni väntar har jag ingen brådska», svarade jag skämtsamt.

»Nåväl, jag skall försöka att öfva mig i tålamod», svarade han.

IV.

Min originele tillbedjare, doktorn, »öfvade sig onekligen i tålamod» under hela säsongen. Fast än ingen vecka förgick, då vi icke sammanträffade i societeten eller å teatern, gjorde han dock icke min af att återupptaga det ämne, som, att döma af hans förklaring den der balqvällen, då tycktes ligga honom så ömt om hjertat.

Och jag bekänner, att jag ånyo med den största likgiltighet skulle ha mottagit en förnyad bekännelse, oaktadt jag mer och mer intresserades af doktorns umgänge och spirituela konversation.

Så småningom började jag tro, att hans frieri blott varit ett skämt, och att han endast roat sig med att göra en af sina vanliga »studier» för att sedan bakom min rygg förlöjliga mig så, som han för mig förlöjligade andra, med hvilka han kom i beröring. Ty detta förlöjligande af andra var ett af de sätt, hvarpå doktorn visste att intressera.

Jag började mer och mer ge akt på den underlige mannen för att, sedan jag fått bevis för mina misstankar, hämnas. Jag utforskade mina vänner, för att af dem få höra några af doktorns omdömen om mig. Det enda jag lyckades få reda på var, att han vid ett tillfälle kallat mig: *en inbilsk liten kokett. Kokett*, hvad det ordet retade mig. Jag beslöt att än en gång lägga doktorn för mina fötter och sedan kallt triumfera öfver mitt offer. Han skulle sjelf få erfara innebörden af den förolämpning han riktat mot mig. Jag måste dock ha förstått att göra bra svårt bruk af det raffinerade tyranni i hvilket jag sedermera, enligt hvad det påstås, excellerat för att söka förströelse och bestraffa narrarne bland männen. Ty jag smickrar mig med att ha uträttat mycket godt, då jag lärt en och annan af mina tillbedjare att hysa större aktning för mina medsystrar, än hvad de visat mig, sedan jag på fullt allvar blifvit hvad jag icke var, då doktorn gjorde mig sin kur. Han blef alltså mitt första offer — eller rättare jag hans, ty när komedien ändtligen var utspelad, märkte jag för sent, att det var *han*, som triumferade. Härtill bidrog i främsta rummet en omständighet, som jag aldrig tagit med i beräkningen. Mot slutet af säsongen insjuknade jag häftigt efter en natt egnad åt sällskapslifvets mest tjusande nöje. Jag hade förkylt mig efter en dans och måste intaga sängen. Min doktor erbjöd sig att kurera mig, min mor gaf efter och underrättade ej vår husläkare. Resultatet af hans

ömma omsorger, hans aldrig svikande uppmärksamhet och blick för sjukdomens alla faser blef, att jag efter ett par veckor åter kom på fötter. Under sommaren gjorde jag i doktorns och min mors sällskap en trip till en af våra badorter och befann mig vid säsongens början kryare än någonsin, om jag undantager ett litet »hjertlidande» orsakadt af tacksamhet och sympati för den, som, efter hvad det sades, räddat mitt lif. Jag hade plötsligt förlorat spelet, utan att jag visste det. Och min medspelare tröstade mig med, att jag i stället vunnit »lyckan». Jag trodde det äfven — ett ögonblick. Min mor var den, som väckte mig ur mina drömmar. Då jag för henne yppade mitt hjertas hemlighet, vägrade hon att gifva sitt bifall till den förbindelse jag knutit. Denna underrättelse mottog min fästman med vanligt lugn.

»Jag anade det», sade han, »men då det är vi två som sjelfva skola afgöra vårt öde, kommer det icke oss vid hvad en tredje beslutar derom, vore det ock en mor. Svårigheter stöta vi på öfverallt i lifvet, men inga äro större, än att de icke med tålamod kunna öfvervinnas! Låtom oss alltså se tiden an med lugn och njuta vår närvarande lycka i afvaktan på den framtida.» Detta blef mig emellertid ej förunnadt. När säsongen började, fördes jag tillsamman med grefve ***spets, hufvudman för en af våra äldsta aristokratfamiljer. Grefven, som nyss återkommit till Stockholm efter ett långvarigt vistande i utlandet, egde en betyd-

lig förmögenhet och ämnade nu slå sig i ro på ett af sina gods, för att der vårda sin starkt angripna helsa. Det hviskades, att han, trots sina 35 år, icke egde hopp om att öfverlefva mer än möjligen ännu en födelsedag, ehuru han för ingen del sjelf trodde på dylika olycksprofetior. Han gjorde tvärt om ingen hemlighet af, att hans närmaste plan var att söka sig en följeslagerska genom lifvet. Hans val föll på mig. Och i samråd med min mor blef partiet beslutadt, innan grefven ännu hört mitt svar. När han några dagar senare friade, fick han — korgen! Detta afskräckte honom dock icke från att ett par veckor senare förnya sitt anbud. Under tiden hade man på allt sätt bearbetat mig, för att få mig att taga mitt förnuft till fånga, och icke släppa den lycka som erbjöds mig ur händerna. Och jag tog mitt förnuft till fånga! Förlofningen eklaterades oförtöfvadt, och derefter började tillredelserna för bröllopet. Sedan doktorn genom ett bref från min mor erhållit underrättelse om den förändrade situation, som inträdt, hade jag ej återsett honom och längtade ej heller att göra det. Dagen för bröllopet utsattes, utan att jag förnam något från min förre tillbedjare. Jag förskräcktes öfver denna tystnad och lugnades endast, sedan jag erhållit underrättelse om, att doktorn fortfor att sköta sin praktik, som om ingenting passerat.

»Gudskelof, han finner sig må hända således i sitt öde», brast jag ut och drog en suck af lättnad

Då erhöll jag plötsligt en dag detta bref, i all sin vetenskapliga torrhet det mest gäckande och uppskakande jag någonsin fått emottaga. Så här lyder det», sade Ebba allvarligt och vecklade med nervös oro upp papperet.

Käraste!

*Utan att återse dig vill jag härmed säga dig mitt farväl. Min kappsäck står packad och när du erhåller detta bref, är jag redan på väg till utlandet, der jag för framtiden kommer att slå mig ned. Dessförinnan manar mig dock min pligt som läkare att meddela dig, att jag här om dagen i samråd med grefve ***spets läkare varit i tillfälle konstatera, att grefvens bröstlidande inträdt i ett stadium, som för läkaren omöjliggör att begränsa smittan eller hindra dess öfverförande till dem, som af en eller annan orsak tvingas att uppehålla sig i den sjukes omedelbara närhet. Jag har tillrådt grefven att engagera en äldre sköterska från ett af lasaretten för den tid som återstår honom att lefva, emedan erfarenheten visat, att en sådan qvinna besitter en motståndskraft, hvilken specielt du, min käraste, i ett fall som detta absolut saknar. Lef väl etc.*

Fru Elna kröp tillsammans i soffhörnet.

»Hu, så hemskt! Hvad led grefven då af för en hisklig sjukdom?» frågade hon.

»Af *lungsot.*»

»Men inte kan väl lungsot smitta en frisk?»

Man trodde det knappast då för tiden; derför

verkade underrättelsen ännu mer skakande. Men då doktorn öfverallt ansågs vara en af våra skickligaste läkare, specielt i denna art af sjukdomar, lyssnade jag till varningen och vägrade gifta mig med grefven. Man sade, att jag handlade oklokt, ty redan följande vår dog min tredje tillbedjare, grefven — ogift, sade Ebba, med en lätt rysning. Se här det enda minne jag eger efter honom, fortfor hon leende och tog fram ett fotografi ur samlingarna.

»Hvad för slag, det här är ju en kapplöpningshäst!»

»Ja, grefven var framför allt sportsman och »Lady Macbeth» der på fotografien var hans favorit. Jag tror, han älskade henne mer än mig.»

V.

Vårmånaderna flögo sin kos och sommaren nalkades. För att förströ mig och hemta nya krafter efter säsongens slut beslöt jag att tillbringa en termin vid en af vestkustens badorter.

Jag träffade der tillsammans med idel gamla bekanta, och efter endast en veckas förlopp hviskades det om, att en af »gamla gardets» mest blaserade kavaljerer, ryttmästaren ***krona på allvar gjorde mig sin kur, och att jag långt ifrån visade mig likgiltig för min nye tillbedjare.

Jag lät mina vänner prata bäst de behagade och föredrog fortfarande ryttmästarens muntra umgänge framför de andra fadda kavaljerernas.

Vi voro grannar vid table d'hôten och promenerade ofta tillsammans. Den uppmärksamhet han, mer än förr, visade mig lönade jag med ett motsvarande mått af älskvärdhet. Det föll mig aldrig in att en så rutinerad »friare på narri» verkligen skulle falla ur sin roll och bli kär på allvar. Men jag misstänker, att han slutligen blef det, och historien om hur jag kom under fund dermed är rätt lustig.

* * *

Se på den här reliken, fortfor Ebba skrattande och tog fram en *metkrok* ur samlingarna. På denna krok har jag också fångat friare.

En vacker dag presenterade ryttmästaren för mig en af badgästerna, en docent vid ett af universiteten.

Den lärde herrn var född i skärgården och gjorde intryck af en fisk, som hamnat på landbacken. Jag hade åtminstone ej kunnat frigöra mig från den föreställningen, att docenten, då jag mött honom, liksom gjorde försök att kryssa i motvind utan roder och kompass.

Hans ansigte var sympatiskt, men åt sin toalett egnade han ej mer uppmärksamhet än en zulukaffer. I synnerhet äflades han att knyta sin

halsduk så, att ena snibben kittlade honom under hakan, hvilket hade till följd, att han bar hufvudet högt, under det den andra snibben, pekade rätt nedåt, som en minutvisare hvarje halftimme. Han var med ett ord ett original!

»Hur kommer det sig, att ni intresserar er för den der underliga figuren?» var också min första fråga till ryttmästaren, sedan vi efter presentationen skilts från docenten.

»Jo, det skall jag strax säga. Karlen och jag äro barndomsvänner. Vi ha kamperat samman genom läroverket i — — — ping och brottats med Vetterns oroliga vågor. Jag tänker föreslå er, att vi endera da'n, när det »friskar i», skulle företaga en liten segeltur till hafs i docentens sällskap.»

»Hvad säger ni! Törs den underliga menniskan ge sig till sjös. Han kan ju knapt reda sig på land, och ni är ju inte sjöman, efter hvad ni sjelf sagt mig.»

»Nej, inte jag, men han. Vattnet är hans element och han seglar som en gud. Ni vet ju, att gud Odin var en säker skeppare!» skämtade ryttmästaren.

Jag hade således haft rätt i min uppfattning om docentens fisknatur. Hur intresserad jag än var af att få medfölja på en seglats utomskärs, kände jag mig dock att börja med en smula tveksam och gaf ryttmästaren del af mina farhågor.

»Jag förstår, ni hyser fruktan för våra gemensamma vänner. Det är just derför jag finner det

så lämpligt, att docenten är med. Var öfvertygad om, att ingen af dem skulle anse det farligt för er, om ni ensam gåfve er ut på villande haf i hans sällskap. Man misstänker er verkligen inte att vara så intresserad af hans vetenskap.»

»Jag fruktar ej heller, att misstankarne komma att riktas mot honom, då vi ju ha er med, som vakar öfver oss, men för säkerhets skull tror jag, att det ej skulle skada, om vi åtminstone toge min kammarjungfru Marie, med oss. Hon har helt och hållet min mors förtroende.»

»Det tviflar jag ej på, men det vore just rätta sättet att utsätta oss alla för ogrundade misstankar från den reflekterande societeten. Er Marie ser visst icke ut att ha fått något med af den heliga jungfruns gloria kring sitt änne. Och hvem vet, om docentens Josefsmantel är så löst axlad, att han lemnar henne den i sticket», fortfor den oförbätterlige ryttmästaren.

Slutligen gaf jag efter, och redan följande dag gjorde vi vår första trip ut till hafs.

Dessa utflykter upprepades sedan åtskilliga gånger och utsträcktes allt längre och längre.

Ibland lyckades jag, trots ryttmästarens protester, att äfven locka ut några af de mest orädda och sjövana badgästerna på våra vikingatåg.

Tiden förflöt på det angenämaste och sejouren nalkades sitt slut.

Docenten och jag voro redan de bästa vänner och en afton inbjöd han mig och ryttmästaren

till en segel- och fisketur som borde räcka till fram på eftermiddagen, om vägret blef gynsamt.

Tidigt följande morgon gåfvo vi oss äfven af. Det gick undan med ilande fart. Den lilla båten dansade som en hafsnymf på vågorna.

Ryttmästaren skötte focken och skämtade som vanligt. Hans lätta konversation piggade upp mig, så att jag kände mig uppsluppen som en pensionsflicka på en kadettbal. Vi genomgingo våra gemensamma minnen från föregående vintersäsonger, och så halkade samtalet oförmärkt in på områden, hvilka jag förut aldrig beträdt i ryttmästarens sällskap.

Det var äktenskapsfrågan, som kom under debatt.

»Hvem vet», sade ryttmästaren slutligen, »kanske det inte vore så dumt att ett, tu, tre öfverraska sina vänner med att man tagit sitt parti och kastat ankar i hamnen, i stället för att irra kring som en viking på lifvets ocean. Hvad säger ni, tror ni inte att det vore förståndigt?»

»Jo bevars, när man, som ni, har boställe på landet, bör man begagna det och söka sig en Dafne, som sätter filbunkar och matar lam, under det ni sjelf ser hur rågen och potatisen frodas i täppan», svarade jag skrattande.

»Skratta inte; när allt kommer omkring, är kanske den lotten den afundsvärdaste. Och efter som ni sjelf rullat upp den idylliska taflan, tycks

det, som om den emellanåt hägrat för er som ett önskningarnas mål. Har jag inte rätt, kanske?»

»Nej, mina vyer äro inskränktare. Jag tänker förbli ogift, och . . .»

»Och egna er åt missionsverksamhet på gamla dar», afbröt min kavaljer. »Nåja, det är ju också en mission, men lofva mig då att ni köper ull från mina får till de strumpor, ni ämnar sticka åt negerbarnen.»

»Det lofvar jag, här har ni min hand derpå», svarade jag.

Han fattade den och behöll den ett ögonblick, under det han kastade en blick på docenten, som på länge ej blandat sig i vårt samtal, men nu plötsligt inföll:

»Hvad säger herrskapet, ska' vi vända nu och länsa undan mot holmarne, som jag ser sticka upp där borta?»

»Ja, låt oss göra det, så får jag styra», inföll jag och drog handen till mig.

Ryttmästaren, som synbarligen genom afbrottet från docenten hindrades från att fortsätta samtalet, blef i hast allvarsam.

»Klart att vända var det», repeterade han och lossade i distraktion fallet till storseglet.

»Jo, den är ljuf att ha med till sjös», inföll docenten.

»Tyst han, jag skulle just vilja se, hur du toge dig ut till häst», svarade ryttmästaren, under det han åter fastgjorde fallet och lossade skotet.

En halftimme senare lade vi till vid holmarne. Under det jag skött rodret, hade docenten underhållit mig med en föreläsning i båtmanövrering. Ryttmästaren hade sträckt ut sig i en beqväm ställning för ut och — somnat.

Till straff förbjöd jag docenten att väcka honom, innan vi hunnit duka upp matförrådet på holmen.

Jag hade aldrig sett den lärde herrn så älskvärd som nu, då vi voro så godt som på tu man hand, omgifna af de glittrande vågorna.

Plötsligt, då han vände ryggen till för att hemta något från båten, observerade jag, att han var klädd i — svans.

Han hade, sedan han lemnade rodret åt mig, satt sig på mina fiskedon. En af krokarne hade fastnat i hans kläder och refven släpade efter honom. Då jag gjorde honom uppmärksam härpå, inföll han:

»Jaså, ni har roat er med att lägga ut era krokar för mig.»

»Naturligtvis, hvarför skulle jag icke det, i synnerhet då jag nu ser, hur lätt ni nappar.»

»Såå, gläder det er verkligen, att jag nappat!» sade docenten med komiskt allvar och såg på mig ofvan glasögonen.

Jag fann situationen så lustig, att jag ej kunde motstå begäret att skämta litet med den underlige mannen.

Men docenten förstod icke skämt. Det dröjde ej länge, förr än han friade på fullaste allvar.

I det samma vaknade ryttmästaren.

»Aj, aj, aj, ni leker med hjertan, men det är en farlig lek! Hur skulle det gått med missionsverksamheten på gamla dar, om jag inte vaknat och afbrutit den här ömma tête à tèten», hviskade han mig i örat.

* *
*

Redan följande dag afreste ryttmästaren till regementsmötet. Sedan dess har jag aldrig återsett honom.

Och docenten?»

Han är nu professor och redan gift för andra gången.

VI.

»Hur tycker du, att det här smycket klär mig?» sade Ebba, under det hon tog en from min på sig och fäste ett litet krusifix om halsen?»

»Charmant, man kommer verkligen att tänka på »Lilla helgonet», som längtar efter äfventyr med en Celestin», sade fru Elna.

»Så spetsigt! Nåja, jag har verkligen spelat rollen, och jag kan inte neka till, att komedien

slutade en smula äfventyrligt. Som du vet, har mammas håg länge legat åt det religiösa, eller rättare åt det konventionelt-kristliga, och derom är ju ingenting att säga. Mamma är konservativ i sin uppfattning om de kyrkliga tingen, då jag deremot alltid varit en smula frireligiös och opponerat mig mot dogmatiken. Det var detta, som gaf anledning till, att jag blef närmare bekant med teologie doktorn och hofpredikanten X. Doktor X var en verserad man, mer verldsman än de flesta lärde, hälften diplomat och hälften hofman. Fast än inte räkningen går i hop fanns det dessutom vid vissa tillfällen hos mannen ett öfverskott af salvelsefull, älskvärd faderlighet, tillräcklig att karaktärisera biktfadren och den andlige rådgifvaren.

Under första hälften af säsongen 18— var hofpredikanten min mors gäst minst en gång i veckan. Att börja med kunde jag icke förstå, hvad nöje han kunde ha af att tala med mamma om de ting, som icke äro af denna verlden, synnerligast som mamma långt ifrån är invigd i den teologiska vetenskapen och doktor X, icke annat än jag kunde fatta, höll konversationen inom råmärken, som för vanliga menniskor voro allt utom lättfattliga.

För att ej synas oartig lyssnade jag ibland till den lärde herrn, men intresserad lyckades jag aldrig bli, hvarför jag till sist drog mig undan de

aftnar hofpredikanten väntades, hvilka alltid inföllo på dagar, då jag hade oturen vara hemma.

En sådan afton, kort efter det vår gäst anländt, kom mamma in till mig och frågade, hvarför jag inte kom in och höll doktorn sällskap.

»Helt enkelt derför att jag finner honom tråkig, och det måste mamma äfven erkänna att han är», svarade jag.

»Visst inte, kära Ebba, men du har dina nycker, det är alltsammans; man bör intressera sig för allt här i verlden, annars blir man snart inte intresserad af något. Och jag fruktar, att det verkligen börjar gå så med dig.»

»Ja, det händer nog det, lilla mamma», svarade jag gäspande.

»Fy då, att Ebba, som nu är stora flickan, inte alls känner behof af allvarligt umgänge. — Kom nu, doktorn har flere gånger frågat efter dig.»

»Hvad vill han mig, han borde väl förstå, att en ung flicka inte är invigd i teologiska spörsmål, och att han ej heller imponerar på mig genom val af dylika konversationsämnen.»

»Han har i afton ej heller talat ett ord teologi. Han har uttryckt sin förvåning öfver, att du ännu inte blifvit introducerad vid hofvet, och undrat, om du möjligen skulle önska bli det.»

Jag sprang upp och lade den bok, jag höll på att läsa, å sido.

»Vid hofvet! Det var en annan sak, då kommer jag strax», utbrast jag muntert.

»Ser du det, jag visste väl, jag, att du skulle bli intresserad för doktorn. Men tacka mig nu, som tänkt för min lilla Ebba, som alltid tror sig vara så klok.»

»Är det verkligen mamma, som tänkt ut den här saken så fiffigt?» utbrast jag.

»Jag måste väl; men nu inser du nog, att du å din sida är tvungen att visa dig så älskvärd som möjligt mot doktorn och alldeles inte se surmulen ut, äfven om konversationen halkar in på det teologiska området.»

»Lita på mig, mamma lilla. Nu skall jag, om det behöfves, lära mig hela exegetiken och mer till i samma genre utantill, om det skulle behöfvas.»

»Det behöfs visst inte, men det skadar ej, att Ebba ser en smula mer allvarlig ut än förut. Det skulle för resten inte klä' dig illa alls. Se så, kom nu!»

Jag bemödade mig verkligen att se allvarlig ut, och jag — lyckades.

När hofpredikanten tog afsked, voro vi de bästa vänner i verlden.

En månad senare förestäldes jag vid hofvet. Några veckor derefter dog onkel Tom, och i testamentet tillförsäkrades jag en lifränta, hvilken kom mig särdeles väl till pass.

Hofpredikantens visiter blefvo allt tätare och tätare. Vi umgingos till sist temligen familjärt, och han förstod att så småningom tillvinna sig

ett älskvärdt, farbroderligt inflytande öfver mig. Jag förvånades verkligen, då han vid ett tillfälle omtalade, att han trots sitt nästan silfverhvita hår icke var mer än fyrtio år. Jag hade gissat ett tiotal mera.

* * *

En dag i början af maj kom doktorn helt oförhappandes på visit. Mamma var icke hemma, och då jag omtalade detta, såg han mycket förtviflad ut.

»Käraste fröken, det var mycket ledsamt, i synnerhet som jag har en för mig synnerligt glad nyhet att berätta, hvilket är förnämsta orsaken till mitt besök. Vill ni höra den?»

»Ja visst, jag är ofantligt nyfiken. Låt mig för all del genast få del af nyheten!» svarade jag.

»Nå väl, jag har i dag blifvit utnämd kyrkoherde i ett af rikets största regala pastorat.»

»Gratulerar», svarade jag nigande.

»Tack, tack, jag tror, att nyheten skall mycket glädja er mor, som alltid intresserat sig för mig.»

»Det gläder mig också, var öfvertygad derom, herr doktor. Vi ha ju båda er att tacka för så mycken vänlighet. Men det blandas vanligen malört i glädjebägarn: nu få vi snart icke nöjet se er hos oss mera.»

»Det är sant, och detta smärtar äfven mig oändligt mycket mera än ni tror. Det är derför jag

gerna skulle önskat att i dag träffa er fru mor. Vi ha länge talat om de förhoppningar, jag fäst vid pastoratet; de komma att väsentligen förändra de förhållanden, i hvilka jag hittills lefvat, om det så är ämnadt derofvan. »Det är icke godt, att mannen lefver allena», står det i skriften, och jag har länge insett det. Då jag nu, genom försynens nåd och min konungs förtroende, hedrats med en länge eftersträfvad befattning inom kyrkan, som sätter mig i tillfälle att ändtligen kunna erbjuda ett hem åt den jag älskar, har jag icke tvekat att i dag meddela hvad som länge legat mig på hjertat», sade doktorn högtidligt och fattade min hand.

»Det intresse och den vänskap er älskvärda mor ständigt visat mig, har gifvit mig mod att i dag framföra en bekännelse, som jag icke vågat hoppas hon ens anat, att jag mången gång fört på läpparne. Jag vet ej heller, hvad svar jag kunnat vänta af henne, men ni, käraste fröken, som känner er mor och nu vet hvarom frågan gäller, hvad svarar *ni?*»

Jag kände mig verkligen icke litet förbryllad öfver en sådan fråga. Skulle verkligen *mamma* ha gjort ett så djupt intryck på hofpredikanten? — Nåja, märkvärdigare saker hade ju händt, och någon egentlig skilnad i ålder fanns ej. Jag antog mig således ha hört rätt och svarade:

»Herr doktor, jag är må hända allt för öfverraskad af hvad jag hört för att kunna fatta den närvarande situationen. Och jag har, som

ni bör inse, svårt att afge ett svar på er fråga. Jag kan derför icke ge er bättre råd, än att ni i en så grannlaga sak som denna vänder er till min mor. För egen del måste det kännas smickrande för mig, att ni först gifvit mig del af ert förtroende, och jag förstår måhända edra skäl dertill, då ni så länge burit denna ert hjertas hemlighet inom er», svarade jag och sänkte ögonen inför doktorns frågande blickar.

»Ni ger mig således hopp — tack, tusen tack», sade hofpredikanten och kysste min hand. »Jag skall redan i dag tala vid er älskvärda mor om saken. Tillåter ni må hända, att jag dröjer qvar tills hon återkommer? Eller ännu bättre, vill icke ni, käraste fröken, framföra mitt vördsamma anbud.»

Jag hade mycket svårt att hålla mig allvarsam vid denna begäran.

»Om ni vill, så måste jag väl», svarade jag rodnande. »Ni är oemotståndlig, hr hofpredikant!»

»Käraste barn, då hoppas jag saken redan vara så godt som afgjord», svarade doktorn öfverlycklig och tog mig utan vidare i famn.

»Lita inte på det, min mor är kanske inte så lätt att fånga som jag.»

»Hjertans vän, ni gör mig öfverlycklig. Låt mig i all ärbarhet kyssa er panna. Ack, min älskade!!» — — — — — — — — — — —

Jag slet mig lös ur den lätta omfamningen.

Hvilket misstag! Det var mig han älskade!

Mitt hjerta bultade af ångest och med nervös oro mumlade jag:

»Förlåt, jag har missuppfattat er och kan inte längre stanna här. I morgon skall min mor svara.»

Dermed rusade jag in till mig och ringde på min kammarjungfru.

»Släpp ut hofpredikanten, jag mår icke väl. Och säg, att min mor dröjer ute ännu ett par timmar!»

Följande dag gaf min mor ett artigt afböjande svar på det märkvärdiga frieriet. Jag har sedan dess ej återsett hofpredikanten. Ett par veckor senare omtalade jag på ett skämtsamt sätt för mamma det fatala misstag, för hvilket jag varit utsatt.

»Stackars hofpredikanten!» utbrast hon. — —

Lilla fru Elna brast i skratt.

»Ja, skratta du, jag hade lust att göra det samma, om jag kunde», slöt Ebba, under det hon knäpte af sig krusifixet och lade det till baka bland sina samlingar.

VII.

»Ou est la femme?» bruka fransmännen som du vet säga, när något är på tok, fortfor fröken Ebba. Jag vill visst inte neka till, att frågan rätt

ofta är på sin plats, men ännu oftare äro männen sjelfva till största delen skulden till de dårskaper de begå.

Det var endast på skämt som jag emellanåt gaf en och annan favör åt grefve — — sköld, en menniska till den grad naivt narraktig, att han blef rolig. Grefven, som nyss fyllt 30 år, var husar, och en otympligare figur hade säkerligen aldrig suttit på en hästrygg. Trots sitt röda hår, sina stripiga mustacher, sin fräkniga hy och sin allt utom aristokratiska näsa, som med sin röda färg och sin kuriösa form påminde om en upp- och nedvänd jätterädisa, ansåg sig grefven i hög grad ega damernas bevågenhet.

Mot slutet af säsongen två år efter hofpredikantens famösa anbud blef jag genast föremål för hans speciela beundran, sedan vi några månader förut förestälts för hvar andra på en middag, vid hvilken han råkade bli min granne vid bordet.

Att grefven vid samma tillfälle ansåg sig ha fått en rival om min ynnest i hofjägmästaren — — klo, förvånade mig ej. Hofjägmästaren och jag voro bekanta sen gammalt, och den uppmärksamhet han visade mig hade alltid varit baserad på denna mer än treåriga vänskap.

Emellertid uppstod från den der middagen en täflan mellan de bägge herrarne att, hvar de sammanträffade med mig, öfverträffa hvar andra i älskvärdhet och artighet. Så fort den ene ett ögon-

blick lemnade mig, var den andre genast beredd att intaga hans plats.

Jag kan inte neka till, att denna galanta ridderlighet intresserade mig rätt mycket. Ungdomsminnena från skridskobanan på Nybroviken, då det alltid var minst två af de största gossarne, som samtidigt täflade om min ynnest, till dess det slutade med, att en af dem måste ge vika för den andre, döko åter upp och togo gestalt i hofjägmästaren och grefven, bägge lika stora tjufpojkar för resten.

Mina sympatier hade min vän hofjägmästaren odelade, så mycket kan jag emellertid försäkra. Det låg alltid något af frisk, landtlig naturlighet i hans umgänge och konversation, som tilltalade och piggade upp den han kom i beröring med, då grefven deremot var en typ för den blaserade Stockholmskavaljeren, som söker agera nordens parisare comme il faut.

Det var visst tionde gången, på en bal hos öfverste ***, som de bägge herrarne spelat rollen af rivaler för nöjet att, som jag trodde, få — förarga hvar andra.

»För tusan, är den karlen också här i qväll, han är då öfverallt, och ingenstädes der man önskar se honom!», brast grefven ut och klämde med en ful grimas fast monoclen i ögonvrån, då han efter första valsen blef varse sin medtäflare.

»Hvar önskar ni då se min vän hofjägmästaren?» frågade jag.

»Hvar?! Han kan dra åt skogen tycker jag, uppriktigt sagdt.»

»Ni är för älskvärd i er 'uppriktighet', men jag för min del föredrager hellre era artigheter, herr grefve. Ty tänk om ni vore lika uppriktig mot mig som mot hofjägmästaren hvad skulle jag icke då få höra.»

»Åh», min nådiga, med er är det en annan sak. Er afgudar man, då man gör något alldeles tvärt emot med den der björnen!»

»Så, det var okristligt. Jag hyllar den åsigten, att man skall älska sin nästa som sig sjelf!»

»Bra, tillåt mig då fråga, om ni räknar mig till er nästa?»

»Ja, lika mycket som — hofjägmästaren.»

»Men, min nådiga, ni kan väl icke älska oss båda lika, sade grefven och förde mig bort i en fönstersmyg.

«Jo visst, lika med mig sjelf! Jag älskar *er* till hälften.»

»Åh, ni gör mig förtjust!»

»Vänta litet! — och hofjägmästaren till hälften.»

»Men ni glömmer er sjelf?»

»Mig sjelf älskar jag naturligtvis helt! Går icke räkningen ihop?»

»Jo bevars, ni har matematiskt geni och är mycket beräknande, men jag förstår ändå inte riktigt.»

»Förstår ni icke, att ni bör älska hofjägmästa-

ren som jag, till hälften, och er sjelf till andra hälften.»

»Jasså, och er *helt!* Nu förstår jag», jublade grefven. »Det går jag gerna in på, låt mig kyssa er hand. Ni har alltså redan anat mina känslor och endast afvaktat ett ögonblick som detta för att låta dem komma till utbrott! Och då ni nu, på ett så spirituelt sätt framtvingat en bekännelse, som länge legat på mina läppar, hoppas jag, att ni dermed så att säga velat hjelpa mig på — — hur skall jag säga — —»

»På trafven, menar ni, för att uttrycka er kavalleristiskt», inföll jag, mer uppsluppet än salongsmessigt. »Nej visst icke! Ni tycks glömma, att det var *ni*, som drog den falska slutsats, på hvilken ni baserat detta lustiga känsloutbrott. Ni bör älska hofjägmästaren till hälften och er till hälften, sa' jag, och dermed punkt. Detta är kristlig kärlek! Att jag, utom den kristliga kärlek jag hyser för er bägge, bekänt mig vara lika mycket egenkär, är endast ett bevis på blygsamhet, för hvilket jag hoppas att ni håller mig räkning!»

»Hvilken advokatyr! Jag begriper sannerligen ej, hur ormen kunde öfverlista er stammoder Eva. Med er skulle det säkert aldrig ha lyckats.»

»Hvem vet, kanske frestaren i paradiset var snillrikare än ni, herr grefve.»

»Må hända. Hur var det, bjöd icke han på förbjuden frukt? Sådan bör man akta sig för — —»

Han var för rolig, den der grefven, och gaf alltid bra repliker.

»Nåja, ni måste erkänna att jag åtminstone bjudit till att akta mig», inföll jag.

I det samma kom hofjägmästaren fram till oss.

»Ni är skyldig mig den här polkan, som nu spelas upp», sade han.

»Ja, jag mins. Var så god och se», svarade jag och räckte honom mitt program. »Jag var endast rädd att *ni* glömt den.»

»Jag, glömma er, en så gammal vän, aldrig! svarade min nye kavaljer och gjorde en stel komplimang för grefven. I nästa minut dansade vi ut.

»Hörde ni hvad grefven mumlade, när vi vände honom ryggen?» frågade hofjägmästaren under en paus.

»Nej.»

»*Knap-adel!* sa' han, men jag vet inte, hvem af oss han menade», svarade min kavaljer på sitt muntra, rättframma sätt!

VIII.

Efter dansens slut råkade vi åter grefven ute i buffeten.

»Herr hofjägmästare», sade han, vändande sig till min kavaljer, »ni är väl icke ond på mig, eller hur?»

»Hur kan ni tro det, min bäste grefve, jag har tvärt om alltid för er hyst de vänskapligaste känslor, och det skulle smärta mig mycket, om ni af en eller annan anledning ansett er ha skäl att misstänka motsatsen», svarade hofjägmästaren artigt.

»Nåväl, det gläder mig verkligen. I så fall har ni väl intet emot, att vi tömma en försoningsbägare tillsammans med vår älskvärda väninna, er dam, hvars skål jag nu vågar föreslå, att vi dricka i botten», sade grefven och fylde ett par punschglas.

»Tack, jag dricker inte punsch», svarade hofjägmästaren och serverade sig litet champagne med kolsyradt vatten.

»Ah, ni är således absolutist, det visste jag ej», sade grefven och klingade med oss. »Tillåt mig fråga — är det af smak eller af princip?»

»Af princip; man begår så lätt dumheter, då man fått några glas. Det har jag en gång haft en sorglig erfarenhet af», sade hofjägmästaren öppenhjertigt.

»Såå, törs jag fråga, när det var? Under den tid, jag haft nöjet af er bekantskap, har det synts mig, som om ni icke vore i stånd att begå dumheter, ty dertill synes ni mig vara allt för lugn. Jag deremot, som bär en sjudande vulkan inom mig, jag begår alltid dumheter», sade grefven med en komisk gest och en sidoblick till mig.

»Säg icke så, förr eller senare blir nog äfven

ni vis, ty vulkanen inom er kan väl icke fortfara att brinna i evighet», inföll jag.

»Det beror på hur man hushållar med bränslet, min nådiga», replikerade grefven.

»Det måste ni hushålla *noga* med! Tala vid hofjägmästaren, hur ni bör bära er åt, ty han är säkert hemma äfven i den sortens skogshushållning», svarade jag och bugade mig för min kavaljer, som återfört mig till min plats, der jag öppnade en ny konversation med en af de äldre damerna.

Grefven och hofjägmästaren gingo åter ut i buffeten, och jag återsåg ingen af dem förr än en timme senare, då hofjägmästaren bjöd upp mig till en dans, som redan pågått några minuter.

»Om förlåtelse, jag har låtit er vänta, men grefven och jag voro inbegripna i en så liflig diskussion om jagt, att jag glö—ömde mig», ursäktade sig min kavaljer.

Hvad ville detta säga! Hofjägmästaren var sig icke lik längre. Hans ansigte var blossande rödt och hans andedrägt impregnerad af spritångor.

Detta gaf mig anledning att sitta öfver dansen och be min kavaljer taga plats, ty min nyfikenhet var redan väckt, och jag anade, att onda makter hade sitt finger med i spelet.

»Att ni och grefven blefvo så goda vänner i hast, det förvånar mig verkligen», sade jag.

»Åh, vi ha ju känt hvara—andra länge, fast vi i—inte — — — förlåt, det måtte vara salig-

nacen, som han spetsade med, som förorsakar denna fördömda hicka», afbröt hofjägmästaren och bemödade sig att se korrekt ut. »Min vän —sköld och jag ha mycket gemensamt», återtog min kavaljer. »Han är en väldig Nimrod — värre än jag trodde, och det ska' bli — — — Men förlåt, här sitter jag och konverserar om saker, som omöjligt kunna intressera er», afbröt han åter.

»Ja, uppriktigt sagdt tycks det, som om ni smittats genom umgänget med grefven och tillegnat er hans vulkaniska natur. Ni ser så echaufferad ut, som om en eruption förestode.»

»Ha, ha, ha! Alltid lika spetsig och lika förtjusande. Men om mitt bepri—isade lugn i ett ögonblick som detta skulle svika mig, och min vulkaniska natu—ur i stället gjorde sig gällande, så är det icke min vän grefvens skull, utan helt enkelt er, min fröken. Ty det är ni, so—om tändt vulkanen inom mig, so—om ko—ommit mig att glömma — —»

Innan jag visste ordet af, hade hofjägmästaren lagt armen om mitt lif och sökte trycka mig intill sig, under det hans läppar hviskade något om 'älska' och 'kärlek', som jag icke lyssnade till. I stället stod jag ögonblickligen upp och gick, utan att svara ett ord.

I dörren till den närgränsande salongen mötte jag grefven, som såg mäkta triumferande ut.

»Hvad nu, dansar ni ej med min vän hofjägmästaren? Eller har han må hända fallit i onåd

hos balens tjusande drottning, att döma af den förolämpade min, hon tagit på sig. Stackars gunstling! Hans lycka var lika kort som min, sedan vi upphört att vara rivaler.»

»Skämta inte, grefve —sköld, det är er skull, att jag icke längre räknar hofjägmästaren bland mina vänner. Och det smärtar mig mer än ni tror», sade jag upprörd.

»Han hade således gjort ett så djupt intryck på er — — det trodde jag icke», sade grefven hånande.

»Ja, jag kan icke neka dertill! Jag har alltid sympatier för män af heder, och en sådan är hofjägmästaren.»

»Nå, det gläder mig att höra! Jag har således ännu hopp att fortfarande räknas bland edra vänner.»

»Ni har en mycket hög tanke om er sjelf, herr grefve, det har jag många gånger märkt», svarade jag samt vände honom ryggen och gick.

* * *

Se här det enda minne jag eger af hofjägmästaren, sade Ebba och visade baksidan af ett visitkort för väninnan.

Förlåt! läste hon.

I det samma ringde det.

Det är mamma, som kommer, just som jag slutade mina memoarer, sade Ebba och gick att öppna.

När lilla fru Elna en stund senare tagit afsked och Ebba blifvit ensam med sin mor, sade denna:

»Jag har en öfverraskning att meddela dig.»

»Hvad då, hvad då, lilla mamma. Fort, berätta!»

»Åh, var nu inte så nyfiken! Öfverraskningen kommer allra sist. Först skall jag berätta, hvad jag hörde och såg i kyrkan.»

Ebba gjorde en liten grimas och lugnade sig.

IX.

»Öfverraskningen, lilla mamma, komma vi icke snart till öfverraskningen?» frågade Ebba sin mor, sedan denna under en halftimme underhållit henne med en redogörelse om hvad hon hört och sett i kyrkan.

»Jo, nu komma vi ändtligen dit», svarade friherrinnan och lutade sig bakåt i fåtöljen, med ögonen stadigt riktade på sin dotter. »Kan du tänka dig, hvem jag mötte, när jag kom ut ur templet?» frågade hon med tonvigt på hvarje ord.

»Nej, du gör mig verkligen nyfiken, det måtte bli en märkvärdig nyhet, som jag kommer att få höra!»

»Ja, mycket märkvärdig, men var för all del lugn, mitt barn! Doktor M, din för detta tillbedjare, är i sta'n!»

Ebba rodnade och bleknade om hvart annat. »Axel?» stammade hon och darrade nervöst. Hur kan det komma sig; har han återvändt för att bosätta sig här, eller är han endast resande?»

»Han har kommit hit 'i affärer' och återvänder till utlandet redan nästa vecka», svarade friherrinnan.

»Gudskelof», suckade Ebba och lade handen på hjertat för att bekämpa den sinnesrörelse, som nyheten åstadkommit. Men plötsligt spratt hon åter till.

»Han kommer väl icke hit, *till oss!*» utbrast hon.

»Jo, redan i morgon; jag kunde omöjligen afböja visiten.»

»Min Gud, så du säger, mamma! Jag är alldeles förvirrad. Mitt mod sviker mig och all min säkerhet är som bortblåst. O, min Gud! Jag känner på mig, att jag icke kan återse honom.»

Ebba sjönk samman och dolde hufvudet i sina händer.

»Du älskar honom således ännu?» frågade friherrinnan.

»Nej, ack nej, det är icke detta, alls icke detta! Han kommer säkert för att anklaga mig, för att njuta af sin triumf. Ack, det är detta, jag ej kan uthärda! Ack, mamma, förstår du icke det förödmjukande i min ställning? Hur kunde du tillåta — —» snyftade Ebba.

»Jo, jag förstår, men att spjerna emot tjenade

till intet. Doktorn är icke lik sig sjelf, sådan vi lärde känna honom för några år sedan. Då föreföll han mig rent ut sagdt obehaglig med sin öfverlägsenhet. Men nu, hvilken hjertlighet, hvilken innerlighet! Hur vördnadsfullt var icke hans uppträdande mot mig! Och när han talade om dig, kommo tårarne honom i ögonen! Han kunde inte beherska den glädje han kände öfver att få återse mig och höra mig bekräfta, att allt var sig likt som då han lemnade oss. Han hade försport, att hans rival grefve ***spets dött ogift, men sedan hade alla underrättelser härifrån afbrutits, emedan doktorn vid denna tid rest till Brasilien, der han erhållit anställning som kejsarens lifmedikus, från hvilken befattning han nu tagit afsked för att återvända hem i arfsangelägenheter.

»Vid ankomsten hit underrättade han sig genast om allt, som rörde oss, och hade jag icke tillfälligtvis träffat honom utanför kyrkan, skulle han ändock icke rest, förr än han besökt oss och fått se och tala vid dig. Nu vet du allt och har således intet att förebrå mig», slöt friherrinnan.

»Nej, nej, jag förebrår dig ingenting, men Axel *vill* och *kan* jag icke träffa! Jag reser redan i morgon bittida till tant G. på landet, och går nu att packa», sade Ebba energiskt och reste sig upp.

»Hvad tänker du på, det går icke an. Doktorn skulle anse det som en omotiverad ogranlagenhet.»

»Hur kan du säga så, mamma!» utbrast Ebba

och föll i nervös gråt. »Inser du då icke, att om jag också skulle blunda för det förödmjukande i min ställning och låta min qvinliga stolthet fara, så återstår dock medvetandet, att jag icke handlat som jag bort mot Axel, då jag öfvertalades att bryta mitt ord till honom. O, tror du icke, att jag lidit af detta mer än någon anar, fast ingen märkt det! Det är det förödmjukande i att jag känner mig *brottslig*, som gör att jag icke har mod att återse honom, äfven om jag läste *förlåtelse* i hans blickar», sade Ebba i dämpad, patetisk ton.

»Kära barn, tag ditt förnuft till fånga och hör mig! Hvari skulle ditt brott bestå? Det var ju min vilja, att denna förbindelse skulle upphäfvas och du lydde, som en god dotter, din mor! Det vet doktorn!»

»Ja, men jag känner det oaktadt samvetsförebråelser. Den gången borde jag icke ha lydt dig, utan mitt hjerta», sade Ebba och log genom tårarne, under det hon smekte sin mors hand.

»Må hända, men gjord gerning kan icke ändras. Det är jag, som bär ansvaret för, att er förbindelse upphäfdes, och om det endast beror på mig att återknyta detta band, så har jag numera intet emot att göra det!»

»Hvad tänker du på», utbrast Ebba. »Det vore en ny förödmjukelse, om du toge ett dylikt initiativ.»

»Visst inte, har man felat, så bör man söka

ge upprättelse, och jag erkänner nu, att jag felat. Du älskar ju doktorn, kära barn.»

Ebba rodnade.

»Om jag älskar honom? Hur kan du fråga så? Jag har ju redan sagt det!»

»Godt, res då, om du så vill, och låt mig ensam ordna den här saken. Jag är viss om, att det skall lyckas.»

»Hur kan du säga så! Du vet ju inte ens, om Axel är fri ännu.»

»Jo bevars, du riskerar helt säkert icke att få en svartsjuk rival i någon mörkhyad skönhet från Rio», svarade friherrinnan leende.

»Huru som helst! Jag vågar dock icke hoppas, att han, efter hvad som passerat oss emellan, hyser någon ömmare tillgifvenhet för mig.»

»Om jag inte misstagit mig allt för mycket, så tror jag, att du ej heller bör oroa dig häröfver», sade friherrinnan leende.

Ebba slog armarne om sin mor.

»Kanske det är bäst, att jag stannar hemma, så vida du åtager dig att efterforska, om det är så, som du förmodar», sade Ebba rodnande och lutade hufvudet mot sin mors axel.

»Jaså, du beslutar dig verkligen för att stanna hemma. Nå ja, det anser jag också vara förståndigare. Doktorn behöfver ju derför icke få återse dig, förr än jag anser stunden vara inne», sade friherrinnan och kysste sin dotter.

»Vet du hvad, mamma, nu känner jag mig så

lycklig, ty nu säger mitt hjerta, att Axel icke glömt mig. Känn, så lugnt det slår, mot nyss!»

»Jo, jag tackar, det bultar ju som en stångjernshammare. Hvad, jag tror du gråter? Jag känner icke mer igen dig, min flicka.»

»Jag är mig icke lik heller, mamma lilla, jag tycker mig vara i upplösningstillstånd. Det käns, som om mitt inre vore ett isblock, som tinade upp för några solstrålar, sedan jag i åratal frusit i salongernas kalla elektriska ljus, dekolleterad och ständigt serverad glace och fadäser! Skall den lyckan må hända förunnas mig att få lefva ett *nytt lif* nu, när jag för länge se'n lemnat hoppet derom bakom mig?»

»Téet är serveradt!» anmälde en tjenstflicka.

Friherrinnan tog sin dotters arm och så gingo de båda in i matsalen.

»När vi druckit té, bör du gå och lägga dig, så att du vaknar riktigt kry och rask i morgon», sade friherrinnan.

»Var det redan i morgon han skulle komma?» frågade Ebba tankspridd.

»Ja, redan i morgon, och om en vecka eklatera vi förlofningen, tänker jag! Ni ha bägge länge nog väntat», sade friherrinnan.

Ebba smålog.

»Så fort går det väl ändå inte, kära mamma», sade hon långsamt.

»Vi få väl se, om jag får råda!»

Och en vecka derefter gjorde verkligen de pi-

kanta små brefven, innehållande ett par kort, sammanbundna med skära silkesband, sin rond inom societeten.

På det ena lästes Ebbas och på det andra doktorns namn.

»Kors, att hon ändtligen blef förlofvad!» sade damerna.

»Stackars karl!» sade herrarne.

En misslyckad spekulation.

Handelsresandena B. och P. voro goda vänner, men ifriga konkurrenter. Den af dem som först kom till en stad fick naturligtvis sälja, den andre deremot inte. Det gälde således för de båda herrarne att genskjuta, eller på annat sätt ställa hinder i vägen för hvarandra, när de emellanåt råkade komma i kollision.

En dag sammanträffade de begge konkurrenterna vid X. jernvägsstation. Båda voro då på väg till —stad och ingen ville gifva vika.

Nu gälde det alltså hvem som var den fintligaste.

B. hade genast sin plan färdig. P. likaledes. De togo plats i en kupé och började utforska hvarandra.

»Hvar tänker du bo under vistandet i —stad?» frågade P. kamraten.

»Jag har bestält rum på hotel G. Och du?»

»På M:s hotel!»

»Vill du slå vad med mig om en middag, att det blir jag som i morgon kommer att ta upp samtliga ordres, under det att du får dra vefven?» återtog P.

»Kör till, jag säger att det blir tvärtom», försäkrade P. trankilt.

»Nåväl, men hända hvad som helst så komma vi öfverens om att fortfarande bli lika goda vänner, som förut. Jag tänker denna gång inte lägga fingrarne emellan», förklarade B.

»Inte jag heller, det ska' du nog bli varse», svarade P. skrattande och bekräftade öfverenskommelsen med ett handslag.

Under vägen afsände de begge herrarne hvar sitt telegram till —stad.

När de sedermera på aftonen anlände till målet för sin färd och stodo färdiga att stiga ur kupén, mottogos de af ett par herrar, hvilka efterfrågade deras namn, under uppgift att de voro sända från hotellen för att ta' emot de begge resande.

När P. satte sig upp i sin droska vinkade han leende farväl åt vännen och utbrast:

»Glöm inte middagen i öfvermorgon, jag kommer och hemtar dig på 'hotellet' vid 3-tiden.»

»Tack du, jag hoppas kunna titta upp till dig dessförinnan och visa dig orderboken», svarade B. hånfullt.

En stund senare stannade P:s droska framför rådhuset och han ombads att stiga in.

»Hvad vill detta säga?» frågade P. sin 'hotellvaktmästare'.

»Se så, bråka inte, utan följ lugnt med. *Jag är detektiv och har arresterat er!»*

P. bleknade men följde.

Vid det förhör som omedelbart anstäldes påstod P. att ett misstag blifvit begånget.

»Vi voro *två* handelsresande i kupén, det är naturligtvis min kollega herrarne söka.»

»Var inte orolig för honom, han är också fast och håller nu på att visiteras i rummet bredvid.»

P. log ett sataniskt leende och kände sig lugnad.

»Kan jag få veta hvarför jag blifvit häktad?» frågade han.

»Det är på grund af ett telegram, som under dagens lopp kommit polisen tillhanda. Ni är anklagad att ha stulit ett guldur. Tillåt mig derför att visitera er.»

»Alltför gerna», svarade P., snopen vid denna underrättelse.

»Mycket riktigt, 'här ha vi ägget'», utbrast poliskommissarien triumferande och drog upp en klocka ur P:s öfverrocksficka. »Ni ä' mig just ett par sköna pojkar, er kamrat har stulit en plånbok, han!» fortfor rättvisans tjenare.

Polismannen ringde och i nästa ögonblick infördes B. för att konfronteras med kamraten.

När de begge vännerna återsågo hvarandra, utbrusto de, trots stundens allvar, i skratt. P. var den som först tog till ordet:

»Herr kommissarie», sade han. »Det är jag som skrifvit telegrammet och anklagat min vän B. Plånboken är min!»

»Sak samma med mig. P. är oskyldig. Klockan är min!»

Och så berättade P. historien om vadet och hur begge kommit på samma idé för att lura hvarandra. B. hade praktiserat sitt ur i P:s ficka och P. sin plånbok i kamratens gömmor. De hade öfverlistat hvarandra!

Historien slöt så att de begge herrarne bjödo den humane poliskommissarien med på middagen, hvilken de sedermera gemensamt betalade.

Hvarför assessorn förblef ungkarl.

Humoresk.

Assessorn gick på sextiotalet, men var trots sina gråa hår ungdomligare till lynnet än mången trettioåring.

Det fanns folk, isynnerhet fruar med giftasvuxna döttrar, som ansåg att assessorn, oaktadt sina femtifyra år och sina gråa hår, borde, innan det blef försent, knyta Hymens band, för att sedermera få njuta familjelifvets lycka i stilla frid, omgifven af småttingar, hvilka klängde sig upp i pappas knä och lufvade honom i de yfviga engelska polissongerna.

Men assessorn log endast godmodigt åt alla förslag i denna riktning. Han vågade inte tro på äktenskapslyckan, sa' han, ty han hade redan blifvit bränd, och brändt barn skyr elden.

Och så berättade han en qväll sina kärleksäfventyr.

Jag var nyss fylda fem och tjugo, och på sätt och vis rangerad karl, när jag kände den så kal-

lade kärleken vakna till lif inom mig, började han.

Men jag svärmade icke för en utan för två, två systrar, och döttrar i den familj, i hvilken jag då var inackorderad.

Jag svärmade för Julia, så hette den äldsta dottern i huset, ty hon var typen för en blond nordisk skönhet, under det systern, Aurore, bedårade med en yppig sydländsk fägring, som kom mitt stackars hjerta att klappa i hastigare takt än vanligt hvar gång mina ögon fråssade af den ljufva synen. Jag märkte snart att jag, märkvärdigt nog, ej heller var likgiltig för någon af de sköna. Julia koketterade med muntra skratt och en gratie som påminde om en katt när han leker med en råtta, och Aurore imponerade genom ståtlig apparition, under det hennes blick ömsom gnistrade af sprittande lifslust och ömsom dufnade i smäktande undran, som när en trogen pudel ser upp till sin herre i väntan på att få en sockerbit.

Och alla dessa smekande tonfall, dessa graciösa kattrörelser, denna suveräna hållning och dessa ömsom gnistrande och ömsom smäktande blickar voro egnade mig, efter som jag var den ende ungkarlen i huset.

Jag kunde icke misstaga mig derpå, ehuru jag var kär, och kärleken är blind. Jag var satt mellan tvenne eldar, en muntert sprakande barrvedsbrasa, som underhölls af Julia, och en sakta flammande stenkolseld, till hvilken Aurore lemnade bränslet.

Jag har alltid tyckt om att prata vid brasan, och så satte jag mig en qväll ned bredvid den sprakande barrveden och sökte inleda en liten konversation med Julia.

»Hvar håller er förtjusande fröken syster hus i qväll, jag har inte sett henne se'n i morse?» började jag.

Julia snörpte samman sin lilla mun, såg ned på sitt handarbete och svarade:

»Jag vet inte, längtar ni kanske att få se henne?»

»Ja, jag kan inte neka till det! Jag saknar alltid fröken Aurore, då hon ej är hemma.»

»Så. Af hvad skäl då, om jag törs fråga?»

»Jag vet inte om jag bör säga er det. Men hon är ju er syster och jag kan derför helt säkert förtro mig åt er.»

»Det kan ni visst, herr notarie, jag skall ej förråda ert hjertas hemligheter. Värre vore det om ni gaf syster Aurore ert förtroende, ty hon kan då aldrig tiga med hvad hon får höra.»

»Hvad säger ni?»

»Jag säger ingenting, jag, det var ju ni som skulle säga något.»

»Jag tyckte att ni nämnde något om 'mitt hjertas hemligheter'. Dem tänker jag ännu inte yppa för er.»

»Åh, det är nog inga hemligheter längre. Åtminstone inte för mig. Säg ni så godt först

som sist att ni älskar syster Aurore, sade min vis à vis skrattande.

»Och om så vore, hvad skulle ni då säga derom. Tror ni t. ex. att er syster skulle kunna älska mig tillbaka?»

Julia såg fundersam ut och så frågade hon skälmskt:

»Då måste ni först svara mig uppriktigt på en fråga.»

»Oändligt gerna.»

»Säg mig då: hur stor inkomst har ni?»

Jag baxnades, men svarade sanningsenligt: »omkring 4,000 kronor om året.»

»Det är alldeles för litet, kära ni.»

»Jaså, ni tycker det», återtog jag modstulen.

»Inte har jag sagt att *jag* tycker det. Jag vet bara att syster tycker det, ty hon har rätt stora pretentioner på lifvet.»

»Så. Känner ni alltså hennes önskningar?»

»Ja bevars, hon har många gånger talat om, hur hon ämnar ordna för sig sedan hon blir gift.»

»Säger ni det. Låt mig då höra, det intresserar mig.»

»Ja, jag tviflar inte derpå. Jo, först och främst vill Aurore ha en man med minst 10,000 i årlig inkomst. Och tacka gud om det räcker, det tror åtminstone inte jag.»

»Jaså, ni tror inte det?»

»Nej, känner jag Aurore rätt, så är hon betydligt svag i aritmetiken.»

»Så, förlåt att jag frågar, hvad hade ni för betyg i ämnet?»

Julia skrattade.

»Det hör inte hit, kära ni! Men om ni önskar få reda derpå, så examinera mig!»

»Jaså, ni tillåter det. Var då god och säg mig, hur mycket tror ni att *vi två* skulle få för fyratusen kronor om året, om ni finge handhafva ekonomien?»

»Vi två, ni frågar så lustigt, men jag skall strax svara er.» Se här, fortfor Julia muntert och nappade till sig en blyertspenna ur sin sykorg, hvarmed hon gjorde följande kalkyl.

Huset — — — — & C:o.

Debet.			Kredit.		
An. Ni.......... Kr.	2000	—	Pr Kontant i kas-		
Jag .... »	1000	—	san ... Kronor	4000	—
Saldo ... »	1000	—			
Summa	4000	—	Summa	4000	—

När hon afslutat kalkylen räckte hon mig papperet och skyndade ut, under förevändning att hon denna qväll sjelf nödgades laga till supén.

Hon hade icke väl gått förrän Aurore trädde in i salongen.

»Så ensam ni är, hvar är då mamma och Julia?» frågade fröken Aurore och slog sig ned bredvid mig.

»Hvar er fru mor är vet jag ej, men fröken

Julia gick alldeles nyss ned i köket för att laga till supén», svarade jag.

»Hvad säger ni, gick hon i köket för att laga — — —»

Resten af meningen upplöstes i ett muntert skratt.

»Hvarför skrattar ni åt det, fröken Aurore, det är eljes inte ofta som ni skrattar?»

»Nej, det har ni rätt i. Men nu måste jag göra det. Julia i köket, hi, hi, hi, för att laga supé, hi, hi — — Det är verkligen för lustigt!»

»Hvarför tycker ni det?» frågade jag allvarligt.

»Derför att, hi, hi, hi, Julia, hi, hi — inte kan laga mat! En gång skulle hon försöka att koka potatis och vet ni hur det gick? Jo, hon la' potatisen i en kopparkastrull och lät den koka i förtenningen, ty hon visste ej att man skulle hälla vatten på den. Hi, hi, hi!»

»Det är inte möjligt! Fröken Julia, som är en så klok och förståndig flicka, kan inte vara så opraktisk.»

»Möjligen inte när hon får säga det sjelf. Men jag beklagar verkligen den karl, som hon en gång får till man.»

»Hvad säger ni», utbrast jag bestört.

»Jo, det måtte bli ett skönt äktenskap! Lyckligtvis är Julia så flyktig i sina tycken, att hon nog aldrig kommer att besluta sig för att gifta sig.»

»Så!!!» utbrast jag och reste mig.

Nu blef med ens Aurore allvarlig och såg på mig med sina pudelblickar.

»Min gud», sade hon, »hvad har jag gjort, ni blir ju så upprörd. Kanske har jag sagt för mycket», stammade den unga flickan.

»Nej, visst inte! Deraf hjertat fullt är deraf talar munnen! Tillåt mig blott ännu en fråga: Kan *ni* laga mat, fröken Aurore, och är ni inte så »flyktig» som er syster?»

Den tillfrågade såg på mig med en blick, trofastare och mer undrande än tio pudlar skulle mäktat, om jag haft en full sockerskål framför mig. Och så svarade hon:

»Hur kan ni fråga så!»

»Hm; jag ber om ursäkt, jag ska' aldrig göra så mer», svarade jag bugande.

Och från denna stund är jag fortfarande ungkarl, slöt assessorn jublande.

En affär.

Gubben Blom hade en väldig tegelstenstrafve upplagd i ett skjul på sin bakgård.

Många gånger hade han försökt öfvertala sin vän byggmästaren att köpa den, men så fort affären kom på tal ryckte den lille, jovialiske herrn på axlarne, smålog försmädligt och utbrast:

»För dyrt, kära bror — kom igen, när du tröttnat på att se skräpet ligga der till ingen nytta!»

Men en vacker dag på senhösten blef det annat ljud i skällan.

»Hur är det, du har ju en gammal tegelstenstrafve liggande någonstans, som du gerna vill bli qvitt. Hvad kostar tusendet?» frågade byggmästaren.

Gubben Blom fick genast situationen klar för sig.

»Du behöfver teglet, hör jag. Tag det för femtifem kronor tusendet, för gammal vänskaps skull», svarade han.

»Men i somras blef jag ju erbjuden att få det för fyrtifem kronor. Låt gå för *det!*» säger byggmästaren.

»Ingalunda, se'n dess ha stenarne legat till sig betydligt», svarar gubben och småskrattar finurligt.

»Låt oss gå halfva vägen hvar — jag ger bror femti kronor, derför att jag behöfver tegel just nu.»

»Kan förstå det, derför prutar jag inte. Men får jag femtifem, så bjuder jag på en god middag.»

Byggmästaren rifver sig bak örat, drar samman ögonbrynen och kalkylerar.

»Ska' bror ha femtitvå, så slå till!» säger han slutligen.

»Nej, min gosse.»

»Femtitre då?»

»Ne-ej, har jag sagt.»

»Nå ja, jag ger femtifyra; så mycket har jag aldrig i mitt lif betalt för tegel.»

»Inte femtifyra och nittinio en gång!» jublar gubben och stöter käppen i gatan, viss om att ha alla trumf på hand.

»Nå, om jag verkligen skulle ge femtifem, för en gång, så bjuder väl bror på champagne till middagen?» frågar byggmästaren.

»Lita på det, du vet, jag är ingen knusslare i småsaker.»

»Inte jag heller. Afgjordt således!»

Vännerna skaka hand och affären är uppgjord till ömsesidig belåtenhet.

»Men säg mig nu, hvad skall bror använda teglet till? Så här sent på året ämnar du väl inte bygga», frågar gubben nyfiket.

»Ånej, det är blott fråga om att mura om en *spis* der hemma, ser bror.»

»Affären gäller således icke hela partiet?» frågar gubben åter, sväfvande på målet.

»Hur f-n kan bror tro det. Jag behöfver på sin höjd *50 à 60* tegel, det är alltsammans, men för att jemna räkningen tar jag väl hundra, så räcker det till», svarar byggmästaren lugnt.

»Ka-nal-je der!» hväser gubben. »Nå ja, middagen är jag skyldig i alla fall, det kan icke nekas.»

»Champagnen också, hoppas jag!» utbrister byggmästaren och slår sin gamle vän på axeln.

»'Tyst med det'», ja, framför allt, tyst med hela affären», hviskar gubben.

Men byggmästaren kunde icke tiga, och derför kände snart hela verlden till den stora affären.

En blyg fästman.

Folklifsbild.

Det hade länge varit beslutadt att nämndemans i Knifsta son, Lars-Petter, och den rika gästgifvarns i Broby dotter, Anna, skulle bli ett äkta par. Det vill säga, gästgifvarmor och nämdemansmor voro de som kokat ihop partiet alla de hundrade gånger de under de sista åren träffats på torget. Ty de begge gummorna skötte sjelfva torgkommersen och kommo hvar lördag till sta'n för att sälja mjölk, smör, ägg, grönsaker och annat som jordbruket der hemma afkastade. Ett par gånger hade äfven gubbarne deras försökt sig på affärerna, men då gick det på tok. Gästgifvaren, som var god vän och bror med »hela verlden», tog sig öl för ärn'det och kom hem pank, med halfva lasset osåldt. Och med nämndeman var det inte häller stort bättre beställdt. Sålde han för en tolfskilling från lasset ville han gerna ge lika mycket »på köpet» åt

kunden för att denne skulle komma tillbaka och handla mera, och fick gubben sig så ett par kaffegökar på förmiddagen stod hans goda hjerta snart på vid gafvel för menskligheten, så att han skänkte bort så mycket han kom åt af varorna, under förklaring, »att tocke hade de, gud vare tack och lof, ändå teräckligt åf derhemma.»

Några gånger hade de unga tu träffats under dessa stadsbesök. Men Lars-Petter hade då visat sig så blyg och tillbakadragen, att han just inte kommit sig för att säga många ord åt sin utvalda, oaktadt Anna gång på gång gifvit honom det ena uppslaget efter det andra till en närmare bekantskap. Så blef det en dag beslutadt att gästgifvarns skulle komma på besök till nämndemans, oaktadt de begge familjerna bodde närmare fyra mil ifrån hvarandra. Och naturligtvis inbjöds äfven husets dotter att följa med föräldrarne.

Nu följde en hel rad med storståtliga förberedelser för de främmandes mottagande. Lars-Petter instruerades af sin mor, så ofta tillfälle gafs, hur han borde skicka sig för att vara en ung och vacker flicka, som gästgifvarens Anna, till behag. Lars-Petter våndades och stönade, under det de moderliga förmaningsorden surrade in i hans öron för att sedan dansa bondpolska i hans hjerna, till dess han sjelf kände sig alldeles kollrig och började fundera på något sätt att i det afgörande ögonblicket »smita» från alltsammans. Men å andra sidan kände han en oemot-

ståndlig längtan att få återse sin utkorade. Hans mor hade ju sagt honom, att flickan var pin kär i honom, och detsamma visste han att Annas mor sagt till dottren att han var.

»Alltihop skulle nog gå bra, om jag bara finge läsa opp'et ur en bok som jag köpt mig, och som heter: 'Brefställare för älskande', ty så fort jag annars skall tala något om kärlek så är det alldeles som om hvart o'l fastna i halsen på mig», sade Lars Petter.

»Tocket prat vill jag inte höra. Du behöfver just inte *säga* så mycket bara du hällers förstår att sköta dig som du ska. För qvinfolka ä inte så dumma som du tror», svarade nämndemansmor. Lars-Petter hade dock sin egen tro om den saken, ty litet emellan fördjupade han sig i studiet af sin 'brefställare'.

Kom så den ödesdigra dagen, då frieriet skulle ske.

Hos nämndemans var allt så pyntadt och fint som om det gällt att hålla bröllop. Silfret hade tagits fram ur kistor och skåp och stod uppradadt lite här och der i storstugan. Och ute i dagligstugan blänkte väggarne af nyskurade kopparbunkar och massor af tenntallrikar, fat och drickeskannor.

Mor hade tagit sina stora guldörhängen på, och fader nämndeman gick och rullade en stor silfversnusdosa mellan fingrarne.

Lars-Petter var uppsträckt i nystruken natt-

kappa, två tum för kort krage, så att halsskinnet låg i två veck framtill, samt hvit halsduksrosett, köpt i sta'n för 25 öre.

De främmande hade äfven slagit på stort och kommo åkande i droska, ty sådana hade gästgifvaren två stycken att skjutsa profryttare i, och på kuskbocken satt en dräng med silfverträns om mössan.

Anna såg så strålande glad ut när hon helsade på värdfolket, och när hon derefter tog Lars-Petter i hand och tackade för sist log hon äfven, tills hon i detsamma fick syn på en ung man, som skyndat ut för att hjelpa till med att spänna från hästarne.

»Hvem är det?» frågade hon sakta och såg skyggt och allvarligt på den unge mannen.

— Det är Fredrik, drängen våran, han ä' alldeles för djeklig på handklavér», upplyste Lars-Petter.

Hon gaf den unge drängen ännu en blick, innan hon gick in med de andra.

Efter en stund var gästabudet inne i storstugan i full gång. Der bjöds på kaffe och dopp, att börja med, och så kom der fram en konjaksbutelj och en bränvinsflaska åt gubbarna, under det fruntimmerna och Lars-Petter skålade med hvarandra i portvin.

Och sen uppstod en liten paus före middagen, hvarunder gubbarne togo en titt ut i la'gård och

stall, under det gummorna granskade inventarierna inomhus.

Lars-Petter, lika förlägen som alltid, föreslog sin tillkommande, att hon skulle följa med opp på kläd-vind. Der hade han sjutton par byxor, en ny »uta'pårock» och ett par nya stöflar med blankläderskaft att visa. Anna skrattade och så följdes de unga tu upp på vinden. De sjutton par byxorna, den nya »uta'pårocken» och stöflarne framvisades samvetsgrant, jemte åtskilligt annat i herrtoalettväg, men aldrig ett ord blef taladt om kärlek.

Kom så middagen. Gubbarne åto och drucko, gummorna pratade och krusade. Aldrig hade gästgifvarmor ätit en *sådan* fruktsoppa, *sådan* skinka, *sådana maccaroner* och *sådan* mannagrynskaka.

Nämndemansmor urskuldade sig med att det visst inte skulle ha smakat så bra om hon inte haft kokfru till hjelp etc.

Mellan de unga vexlades ej många ord. Anna satt och petade i maten, oaktadt Lars-Petter emellanåt sköt till henne maccaroner och bruna bönor, och med en blick ur sina trogna, blå ögon sökte få henne att inse »hur väl det var undt.»

Så upptäckte han plötsligt, att hans tillbedda fått en sotfläck på näsan och gjorde henne uppmärksam derpå. Hon spratt till, vätte med tungan på sin näsduk och sökte gnida bort fläcken.

»Är den borta nu?» frågade hon, djupt rodnande sin bordsgranne.

»Nej, *än* sitter han qvar, men vänta, här är spegel att titta sig i», fortfor han tjenstvilligt, slog upp locket på sin snusdosa och räckte henne den.

Hon tog mot den och sökte spegla sig, men fick endast se hur snuset i dosan rann ut öfver hennes mannagrynsportion.

Nu steg blodet Lars-Petter åt hufvudet.

»Så ifversint en kan vara. Jag öppna ju gale lock på dosa», sa' han.

»Jestandes, så du bär dig åt, Lars-Petter. Ta bort tallriken å ge flicka en annan», sa nämndemansmor.

Lars-Petter tycktes på sitt sätt förstå sin mor, ty han sköt hastigt sin tallrik till sin granne och tog sjelf hennes.

Och liksom för att bortsopa minnet af det förflutna började han ett energiskt angrepp på den starkt kryddade anrättningen, till dess hans hulda moder åter utbrast:

»Käraste barn, lät för Guds skull bli och ät snus till maten!!!»

* * *

Eftermiddagen, liksom före den samma, delade sig värdfolk och gäster i tre kotterier: gubbarne, som under det de snusade och drucko toddy pratade om årsväxt och väderlek; gummorna, som beságo husgerådet; och de unga tu, hvilka lem-

nats åt sig sjelfva, men på hvilka i verkligheten allas uppmärksamhet var riktad.

Den unga flickan tycktes dock ej finna situationen synnerligt intressant, ty hon var den första som väckte förslag om uppbrott. Härom ville dock hvarken värd eller värdinna höra talas, utan i stället förmåddes de unga tu att ogeneradt samspråka litet i enrum, under det de äldre slöto sig tillsamman i ett kotteri.

De första ord, som den unga gästgifvardottern sade, sedan hon kommit på tu man hand med sin tillämnade brudgum, lydde så:

»Kunde vi inte få eran dräng hit in, han spelar ju handklavér så rysligt vackert?»

Detta tyckte visst Lars-Petter vara ett godt förslag, ty han svarade med glädjestrålande uppsyn:

»Om Anna sitter qvar här, ska jag söka få fatt i honom.»

Och dermed rusade den blyge friaren på dörren och ut i drängstugan, der Fredrik satt och preludierade för sig sjelf de grannaste löpningar på sitt kandklavér.

Lars-Petter gick raskt fram till spelmannen, slog sig ned bredvid honom och sade:

»Hör du Fredrik, du vet kanske att gästgifvarns Anna och jag ha liksom lite kuttrasju med hvarandra, och att ho gerna vill gifta sig. Men jag är så »schenerat» å tala vid qvinfolk, som du fäll vet, så jag tänkte be dig bli min böneman. Och vill du det bli, ska du inte ha

gjort mig den tjensten för inte, slöt Lars-Petter trohjertadt och räckte fram handen.

Fredrik gaf ett handslag till svar, torkade sig om munnen med rockärmen, tog handklavéret under armen och steg in i kammaren till ung Anna, under det Lars-Petter med bultande hjerta traskade utanför dörren och emellanåt lade örat till dörren för att lyssna.

Att börja med kunde han uppfatta ett och annat halfhögt uttaladt ord, derpå förnam han smältande toner i pianissimo från handklavéret, derpå endast hviskningar, suckar och — — — skulle han tro sina öron — kyssar!!!

Nu var all hans blyghet liksom bortblåst och med ett raskt grepp vred han om dörrlåset och steg in.

Den syn, som nu mötte honom, gjorde honom åter ytterligt blyg och förlägen.

Anna hade slingrat sin ena arm om bönemannens hals och lutat sitt blonda hufvud mot hans hjerta.

— — — — — — — — — — — — — — —

Här tror jag att vi kunna afsluta denna lilla historia och låta läsaren sjelf göra sina reflexioner

Ty jag vet för resten icke säkert om drängen och gästgifvaredottern sedermera »fingo hvarandra» — men jag misstänker det.

Kyrkobesöket.

Stockholmshistoria.

Två landsortsbor, herrar X. och Y., besökte för en tid sedan för första gången hufvudstaden och togo in på ett hotell vid Brunkebergs torg.

Dagen efter, en söndag, kommo de öfverens om, att tillsammans öfvervara gudstjensten i katolska kyrkan. Utkomna i staden frukosterade de först, hvarefter de satte sig i en spårvagn der de efter en stund, ungefär midt för Kongl. biblioteket, anhöllo att få stiga af i närheten af den plats dit de ämnade sig.

»Då skulle herrarne ha stigit af för länge se'n; katolska kyrkan ligger inte åt det här hållet. Men vilja herrarne följa med ringlinien rundt så komma vi nog dit så småningom», förklarade konduktören leende.

Efter en stunds öfverläggning beslöto våra resande att följa konduktörens råd och så fortsatte de ringlinien rundt, förbi slussen till Norrbro.

När Gustaf Adolfs torg passerades, uppmanade konduktören de bägge passagerarne att stiga af och vidare fråga sig fram till Norra Smedjegatan, der katolska kyrkan är belägen.

Nu vet hvarje Stockholmare, och flertalet landsortsbor, som besökt hufvudstaden, att den gatan icke hör till dem, som äro lättast att få reda på.

Herrar X. och Y. stultade emellertid i väg, visades än hit än dit, fram och tillbaka, tills de, efter att ha knogat gata upp och gata ned, befunno sig vid centralplanen, der krigsråd åter hölls.

»Vi hitta aldrig dit», förklarade herr X., pustande och grundligt uttröttad på allt sökande.

»Jo, nu har jag gett mig tusan på att vi ska till katolska kyrkan, och följer inte du med, börjar jag sökandet på nytt», utbrast herr Y.

»Låt oss då åtminstone först vända åter till hotellet och fråga oss för der, ty dit hittar jag», svarade herr X.

»Gerna för mig», fortfor herr Y., och så bar det åter i väg.

Framkomna till Brunkebergs torg, fick den energiske herr Y., vid åsynen af de der stationerade droskorna en idé.

»Nu har jag det! Vi ta helt enkelt en droska», sade han triumferande.

Herr X. fann förslaget godt och nickade bifall.

»Så dumma vi varit, som inte tänkt på det förut. Men sak samma, då hade vi kanske »dragit» oss för kostnaderna», sade han.

Nu vinkade herr Y. och så bar det i väg fram till åkarstationen.

»Hvad kostar en droska till katolska kyrkan?» frågade en af herrarne kusken.

Kusken såg upp, ytterst förvånad.

»En och tjugofem, om brukspatronerna ska sitta upp», svarade han med sitt älskvärdaste leende.

»Godt, vi ge en och tjugofem och dertill en »hacka» i drickspengar, bara det går undan», afbröto de resande i korus.

Och undan gick det!

De hunno icke väl maka sig till rätta i droskan förr än kusken, sedan han svängt om ett par gathörn, stannade och upplyste:

»*Här är katolska kyrkan!*»

De resandes ögon spärrades upp i oroväckande grad, så att kusken ett ögonblick trodde att de skulle trilla ur hufvudet på sina egare.

»Ä-ä de' här ka-ka-tolska kyrkan?» frågade herrarne med en mun.

»Ja.»

»De-de *här?*» frågade de på nytt med en geste åt templet.

»Ja-a!» bedyrade kusken.

»Jaså, hm — — hade vi vetat det, så — — —»

Resten förlorade sig i ett oredigt mummel, under det främlingarne öppnade sina portmonnäer för att repartisera om åkningen.

När kusken fått betalt och åkt sin väg, gjorde de bägge gubbarne ett par förtviflade försök att

komma in i kyrkan, men förgäfves. Den var redan stängd och gudstjensten slutad.

Slutet på historien blef, att de gudfruktige gubbarne, ännu mer förargade, började, att midt på gatan, åkalla den så kallade Belzebub!

Otur.

Kalle Svensson, en glad småstadsbo, skulle resa hem till sitt land igen efter några dagars »festande» i Stockholm.

Ångbåten, som han skulle ombord på, låg vid Riddarholmen och afgick precis kl. 8 f. m. Fem minuter före 8 var Kalle Svensson på platsen. Nu gälde det blott att få reda på *den* båt, å hvilken hemresan skulle ske.

Men det var inte så lätt, som Kalle förestält sig. Han kilade i väg hela kajen utefter, läste namnen på alla båtar som fanns, snafvade på försåtliga trossar, stångades med mötande — utan att finna hvad han sökte.

Nu slog klockan åtta i Riddarholmskyrkan.

Kalle Svensson gjorde helt om och rusade i vild fart tillbaka, samma väg han kommit.

Då får han plötsligt sigte på en ångbåt, som rör på sig.

»Vänta, för tusan, jag skall med, jag skall

med!» skriker han ängsligt. Han hinner fram, knuffar kull en gumma och slungar nattsäcken ombord!

Dito resfilten!

»Stopp!» ryter kaptenen.

»Framåt!» skriker Kalle och tar sats.

De två matroserna vid landgången vackla när han flyger dem i famnen och passagerarne slå krets kring våghalsen.

»*Med kom jag ändå!*» jublar vår resande, under det han torkar sin svettiga panna och ser sig triumferande omkring.

Då ryter kaptenen återigen, alldeles ursinnig:

»Hva tusan har herrn så brådt att komma ombord för. Ser herrn inte att jag håller på att *lägga till.*»

Pröfningar.

Skizz.

Han stod lutad öfver henne der hon satt framför pianot.

»Vill ni accompagnera mig till denna lilla visa?» frågade han och slog upp ett nothäfte.

»Gerna, om ni så önskar», svarade hon, sedan hon ögnat igenom noterna.

Det var en smäktande kärlekssång, och han sjöng den vekt, men passioneradt.

Som en hviskning ljöd den sista tonen från sångaren, den smälte samman med tonerna från instrumentet och dog bort i den stora salongen.

Det började skymma. Längst bort i vester syntes genom de höga fönstren en bred, glödande strimma af aftonsolen. Hon lät händerna sjunka ned i knät och blicken dröjde vid den praktfulla solnedgången.

»Hvad tänker ni på, Sigrid?» frågade han

och slog sig ned bredvid henne på den andra pianostolen.

»På ingenting just», svarade hon och reste sig upp.

Då såg hon, att hon måste förbi honom för att komma fram och bad honom ge henne plats.

Men han satt qvar och fattade i stället hennes hand.

»Är ni ond på mig, Sigrid?» frågade han och försökte att åter få henne att sitta ned, men då sköt hon undan nothyllan i hörnan och trängde sig ut mellan pianot och motsatta väggen, tog hatt och kappa på och gick skyndsamt ut i parken, som omgaf den slottslika herregårdsbygnaden.

Den friska luft hon inandades lugnade henne så småningom. Hon sökte göra sig reda för, om hon varit orsaken till det, som länge ingifvit henne denna känsla af oro och förtviflan, hvilken hon nu åter förnam. Och hon måste erkänna, att hon länge stått under inflytelse af något hemlighetsfullt, som förlamat hennes kraft, då hon ville rycka sig lös ur de fjettrar, i hvilka hon hölls fången.

När friherrinnan, hans mor, för några månader sedan, med tecken af den lifligaste glädje berättade för henne, att unga baron Artur, på hennes uppmaning rest till Stockholm, på besök hos sin morbror, grefve X, som nyligen, efter en längre vistelse i utlandet, med sin dotter återkommit till hufvudstaden, och att förlofning eklaterats

mellan kusinerna, då hade hon känt ett stygn i hjertat, men så småningom hade hon lugnat sig vid tanken på, att hvad skett varit det bästa, emedan det måste så vara.

Hon var ju blott en fattig fader- och moderlös flicka, som alltsedan barndomen åtnjutit skydd i detta hus, på grund af den vänskap hvarmed den unge baronens mor varit fästad vid hennes mor. Men från den stund hon blef medveten om den förbindelse han knutit, visste hon med sig, att hon handlat som pligten bjöd henne.

* *
*

Det var vid pass en månad efteråt.

Baronen hade fått mottaga sin fästmö, fröken Marta X. och hennes mor som gäster i sitt hus.

Sigrid hade med en viss nyfikenhet längtat efter att få göra den unga flickans bekantskap. Marta, å sin sida, hade behof af umgänge och slöt sig, naturligt nog, utan motstånd till den några år äldre väninnan, så att de snart blefvo oskiljaktiga.

Sigrid fann snart att Marta var ett barn ännu. Men ett älskvärdt, sjelfsvåldigt barn, van att fullfölja sina små, lustiga idéer för hvilka hon visste intressera sin omgifning, så att hon sällan mötte något motstånd. Hon fladdrade kring som en fjäril i solljuset, och så följde man henne för att se hvilka dårskaper hon ämnade företaga sig.

Baronen visade sin fästmö mycken uppmärksamhet och roade henne med en massa upptåg, som gjorde att hon fann honom utomordentligt älskvärd.

Sigrid deltog ganska ofta i det ystra skämtet. Men när hon kom för sig sjelf kände hon sig led vid all denna bullrande glädje, dessa klingande skrattsalvor, detta egendomliga skämt, som ibland antog karaktär af närgången nyfikenhet och då sårade henne.

En morgon, då hon slagit sig ned i ett hörn längst bort i trädgården, sysselsatt med ett handarbete, kände hon plötsligt ett par små händer, som tillslöt hennes ögon under det en ungdomlig röst bakom henne frågade:

»Hvem är det?»

Hon gissade hvem det var, och så slog Marta sig ned bredvid henne, sedan hon helsat och omfamnat väninnan.

Derpå frågade den unga flickan:

»Har du inte sett Artur i dag, jag tänkte föreslå honom en ridtur kring egorna efter frukosten.»

»Nej», svarade Sigrid.

»Så, och jag som trodde att jag här nere skulle träffa er båda tillsammans i en öm tête à tête», inföll Marta skämtsamt.

»Hvad menar du?» frågade Sigrid och spratt till, rodnande mot sin vilja.

»Jag drömde så i natt — och en gång sa'

Artur mig rent ut, att han höll mer af dig än mig, svarade Marta muntert och fixerade väninnan.

»Marta, du vet inte hvad du säger, det kan din fästman aldrig ha sagt», afbröt Sigrid med stegrad rörelse.

»Jo, det har han visst sagt, för att göra mig svartsjuk, förstås. Men vet du hvad jag svarade?»

»Nej!»

»Ja, det gör detsamma, det ska du få höra en annan gång, ty nu klämtar gongongen till frukost», sade den unga flickan och sprang upp.

* *
*

Efter denna stund sökte Sigrid omsorgsfullt att undvika baronen, en sak, som icke undgick honom. Och äfven Marta började finna väninnans tillbakadragenhet så anmärkningsvärd, att hon frågade om hon var sjuk, hvilket Sigrid till hälften medgaf, för att slippa vidare frågor.

Baronen gjorde å sin sida under den närmaste tiden inga försök till ett förtroligare umgänge med Sigrid, såsom fallet varit innan Marta kom, och i synnerhet före förlofningen, då de umgåtts nästan som bror och syster. Men en qväll, efter kaffet, då Sigrid dragit sig tillbaka i en berså i parken, under det baronen och Marta sutto och skämtade uppe på terrassen framför corps de logiet, öfverraskades den förra helt plötsligt af

att finna baronen stående vid ingången till den lilla fristaden.

»Se, är ni här, Sigrid och alldeles ensam. Då är det min pligt som gammal vän, att dela mina gracer och hålla er sällskap, såvida ni inte springer ifrån mig, som Marta nyss gjorde», sade baronen och slog sig ner bredvid den unga flickan.

Sigrid tvingades nu att sitta qvar och frågade likgiltigt, för att ha något att säga:

»Sprang er fästmö ifrån er, säger ni?»

»Ja, hon är nu för tiden ibland lite konstig till humöret, hon som ni», svarade baronen.

»Är jag konstig till humöret, det vet jag i så fall inte sjelf af», sade Sigrid småleende, för att ge konversationen en munter ton, ehuru hon kände att hon för tillfället var allt annat än glad.

»Ja, visst är ni det. Hvarför lade ni t. ex. nyss sådan tonvigt på orden »er fästmö». Hvarför sa' ni inte helt enkelt Marta? Och så ironiskt ni sa' det der: »er fästmö» sen. Det var inte snällt sagdt af er Sigrid», slöt baronen, vänligt förebrående och makade sin stol närmare hennes.

Sigrid kände en darrning genom kroppen, då hon såg honom flytta sig närmare intill henne och hörde hans röst endast några tum från sitt öra. Men hon beherskade sin oro, såg upp och svarade, fortfarande i munter ton:

»Men Marta *är* ju er fästmö, bäste baron.»

»Ja, jag vet det, fröken Sigrid, och ni behöfver visst inte än en gång betona det. Hon är min

fästmö och jag är hennes — lustige pajazzo. Hopp la, ha, min gosse lilla! Och sedan ingenting vidare.

»Ingenting vidare», eftersade Sigrid sakta. Derefter återtog hon lifligare: säg icke så, Marta är bättre än någon af oss.

»Bättre än jag, det medger jag gerna, men inte bättre än ni, Sigrid», svarade baronen ännu lifligare och lade sin arm om den unga flickans lif.

Hon försökte slita sig lös ur hans omfamning, men han makade sig nu alldeles inpå henne och utbrast i dämpad, passionerad ton:

»Sigrid, det är er jag älskar, inte henne!»

I detta ögonblick syntes Marta i öppningen till bersån, blossande röd och med ett leende på läpparne. Men när hon fick se Sigrid i armarne på sin fästman skiftade hon färg och drog sig hastigt tillbaka.

Sigrid reste sig snabbt upp och skyndade efter väninnan.

Hon fann henne på sitt rum.

Sällskapsdamen såg på henne och förskräcktes. Den unga flickan hade på några minuter undergått en genomgripande förvandling.

Hennes blick var skärpt och de små rosenröda läpparne hårdt sammanpressade. Gestalten hade växt ut och hon var ej längre ett barn utan en qvinna, hvars heligaste rättigheter blifvit kränkta.

Hon gaf Sigrid ett tecken att sätta sig och satte sig sjelf bredvid henne.

»Berätta!» bad hon lakoniskt.

Sällskapsdamen berättade och slöt:

»Jag borde ha flytt detta hus, men jag blef qvar. Ännu är det dock icke för sent, och jag är beredd att genast söka mig en fristad bland andra menniskor. Det är blott ett minne jag vill föra med mig härifrån, din förlåtelse, Marta.»

»Jag har intet att förlåta dig. Du skall stanna qvar och jag reser», svarade Marta beslutsamt.

»Nej», svarade Sigrid lugnt och fattade väninnans hand. »Jag reser, farväl!»

* *
*

Redan ett par timmar senare körde en vagn fram till terrassens trappa.

En beslöjad dam steg upp i åkdonet, sedan hon famnat gamla friherrinnan till afsked.

Det var Sigrid, som åter stod utan hem.

Pröfningarne voro slutade — och hjertesår, som ej döda, läker nog tiden.

Kalle Blomqvist.

Vi ska alla den vägen vandra, men menskligt att döma gick den man, hvars historia vi här skola berätta, betydligt för tidigt ur jämmerdalen.

Det är min åsigt! Den enom till skräck och den androm till varnagel, skall hans enkla saga visa hur ödet ibland kan spela oss menniskobarn rätt allvarliga spratt, när vi göra allt för att undgå vårt slutliga öde.

Kalle Blomqvist var en tid på verlden en glad själ, som tog lifvet okonstladt. Aldrig skulle det t. ex. i hans krafts dagar ha fallit honom in att klifva upp i en kateder och hålla politiska föreläsningar, eller tro sig göra en Gudi behaglig gerning med att vittna från tribunen i Frälsningsarméns högqvarter och sjunga psalmer på Boulan-

germarschen och andra verldsliga melodier. Nej då! Kände han sig t. ex. hungrig, så åt han hvad som smakade honom, och det fanns exempel på att han, sedan han krupit till kojs, lika bra smälte en portion rökt ål och äggröra, ett par halfvor punsch, och hvad mer han lyckades påta i sig, som tre frukostar med kaffe och avec på en förmiddag.

Hans voro de sedermera bevingade orden: Skam den som inte kan rå med en palt efter en stadig middag! Han var det också som en gång påstod, att de enda »medikamenter» han i sitt lif användt, var en ask tandpulver och för 25 öre pomada, begge delarne köpta å apotek.

Men så gick Kalle en vacker dag och knöt Hymens band med ett kjoltyg på 28 vårar, som hade tre ogifta systrar, alla äldre i lifvet än Kalles äkta hälft.

Och från den stunden var det, som om den nya slägten velat konservera honom att bli en Metusalem.

Först måste Kalle lägga bort punschen för att inte få »fettbildning kring hjertat», och så småningom äfven alla sina öfriga »passioner». Och den enda extravagans han efter ett års lyckligt äktenskap tilläts, var att få äta engelsk senap till kokt svinrygg, och ättika till surkål eller stekt strömming.

Men till ersättning för hvad han försakade sedan han fått familj, fick han på sin födelsedag

af sin fru ett halft dussin maggördlar; samt en respirator, en ylleamie, en burk brösthonung, en läkarebok, och lite annat smått och godt i helsoväg af svägerskorna.

När Kalle läst 20 sidor i läkareboken kände han sig ha lika många sjukdomar i kroppen. Och så öfvertalades han af familjen att lägga sig till med ett sommarnöje vid saltsjön, dit han flyttade vid midsommartid, andra året han var gift.

Der fick man se stackars Kalle gno omkring stränderna och ta »solbad», spritt naken, med armarne utsträckta och en stor tegelsten i hvardera handen. Och emellanåt var det häller inte omöjligt att få se alla tre svägerskorna i spridd ordning operera med samma experiment. En tid efteråt utsträcktes promenaderna ett stycke inåt skogen, der det var som helsosammast att inandas »barrluften».

Solbaden och barrluften hade den verkan på Kalles genomfriska naturell, att han emellanåt kände sig »bättre», som han uttryckte sig då jag vid ett tillfälle gjorde honom ett besök, för att efterfråga hans befinnande. Det enda, som nu oroade honom sjelf och hans familj var att han fetmade, oaktadt hans mage var i olag.

»Men tror du då inte att det är inbillning? Eller ock går du och blir kall om magen, då du tar dina solbad», invände jag.

»Visst inte, det der förstår du inte», svarade Kalle lite vresigt.

»Jag misstänker, att det är du, som fått sundhetsläran om bakfoten!» sade jag.

»Åh, du vet inte hur mycket jag studerat den saken, jag, på senare tiden. Förr lefde jag, som om hvar dag vore den siste, men se'n man fått familj, har man andra pligter mot sig sjelf.»

»Ja, jag hör du säger det. Men är det derför nödvändigt, att du ska bli en helsopedant, och experimentera med vansinnigheter.»

»Jaså, kallar du det för vansinnigheter att sköta sin helsa och sin kropp, att hålla diet och lefva förståndigt. Jag ångrar, att jag inte börjat med det för länge se'n. Men jag hoppas dock, att det icke är för sent ännu. Du får ursägta mig, afbröt han derefter plötsligt, men vid den här tiden brukar jag företaga några »experiment», som jag funnit vara mycket välgörande. Det är en engelsk läkare, som uppfunnit dem.»

I nästa ögonblick hade vännen Kalle ställt sig på hufvudet mot väggen.

»Hvad vill det säga, ämnar du bli akrobat?» frågade jag förvånad.

»Visst inte», genmälte Kalle, lugnt stående på hufvudet, »men på det här sättet underlättar man blodcirculationen. Det är ju klart som dagen, att det inte kan vara bra att hela dagen gå med hufvudet upp och benen ner. Se på aporna t. ex., från hvilka vi menniskor stamma. Förändra inte de ställningar oupphörligt?»

»Tror du att de göra det för att sköta sin helsa?» frågade jag.

»Antagligen, deras instinkt säger dem, att det är nyttigt att göra så.»

»Förlåt, en fråga», afbröt jag. »Roar din hustru och dina svägerskor sig också med att stå på hufvudet emellanåt?»

»Nej, jag har icke lyckats förmå dem dertill ännu. Deras omtanke om sig sjelfva i fråga om sådana här saker, är mycket ytlig. Men jag är i alla fall dem tack skyldig, ty det var de, som öppnat ögonen på mig och intresserat mig för ett grundligt studium af ämnet», sade Kalle och ställde sig åter på sina ben, försökande ett nytt experiment, som att börja med, förskräckte mig, då det alldeles såg ut som om han velat hänga sig.

»Jag har ännu icke fått min läkaregalge i ordning, derför får jag nöja mig med en sådan här primitiv apparat», sade han och ordnade några taljor och rep, i hvilka han sedermera hissade upp sig. Sedan han åter kommit på fötter erbjöd han mig att få öfvertyga mig om »hur skönt det kändes» att hänga i galgen, men jag tackade förbindligast för det vänliga anbudet.

Af min vän och hans fru blef jag ombedd att stanna qvar till middagen och tackade för bjudningen.

»Du får ursäkta», sade vännen Kalle, sedan vi satt oss till bords, »om middagen i ditt tycke blir tarflig, ty jag är se'n några veckor vegetarian,

emedan jag läst, att det skall vara helsosamt.» Matsedeln var ej heller varierande. Först bjöds på grynvälling, så på grynkaka med morötter och till sist fick jag till lifs en starkt sockrad palsternackspudding, som hade den verkan på mig, att jag började tro att jag var förgiftad.

Vid höstens början hörde jag berättas, att min vän Kalle insjuknat i lunginflammation, sedan han gjort försök att härda sin kropp genom att arbeta i nattskjorta och kalsonger för öppet fönster. Sedan han tillfrisknat, rådde jag honom att genast låta lifförsäkra sig, men han var nog enfaldig att ej lyda mitt råd. I stället ämnade han idka sport och gymnastisera på ett institut tidigt om morgnarne. Efter gymnastikens slut mötte jag honom en gång i en spårvagn.

»Du kan icke tro hvad den gymnastiken är helsosam. Nu är jag så trött, som om jag gjort det styfvaste dagsverke och när jag kommer hem lägger jag mig.»

»När arbetar du då?» frågade jag.

»När det faller sig. Jag har måst engagera ett nytt biträde i min affär, ty numera hinner jag knappt mer än att sköta min helsa. Men det är vackert så, jag ligger derför minsann inte på latbänken.»

»I går fick jag hem en sparkstötting, som jag tänker profva af på eftermiddagen. Den der sparkningen skall vara en mycket helsosam sport.»

»Men det finnes ju ingen snö», invände jag.

»Det är sannt, men Brunnsviken ligger och på isen finnes ett tunnt snötäcke.»

»Är du då inte rädd att åka ner dig?»

»Inte så synnerligt, men hur som hälst, något måste man ju riskera för att bibehålla helsan och vara vid sunda vätskor.»

»Känner du dig inte frisk nu då?» frågade jag.

»Nej, inte riktigt. På gymnastiken i dag berättade en god vän, att han nyss blifvit af med en benickemask och jag har mycket funderat på, att äfven jag möjligen kan ha en benickemask i mig. Det känns alldeles, som om jag hade något hårdt invändigt. Du vet inte händelsevis hur man bär sig åt för att få ut benickemaskar, ty jag glömde fråga vännen.»

»Jo bevars, det är den enklaste sak i verlden. Man köper först ett par skålpund persiskt insektspulver och tar in det, en matsked i taget. Så dör masken så småningom. Och sen går man blott till en läkare och begär att bli obducerad. Finns då masken, tar läkaren ut den, och är det så att man misstagit sig, så är det ju inte värre än att man blott tagit in lite insektspulver för sin helsas skull, sade jag allvarligt.» Min vän Kalle Blomqvist såg på mig en stund och började derpå studera ett annonsblad, der margarin, Köpings vagnsaxlar, lokomobiler och patenterad skosmörja utbjöds till salu.

Ett par dagar derefter stod det betydelsefulla

korset öfver hans namn i ett hufvudstadsblad, och derunder lästes:

Vådligt omkommen genom drunkning å Brunnsviken.

Jag misstänker, att olyckshändelsen till en del äfven orsakats genom oförsigtigt bruk af sparkstötting i och för helsans vårdande.

"På de' vise'."

Den glade patron X. drack gerna sitt glas i botten.

»Sådan herre, sådan dräng», säger ordspråket, och detta ordspråk kände hr X:s kusk, den beskedlige Svensson, och han sökte derför i allt att likna sin herre.

Så for hr X. en dag hem från ett kalas hos en af sina ungkarlsbekanta, och var tämligen väl beskänkt.

Det dröjde ej länge, förr än han somnade i släden, tack vare sin lilla florshufva, och Svensson gjorde af samma skäl detsamma som husbonden.

»Grålle», patrons häst, tyckte troligen, att båda behöfde gå och lägga sig, derför lade han ock dem bredvid hvarandra — i diket.

Hr X. vaknade, Svensson vaknade äfven.

Båda sågo på hvarandra.

»Hvarför ligga vi här?» frågade X.

»Ack, patron, jag har så svårt att se vägen», svarade Svensson.

»Jaså ä' de' *på de' vise'* med dig?» utbrast hr X. förargad. »Gif då mig tömmarne, ditt kräk!» Det bar åter af, men hr X. såg inte vägen bättre än Svensson, derför lågo de efter en stund i motsatta diket.

»Nu li-ligger vi här igen», sade Svensson, »men nu förstår jag hur de' ä' — de' ä' »*Grålle*» som ä' *på de' vise'*.»

Nu kunde hr X. inte vara ond längre, han klappade sin kusk på axeln och sade:

»Hör du, min käre Svensson, jag ser nog hur det är, vi ä' *båda* »på de' vise'», men låt oss för framtiden komma öfver ens om att vara det hvar sin gång, i tur och ordning. Först jag, se'n du och så vidare. Förstår du?»

»De' begrips, patron!»

»Godt, låt oss då försöka att komma hem den här gången.»

Och hem kommo de utan vidare äfventyr.

En tid derefter kom Svensson upp till hr X. och begärde att få flytta ur tjensten.

»Hvarför det då?» frågade hr X.

»Jo, se ja' ska' säja som sanninga ä', att patron *ä' jemt på de' vise'* när vi ä' ute, och aldri' blir de' *min tur*, som lofvadt va'.»

Två om en.

Verklighetsbild ur folklifvet.

Mor Anna-Stina i Lerby var känd i hela socknen att vara ett riktigt »hår af hin», som man brukar säga. Och hennes utseende bar ock syn för sägen! Mager och hvass, vindögd och rödhårig, tandlös och kutryggig, liknade hon en gammal hexa, fast hon ännu inte var stort mer än fyrtio år, om man fick sätta tro till kyrkböckerna. I snart tre års tid hade hon ensam styrt och stält på gården, se'n nämndeman Larsson, gubben hennes, lade näsan i vädret. Under den tiden hade hon bytt om dräng hvart halfår, ty längre stod ingen ut att tjena den leda käringen, påstods det. Piga hade hon visserligen haft, en och densamma under hela tiden, men det var just inte så underligt, ty Karin, som jäntan hette, var på samma gång fosterdotter i huset och hade upptagits af nämndeman som eget barn i hans första gifte. Och det var kanske mer

för flickans än för sin egen skull som nämndeman på gamla dar gifte om sig och tog Anna-Stina, som den tiden tjenade piga hos honom, till sin andra hustru.

Så länge nämndeman lefde hade flickan det någorlunda drägligt, men se'n han ett, tu, tre kolade af och styfmodern blef den som ensam befalde, fick hon slafva i tunga sysslor från morgon till qväll utan ett vänligt ord till tack. I stället vankades det ovett och snäsor för minsta förseelse som flickan lät komma sig till last. Det sista halfåret hade käringen en dräng, som kom bättre om sams med henne än alla de föregående. Men så var han inte heller någon ledsen gosse! Anders hette han, stor och stark var han som en björn, munter som en spelorre och slug som en räf. Det första han kom till gården och fick se den usla mathållningen som morsan bestod, tog han sig för att tala vackert med käringen, berömde maten och matmodern på ett så knepigt sätt, att han, innan en vecka var till ända, fick hvad han ville ha. Och när Anna-Stina några dar derefter var inne i stan, hade hon köpt bränvin hem med sig och bjöd se'n den nye drängen på både kaffehalfvor och torrsupar.

Karin lade han sig ock ut för, så att hon fick lindrigare än förut, och hjelpte henne med de tyngsta sysslorna. Visst tyckte styfmodern att flickan hade det alldeles för godt på den sista tiden, men då tog Anders hennes parti och förklarade

att han som dräng hade mindre göra än hon, och att han riktigt skämdes se henne släpa i la'gård och svinhus med alla kritterna, då han bara hade en häst att ansa.

Knotade då morsan och sa' att en hvar skulle sköta sitt, och så vidare, så kunde drängen svara som så:

»Karin är inte erat barn och derför har I just inte så mycket förstånd om hur mycket I lägger på henne att göra. Vore jag husbonde här, skulle flickan få mer insysslor, så att I, mor, slapp att släpa ut er med det, utan kunde få sitta i ro och knåpa med hvad I ville. För så go' karl är jag, att jag anförsir mig kunna sköta om hela rasket utvändigt, bara jag slipper mjölka korna.»

»Å ja, nog ä' du lickre karl att vara husbonde här än Jonas var när han lefde», gaf käringen en gång till svar, när drängen skröt öfver hur duktig han var. Och ifrån den stunden blef det liksom mer och mer väl mellan Anders och matmodern hans. Till sist gick ett rykte socknen rundt, att det rustades till bröllop i Lerby och att Anna-Stina och Anders skulle bli ett par.

»Det är riktigt att ta trollet för guldet», mente folket tro på, ty annars kunde väl ingen vara så tokig att gifta sig med Lerby-Stina.

En vacker dag fick äfven Karin höra ryktet, och då var det som om hon känt ett stygn i hjertat, så klack det till i bröstet på henne. Hon hade nog märkt, hur förändrad styfmodern blifvit, allt-

se'n Anders kom i huset, och hur han ibland talat om att hon borde gifta om sig och tocket der, men aldrig hade hon trott att Anders menat allvar och att det var han som ville bli brudgummen. Ty han hade äfven talat med henne i kärleksaffärer.

När han derför på qvällen kom in i la'gården för att hjelpa henne fodra kreaturen, och som vanligt äfven började skämta med henne om giftermål, kände hon det åter så besynnerligt inom sig att hon brast i gråt.

Nu blef han ifrig och frågade hur det var fatt, »om hon var ledsen på honom», och så måste hon till sist tala om hvad hon hört och fråga, om det var sant.

Då brast han i skratt, lade armen om hennes lif och drog henne ned i sitt knä, der han satt på trappsteget till foderbordet. Och när han skrattat ut, sa' han:

»Hvad behöfver du bry dig om hva' käringarna i socknen prata. Tror du jag vill ha morsan fast jag nog ser att hon kanske inte skulle ha så mycket emot ifall jag det ville. Ånej, en så'n toker ä' jag inte, då tar jag fäll, som jag sagt, heller dig, bara jag spart hop så pass att vi kan få oss ett torp, ty tjena vill jag inte.»

»Ja, nog har du sagt så, och nog har jag trott, att du bara raljerat med mor för att göra henne »gladare» mot oss begge, men så i dag, när jag fick höra hvad de sa' i grannbyn, kom det för mig att hon är rik och jag fattig.»

»Än se'n då! Hva' är hennes rikedom mot hennes elakhet. Jag ska' skratta henne midt opp i ögona den da'n jag och du går till presten, ty bättre är inte käringen värd, afbröt Anders. Men »aperpå» om rikedom och fattigdom, glömde nämndeman alldeles bort att ge dig något i testamentet, när han dog?»

»Jag har aldrig hört talas om fars testamente och jag tror aldrig någe tocket blef skrifvet. Men innan han dog, gaf han mig ett bref, som jag skulle få bryta, när jag tänkte gifta mig eller ämnade ge mig af hemifrån. Och det brefvet har jag qvar», sade Karin.

»Det var besynnerligt, att nämndeman gjorde en sådan förordning. Men efter som vi nu snart tänker gifta oss, så kan du ju när som helst öppna det der brefvet och se hvad som står i det», återtog Anders.

»Jag hade så tänkt, för hade det varit sant att du ämnat gifta dig med mor, så hade jag inte stannat längre qvar här hemma», fortfor Karin.

Sedan blef det beslutadt att de unga tu skulle tillsamman bryta och läsa det märkvärdiga brefvet. Och när kuvertet öppnades, fanns i det samma innelykt en skrifvelse af följande innehåll.

Lerby den $^{29}/_{5}$ 1873.

Mitt kära barn!

Mången gång har jag tänkt bekenna för dig att jag är din köttsliga fader men af frugtan för

din nu varande styffmor har jag ej vågat yppa det emedan jag då varit rädd att hon som är en ondskefull människa kunnat göra dig och mig illa. Gud har hårt strafat mig genom Henne för att jag lättsinnigt bedragit din snälla Moder hvilken avled då du skådade ljuset. Min första hustru, som var en god qvinna, förlät mig och elskade dig som sitt eget barn, men Herrens strafande hand ryckte bort henne från oss. När du läsit dessa rader så gå strax till prosten och visa honom dem och bed honom vara dig ett stöd för utfåendet af din rättmätiga arfslott efter mig, ty han har alla papperen samt vet allt och har lofvat lemna dig sitt bistånd vid dina första steg i livet.

Skrifvet vid full sans af

Din hulde fader
Jonas Larsson.

När de unga tu tillsamman stafvat igenom den för dem så betydelsefulla skrifvelsen stodo de en stund och sågo på hvarann i stum förvåning. Men så fick Anders plötsligen mål i mun:

»Nu är ju du också välbergad, Karin, men jag undrar just hvad morsan kommer att säga om det här, jag?»

»Jag blir fäll' olycklig för henne om hon får veta det», svarade Karin och fälde hufvudet.

»A strunt, jag är karl att tas med femton käringar sådana som hon, om det kniper. Och i morgon gå vi två och tala vid prosten, så vida du vill stå vid hvad vi förut lofvat hvarandra.»

»Det vet du väl att jag gör, då inte du svek mig, som jag var så dum och trodde», svarade Karin.

»Å, jag var allt klokare än så. Sådana flickor som du, är det letandes efter», sade den lycklige fästmannen.

* *
*

Åtta dagar derefter var allt rangeradt och lysning uttagen för det unga paret.

När mor Anna-Stina genom prosten fick del af nyheten, att hon icke mer var ensam egare af sin gård, utan att det skulle »kallas landtmätare» för att skifta den i två lika stora lotter, tog hon först saken ganska lugnt. Men en stund efteråt, när hon hunnit hemta sig en smula efter öfverraskningen, tog hennes dåliga humör ut sin rätt och nu svor hon en dyr ed att hvarken äta eller dricka. Och i sin första vanmäktiga ilska lade hon sig äfven till sängs i tre dygn utan att förtära hvarken vått eller torrt.

Så tillkallades en läkare, som bad att några ögonblick få bli ensam med gumman.

Sedan han förestält henne det dumma i att svälta ihjel sig, då hon ännu hade fullt upp af denna verldens goda, bad han den sjuka upprepade gånger vänligt att stiga upp, kläda sig och åter äta sig mätt.

Men då intet svar följde blef Eskulapisonen till sist vred och röt:

»Opp och ät, käring, annars låter jag pumpa mat i er!»

Då blef det plötsligen lif i de döda benen. Sättande sig upp, slog mor Anna-Stina, med gnistrande ögon ena knytnäfven i sängkanten, och så ljöd det skärande skarpt från hennes skälfvande läppar:

»*Nej, säger jag!!!*»

Derpå sjönk megäran döende till baka i bädden; ett blodkärl hade brustit.

På så sätt slapp hon från landtmäteridelningen af gården, hvilken de unga nu ärfde hel och hållen.

Hurless körkvärdens Lars-Petter blef kurerad för å smaka på handelsmans fikon.

(»Jon i Julta» berättar.)

Körkvärdens i Kaksta dräng, Lars-Petter, hade just inte så värst godt rykte om sig att vara hva' en kallar riktigt rättskaffens, ty kom han att snudda vid något med nyperna, så ville de' gerna hänga med, såvidt det inte antingen var fastläst med hänglås heller fastnitadt som ett X i en stenhusvägg.

Men så knipsluger var han licke, satmickeln, så inte lät han nå'n komma på sig på bar gerning, när han var i färd med å glömma sjunde Guds bud, som Mosen skref på stentaflorna i lillkatchesen.

Derför gick han ständigt fri; men krukan går så länge till brunnen tills hon spricker, säger ordspråket, och det fick Lars-Petter erfara en vacker dag, han ock, som I nu ska' få höra, om I tror mig heller ej.

Då och då skicka' körkvärden drängen te sta'n, dels med mäld och dels med en kolryss; och hur det bar till, hade alltid körkvärdsmor eller någen af grannas också ett skickebud med in till handelsman vid torget för att få hem lite kaffe, socker, sill, eller hvad som fordrades. Och medan märren pusta' ut på gården, kunde drängen sitta timtal inne i bo'n på en silltunna eller en mjölsäck och hålla te goa med hvad han fått med sig hemifrån i matsäcken.

Handelsman hade länge nog lagt märkte till att drängen, derest han råkat få en plats som han var belåten med, ibland, när handelsman vände ryggen till, kunde dyka ner med ena näfven i närmsta öppna låda, och om det då följde med hafregryn, russin, pudersocker eller kanel, var inte så kinkigt, bara det dög att mumsa på ofvanpå den torra ärtmjölspannkakan eller de kalla jolpärona i matsäcken.

Så en dag när drängen slagit sig ner på ett par knippen torr lutfisk, fick kan syn på en hel tallrik fikon, som handelsman stält fram på disken bredvid tallrikarne med profver på klöfver- och timotejfrö, soda och stärkelse, potatismjöl och salt, alltihop spescherier, som Lars-Petter i misshugg också profvat på, då och då, och ibland fått svälja ner, när han inte kommit åt att spotta ut dem.

Men se fikonen, dem hade Lars-Petter aldrig hvarsken sett eller känt hur de smaka till vägs. Derför slök han dem att börja med med ögona,

under det han med fällknifven karfva' på brödkakan och sillnacken, som han den gången fått med i matsäcken.

Och under det han mugga' och åt, gick handelsman och snoka' i vråarna innanför disken. Och bäst det var sa' han, som ett aperpå:

»Har I godt om råttor, Ni, hemma i Kaksta?

»Inte har ja' just sitt nå'ra», svara' Lars-Petter och strök några sillfjäll af fällknifsbladet mot sitt ena stöfvelskaft.

Nu blef det tyst en stund, och så säger handelsman åter:

»Här är så mycket råttor i bo'n, så jag är rakt rådlös. Men nu har jag gjort i ordning förgift åt dem, så jag tror snart jag ska ge dem åka.»

»Dör dom åf de'?» fråga' Lars-Petter och stoppa' en brödtärning, stor som en tändsticksask, in i ansigtet.

»Jo, lita på det, du! Finge någon af oss bara i oss så mycke' som en ärt af råttgiftet, skulle vi kola vippen, innan vi hann läsa syndabekännelsen, du!»

»De' var värsten, de'», sa' drängen och högg sig medsamma en grabbnäfve fikon ur tallriken, just som handelsman bocka' sig ner ett ögonblick och vände bort ögona.

Nu blef det återigen inte sagdt något på en stund. Och under tiden passa' drängen på och stoppa' i sig fikonen, ett par i taget.

När det väl var gjordt, gick handelsman som

af en händelse bort till drängen der han satt, och i detsamma låtsades han få syn på tallriken med fikonen, som stod på disken.

»För tusan, *der* har jag ju råttgiftet, som jag gjorde i ordning för en stund se'n och nu gått och sökt efter så länge.» Derefter såg han på drängen och fortfor: »Du har väl händelsevis inte smakat på de här förgiftade fikonen, Lars-Petter?»

Drängen satte brödtuggan, som han höll på att svälja, i vrångstrupen, men fick upp den igen, blef illande röd öfver hela ansigtet, tog sig med ena näfven öfver magen och stammade:

»Ne-e, Ne-ee-e, go'a, beskedli'a handelsman!»

»Nå, det var då förväl, jag börja' just att känna mig orolig för dig, käre Lars-Petter, men jag borde vetat, att du är den som aldrig rör vid något som inte hör dig till här i bo'n», sa' då handelsman. Brödtuggan svällde och blef stor som en hel palt i munnen på drängen, och det var rakt omöjligt att få ner den.

Så bäst det var, vrok han sig framstupa midt öfver torra lutfiskhögen och började pusta som ett lokomotiv. Och emellan hvart pustande qved han som ett spenabarn:

»Åj, åj, åj, för den uslia ting som jag gjort hafver.» Och så föll han på knä och började läsa syndabekännelsen.

»Har du ätit af fikonen, du arme, eländige stackare, så bekänn, medan tid är, innan domsbasun' ljuder!» predikade handelsman.

»Ack ja, ack ja, jag fattig syndig menniska», jemra' sig drängen.

»Det var bra jag fick veta det, ty än finns det hjelp», sa' då handelsman och slog tillsammans ett qvarter sirap och ett qvarter bryggarjäst i ett mått och räckte mixturen åt den sjuke. Derpå sa' han åter:

»Sätt i dig det här i en tvärhet och sitt se'n upp och rid en fjerdingsväg eller två, så eldgnistorna fräser om märr'n, det är det enda som hjelper!»

Drängen stjelpte jästen och sirapen i sig, tog ett skutt öfver lutfiskknipporna, slet af grimskaftet, som märra var bunden i ute å gården, vrok sig se'n grensle öfver hästryggen, och så bar det i väg.

Efter en dryg timme kom han åter in i bo'n, just som handelsman sålde en strut af de förgiftade fikonen, hvit i ögona som en nyrappad mur och med hårtestarne på ände.

»Nå, hur står det till nu, hjelpte medikamenterna?» fråga' handelsman.

»Ja gu' vare mig arme syndare nådig. De' va' ett sju helsinglands laxativ ja' fick i mig. Efter jolbäfninga i magen fick jag borra ett nytt hål inpå halfva förskinnsremma», svara' drängen och torka' kallsvetten ur syna med afviga näfven.

Munterhet i prestgården.

Humoresk.

Jag satt vid ett glas punsch tillsammans med min vän, skådespelaren X., då jag i »Lagerlunden» gjorde regementspastor Y:s bekantskap.

Han kom fram till oss, strök upp sina blonda mustacher, strök i samma handvändning ner hakskägget, helsade på X., plirade med ögonen, brast derpå ut i skratt samt talade och sade:

»Tack för sist, bror, det var längese'n vi råkades.»

»Det är väl jag som får tacka, derför att du hade den vänligheten att låta mig »kinesa» hos dig den der natten! — Du ser ut att vara ensam, vill du inte slå dig ner», återtog derpå X. och presenterade mig. Så fick presten sig ett glas, och inom tio minuter voro vi alla tre de bästa vänner i verlden. Vi talade om ditt och datt, men litet emel-

lan dök den der »kines»-historien upp och för hvarje gång slog pastorn sig på knäna och skrattade.

»Ska vi berätta våra äfventyr den der natten för min nyförvärfvade vän», föreslog till sist den gemytlige presten och kastade skälmska blickar ömsom på mig och ömsom på X.

»Det vete katten, då ä' vi inte säkra på att vi inte begge komma i bladen», invände X. med ett fint leende öfver sitt slätrakade vackra ansigte.

»Nå än se'n då! Jag tycker hvad svärmor skulle få roligt, om hon finge läsa historien», återtog pastorn. »Berätta den du!»

»Nej, var så god och berätta sjelf, du är bättre inne i situationen än jag», svarade X. och lutade sig baklänges i trädgårdssoffan.

»Nåja, jag kan ju börja, så får du fortsätta!» —

»Vi hade, X. och jag, varit ute en qväll hos en bekant, en vecka efter se'n min familj flyttat ut till landet», började pastorn. »På hemvägen öfverraskades vi af ett hiskligt oväder, åskan dånade, blixtar fräste och regnet öste ner. X. sökte förgäfves ett åkdon, men då detta ej lyckades och han ännu hade långt hem föreslog jag, att han skulle »kinesa» hos mig på gammalt studentikost sätt, synnerligast som vi nu befunno oss i omedelbar närhet af min bostad. Att börja med tvekade han, men sedan jag meddelat honom att jag var alldeles ensam i våningen, emedan jag hade hustru och barn på landet, gick han in på mitt förslag. — —»

»Ja, hvem tusan kunde tro att presten ljög. Det här skedde på sjelfva pingstaftonen, och dagen efter skulle han ändå predika både ottesång och högmessa», afbröt X. skämtande.

»Ljög jag», återtog pastorn. »Sa' jag inte, att klockarns jungfru skulle komma och väcka mig på morgonen, men att du kunde få ligga så länge du ville.»

»Ja, det är nog sant, men du nämnde inte ett ord om *gumman!* Då hade jag aldrig följt med dig.»

»Hvilken gumma?»

»Svärmor din, vet ja'. Jag tål inte svärmödrar!!!»

Pastorn började åter skratta på nytt.

»Å, det är alldeles utmärkt! Han tål inte svärmödrar, säger han, och så har han aldrig varit gift. Hvad skulle du då säga, om du hade en så utmärkt svärmor som jag. Första året vi va' gifta, hustru min och jag, bodde gumman hos oss. Nu ä' det att märka, att hon icke är min hustrus köttsliga mor utan endast hennes fostermor. Vi pysslade om henne begge så godt vi kunde, men hon hade fått i sitt hufvud att hon i stället skulle pyssla om oss. Natt och dag var hon i verksamhet och hennes lösen var: Tyst, det begriper ni inte! Ville hustru min ha kål till middagen, så ändrade svärmor om det och kokade tisdagssoppa. Skulle jag jordfästa ett lik på kyrkogården, ordnade gumman för vigsel i mitt förmak o. s. v.

En dag gick hon till hyresvärden och sade upp oss till afflyttnig, emedan *hon* ej trifdes i vår våning, och våren derpå for hon ut och hyrde sommarnöje åt oss utan att säga oss till. Förra året gick det äntligen derhän, att hon flyttade för sig sjelf en trappa högre upp i samma hus, der jag och min familj bo. Och då sågo hvarken hustru min eller jag ibland en skymt af den gamla på flera veckor. Jag kunde således med fullt skäl påstå, att jag var alldeles ensam i våningen.»

»Nåja, jag får väl tro, att du den natten icke begagnade mig som bulvan för att ge din svärmor en näsbränna, men underligt såg det ut. Tänk dig», fortfor nu X. vänd till mig, »jag antog vännen Y:s förslag och lät mig inackorderas hos honom öfver natten. Det är det vansinnigaste äfventyr jag upplefvat! I hans hem stod allt huller om buller efter flyttningen till landet. Möblerna voro uppstaplade på hvarandra och öfverdragna med hvita, spöklika skynken. I ett hörn stod en jättelik figur insvept i en sid, hvit svepning uppifrån och ner. Det var ett gammalt antikt ur i ett kolossalt klockfoder. Fönstren voro hvitlimmade, så att hvarje blixt, som genomskar luften, fylde rummen med en hemsk spökglans. Efter åtskilligt famlande hit och dit, fingo vi fatt i en stearinljusbit, och när den blef tänd, fyldes spökrummen af väldiga slagskuggor, som ännu mer förökade den hemska effekten i situationen. Jag kände mig en smula kuslig ttll mods, hvilken känsla icke

alls minskades, då vännen Y. på det mest älskvärda sätt bad mig sitta ner på sin »predikofjerding» och dricka ett glas punsch, under det han utvalde några psalmer till morgondagens ottesång. När allt var slut hördes ett väldigt brak, åtföljdt af en hväsande blixt, som kom hela huset att skaka i sina grundvalar.»

Pastorn såg på mig ytterst allvarligt.

»Jag tror, du är rädd för åskan», sade han lugnt.

»Ånej, inte det, jag är endast en smula nervös af allt det ovanliga omkring mig och skulle gerna vilja ha ett glas vatten.»

»Ett glas vatten, du sa' något! Vi ha ju intet vatten uppe. Tag karafferna, der, så tar jag handkannorna inne i sängkammaren, och så gå vi ner på gården och hemta vatten.»

Jag följde mekaniskt, och trefvade mig först ner och så åter upp för trapporna igen in i våningen. Så kommo vi öfverens att genast krypa till kojs och försöka sofva.

»Hvar tänker du lägga mig?» frågade jag pastorn och såg mig omkring i den ödsliga våningen.

»Här inne, i hustru mins säng, som står sida vid sida med min egen. Der är bäddadt och i ordning.»

Det föll mig icke in att göra några invändningar.

En qvart senare sade jag godnatt åt min gäst-

frie värd och somnade trots ovädret, som fortfor att utanför rasa med oförminskad kraft.

* *
*

Jag vet icke, hur länge jag hade sofvit, då jag hörde en röst bredvid mig halfhögt hviska:

»Vakna pastorn, klockan är sju!»

Jag slog upp ögonen och såg en tjenstflicka i färd med att väcka min värd.

Pastorn vaknade slutligen, jungfrun såg med skygga blickar åt det håll der jag låg och skyndade ut.

När Y. fann mig vaken, sade han upplysande: »Det var klockarns jungfru, som jag talade om i går! —»

»Jag kan förstå det», svarade jag.

Under det pastorn morgnade sig, låg jag fortfarande vaken och såg mig ikring.

I sängkammaren rådde ett mystiskt halfdunkel, så att färgen på tapeterna var omöjlig att urskilja. Ovädret hade upphört, men de kritade fönstren, genom hvilka dagsljuset sparsamt silade in, gåfvo fortfarande rummet och de hvita bäddarne ett spöklikt utseende.

Pastorn ämnade just stiga upp, sedan han uppmanat mig att åter slumra in, till dess han kom tillbaka från ottesången, då den dörr, genom hvilken tjenstfiickan nyss försvunnit, åter öppnades

och ett äldre fruntimmer trädde in, satte händerna i sidorna och repeterade med barsk röst:

»Vak upp, klockan är slagen sju!»

Jag kände mig generad öfver den befallande tonen i den sträfva rösten och drog täcket öfver öronen.

I nästa ögonblick hörde jag väckerskan stiga fram till min bädd, såg henne kasta en basiliskblick på min stackars lekamen och hörde henne derpå med ännu barskare röst utbrista:

»Är det Amelie, som ligger der, då måste du ha kommit till sta'n i natt!»

Nu kunde jag inte beherska mig längre, utan gaf gumman en vänlig blick och svarade med klingande falsett:

»*Nej, go'a frun, syster min heter visst Amelie, men henne känner inte pastorn!*»

I nästa sekund hörde jag åter åskan gå, men nu inomhus.

En dörr smälldes igen så att det blixtrade, och ögonblicket derpå sprang pastorn upp ur sin bädd, lade sig framstupa öfver en stol, hoppade kring på ett ben, rullade ihop sig som en igelkott och exekverade en skrattaria i bara skjortan hela tonskalan uppåt, alldeles som nu.

Jag blef orolig öfver att ottesången ej skulle komma att gå af stapeln med vederbörlig andakt och frågade derför:

»Hvad tusan skrattar du åt! Hvem var den der utklädde kalfaktorn? — —»

»Ja, så fråga' han och då svara' jag: Det

var *svärmor!*» afbröt pastorn och skrattade åter med full hals.

Min vän X. såg på honom och återtog allvarligt: »Ja, jag fick ju sedan veta, att det var din svärmor. Men jag begriper inte, att du kan ha så roligt åt det. Hade jag vetat hvem menniskan var skulle jag naturligtvis inte ha svarat så fånigt. Nu kan ju gumman gå och inbilla sig att — —»

Här föll pastorn åter i ny skrattparoxysm.

»Hon gör så, kära du, och veckan efter flyttade hon ur huset. Hon vill aldrig se mig mer, har hon sagt. Jag får lof att presentera dig för hustru min. Ty hon har skrattat nästan värre än jag åt historien», slöt pastorn och klingade med oss.

Den moderna konsten.

Kåseri.

Mitt herrskap!

Om ni inte har något deremot, så skall jag under en kort stund be att få ta' er uppmärksamhet i anspråk för att resonnera med er i ett ämne, för hvilket jag vet att ni alltid hyst intresse. Det är nämligen *om den moderna konsten* jag vill tala.

Näst väderleken vet jag nämligen ingenting som så intresserar en del menniskor, hvilka kommit till samman för att utbyta tankar och åsigter efter en god middag eller en god supé, som när de få tala om modern konst.

Jag har så rysligt många gånger, då jag varit borta, försökt att leda samtalet in på andra områden, ehuru jag i regel föredrager att helst höra på hvad andra prata; jag har helt blygsamt bland damerna gjort små försök att resonnera om centralförsvar, späda barns vård, uppfinningen af »lactoserinen» m. m., som kunnat vara af intresse för

qvinnan och hemmet, men ingen har velat lyssna till mig. Jag har inne hos herrarne vid punschbordet sökt att tala om de politiska händelserna för dagen, om väntad räntestegring i våra banker, om fördelen af att köpa kaliforniska, spanska, italienska och ungerska viner framför de konventionela och ofantligt dyrare franska och Oportovinerna, men tror någon att man fått en syl i vädret för dylika ämnen.

Nej, hvad man gerna talar om är, som jag sagt, om konst. Man vill veta hvad för sorts konstturné fru X. eller fröken Y. vid — — — teatern nyss gjort och med hvilka konstgrepp herr »Den och den» så länge lyckats draga sina kreditorer vid näsan.

Och det är ju på sätt och vis inte alls underligt. Hela den närvarande tiden är ju konstig från början till slut, och konstigare blir den helt säkert.

Hvad som varit konst blir det snart inte, men hvad som ej varit så stor konst, blir det så småningom mer och mer, eller med ett ord: konsten börjar nu allt mer och mer att populariseras!

De bildande konsterna först och främst!

Genom att skrifkonsten populariserats kan en bokhållare nu sköta en handelskorrespondens bättre än en skriftställare till yrket, och det är ej heller ondt om folk som tycka att de skrifva lika bra vers som en Runeberg, Tegnér eller Byron, eller lika bra prosa som Walter Scott, Daudet eller Au-

gust Blanche! Detta må nu vara dessa menniskors ensak, ty det är alltid roligt, tycker jag, att se folk som ha en liten gnista sjelfkänsla i kroppen.

På den musikaliska konstens område har äfven populariseringen gått raskt framåt, sedan det härliga och praktiska instrument, som i dagligt tal benämnes piano, blef uppfunnet.

»Spela en bit för oss, Lisen lilla, så är du snäll!» säger en älskvärd värdinna under en bjudning till sin lika älskvärda fröken dotter.

Och den unga damen reser sig upp från sin plats, som om hon tänkte säga godnatt åt gästerna för att gå och lägga sig och frågar med kadangser på hvarje ord: »Hva' ska' jag spe-la! Ska' ja' ta' ett konsertstycke eller hvad?»

»Ta' det svåraste du kan, min flicka lilla», hviskar modern.

Och så trillar det fram ur den präktiga Becksteinsflygeln en komposition, som ärter ur en rensmaskin. Och kanhända att det till och med är en bit ur någon verldsberömd artists bravur-repertoar, då förr i verlden en väluppfostrad flicka fick vara glad, om hon kunde förnöja sin omgifning med att på ett rankigt klavér föredraga: »Kom sköna flicka, valsa med mig!» eller »Julia, Julia hopsa sa!» — —

Målarkonsten börjar, äfven den, att populariseras!

Familjeflickorna börja kopiera de stora mästarne och en duk af en af våra gamla »mästare» betalas numera endast med 25 »rischels», som det

heter på konstnärsspråket. Om tjugofem år blir målarkonsten obligatoriskt undervisningsämne både i goss- och flickskolor, ty man har ju längese'n börjat med undervisning i teckning och redan hunnit ganska långt.

Om derför i en framtid pappa Pettersson och mamma Pettersson vilja bli förevigade i skulptur eller på duken i stället för att nu få nöja sig med att sitta med kyrkmin och iförda stor toilett å »kabinettskort», så komma endast mammorna att säga till en af döttrarna:

»Hör du, Lotten lilla, har du nå'n så'n der otäck kakelugnsmakarelera hemma, så röj af kavaletten och knåda ihop pappa och mej; pappa med »vasen» på sig, och mej i nya sidensargesklädningen, med spetsarne till 20 kronor metern, du vet!»

Hvad skall det då ta' vägen med konstnärerna af sekunda och tertia qvalité. — — —

Den lyriska konsten har äfven sett sina bästa dagar! Vi ha ju redan hört en droskkusk uppträda som hjeltetenor, för att ej tala om herr Smith från Ystad, hvilken, så apotekare han är, redan är lika populär som Arvid Ödmann. — — —

Den dramatiska konsten är redan så populariserad som den gerna kan bli.

Till och med herr Lundström lyckas ganska bra att förställa sig för gumman sin, när han kommer hem lite på tre qvart. Och en bodbetjent, som inte kan se så uppriktig och ärlig ut som om han

hadé englavingar under rocken, när han säger: »Det är omöjligt att sälja billigare, varan kostar oss så och så mycket i inköp!» den har ingen framtid i branchen, äfven om han narras så att englarne i himlen få kolik, när de höra honom.

Hvad äro för resten de gamla konsterna mot de nya?

Fråga herr Pettersson junior om han inte anser det vara en lika stor konst att åka monocycle eller ro »single-scul», som att skrifva en bok eller måla en tafla.

Fråga en akrobat på en varietéteater, som lärt sig att stå på hufvudet på en vattenkaraffin, eller en dam, som lärt sig ligga på rygg och sparka på en vattentunna, om de inte anse sig vara lika goda konstnärer som en Meissonier inom målarkonsten eller fru Ristori på scenen. Fråga dem!

Fråga Bianca, hvem som firat de största triumferna i vårt kära Stockholm, hon eller Judic!

Fråga byggmästar Svensson, som för sju år sedan var murarbas, och nu byggt upp ett hus på Söder, med fyra kopparpansrade torn på, hvad han tycker om Notre-Dame eller Pyramiderna, och han skall rycka på axlarna och säga: fy f-n, det är ju bara bosch!

Mitt herrskap!

Jag skulle kunna skrifva mycket mera öfver det här ämnet — det är heller ingen konst bara man kommer i farten.

En moder.

Stockholmsbild.

Hon hette »Lilly» bland gästerna på schweizeriet, men dessförinnan hade hon i hemmet, som barn, lyssnat till det mera prosaiska namnet Lovisa. Hon hade växt upp som en vildblomma i en af hufvudstadens utkanter bland de andra »rännstensungarne», under det modern slet och sträfvade dag och natt, som hjelphustru i »bättre hus», för att hålla lifhanken uppe på sig och syskonen hennes, ett par gossar yngre än hon. Så kom hon i folkskolan och blef der lärarnes och lärarinnornas favorit till följd af sitt vackra ansigte, sitt älskvärda sätt och moderns stora fattigdom, hvilken hon på ett rörande sätt visste framhålla, så fort tillfälle dertill gafs. Hur »synd» tyckte inte lärarinnorna det var om henne, och lärarne tyckte, äfven de, detsamma. Hon fick ett mål mat här, ett der, på deras föranstaltande, och ibland stacks det till henne en och annan

slant, som hon ombads ta hem till mamma. Ja, det hade händt, att hon någon gång mött fina herrar på gatan, som frågat henne hvad hon hette och stuckit till henne hela enkronor att skaffa sig nyhalfsulade kängor för, när de skodon hon bar på sig voro alltför trasiga. Så fort hon kunde få det, måste hon dock sluta skolan och bidraga till familjens uppehälle. Men lärarne och lärarinnorna skiljdes icke från henne med alldeles samma känslor som förut. De hade upptäckt att hon narrades, och att hon ibland i stället för att ge modern de slantar, som de stuckit till henne, köpt broscher och andra prydnader derför, och en dag hade hon till och med låtit sticka hål i öronen på sig och fäst ett par små brokiga pressade metallringar i dem.

Efter det hon slutat skolan, trädde hon ut i lifvet, med en blomsterkorg på armen sommartiden; vintertiden var korgen deremot fyld med frukt. Sitt vackra ansigte bar hon äfven med ut, upplyst af ett strålande leende, hvilket gjorde henne dubbelt förtjusande, när hon med en blygsam nigning och en bedjande blick läspade:

»Söta go'a herrn, köp en blomma!»

Der hemma hos modern, omringad af syskonen, var dock leendet sin kos, och det sköt ibland blixtar af vrede ur hennes vackra, stålgrå ögon, när hon fann något icke vara sig till lags, eller modern gjorde henne förebråelser.

»Barn, jag ser att du börjar växa mig öfver

hufvudet, men betänk att jag är din mor, och att den som ej hedrar fader och moder, honom skall det icke väl gå och han skall icke länge lefva på jorden», sade en gång modern. Då hof hon upp ett skratt och svarade:

»Fader och moder, sa' mamma, jag skulle ha nå'n far, jag, då!»

Nu blef modern tyst, vände bort hufvudet och suckade.

Ett par år derefter hade Lilly, som hon nu kallades, efter vexlande öden hamnat som uppasserska på källaren »Punschbyttan» och den som sett henne i barndomen skulle knappast här ha känt igen den unga flickan.

Oupphörligt omringad af gäster, som slagit krets kring den plats, hon utvalt åt sig i ett hörn af den stora, förgylda schweizerilokalen, gjorde hon intryck af en automatisk Marie-Antoinette i ett vaxkabinett, och i denna sin nya skepelse väckte hon hos ett mindretal bland gästerna antingen löje eller medlidande.

Flertalet beundrade dock i henne schweizeridrottningen, satt att herrska öfver legioner gullgula punschhalfvor, garderade af små Salignac- och Martellkanoner, med serviser af Chartreuse och Munk i ordnade batterier. Och med drottninglika later, instuderade på småteatrarne, höll hon hof — ett Bacchi-hof, i sin gullglittrande audienssal.

Liksom hvarje herskarinna på tronen hade hon

äfven sina gunstlingar, unga män som chevalereskt kysste hennes rosenröda fingerspetsar, när hon kredensade dem den första glädjebägaren och som, när de nekades den sista, sågo upp till henne med talgiga ögon, lade en sedel på bordet och sluddrade:

»Hva' nu då, ska' de' vara pengar först så låt gå! Här ä' femman krisch, ro nu hit med ett par halfvor Cederlunds, och behåll resten till en sidenklädning!»

Det fanns ock gunstlingar, som bjödo på champagne efter midnatt, improviserade vers à la »god dag yxskaft» utan hvarken rim eller reson, men i hvilka hennes dygder passerade revy, som glasbitarne i ett kaleidoskop, förevisadt under en total solförmörkelse. Och så gick det inom kort henne som så mången annan bräcklig kaleidoskopföreteelse i lifvet.

Hon försvann en dag från sin plats, och då någon sporde efter henne, upplyste hennes qvinliga kamrater att hon flyttat hem till sin »mamma».

»Men hon sade sjelf en gång, att hennes mor var död för några år se'n», invände vid ett tillfälle en frågvis f. d. gunstling.

»Ja, det är sant, men Lilly var ju så omtyckt af alla, att hon kanske skaffat sig en *fostermor*», blef nu det för de flesta allt för spetsiga svaret.

Men de som uppfattade repliken, ruskade på

hufvudet, höjde sina glas, klingade med hvarandra, samt talade och sade:

»Det var synd på flicka, hon borde minst ha blifvit markisinna!»

* * *

Ungefär ett år efter det Lilly så der plötsligt gjorde sig osynlig för sina många beundrare på »Punschbyttan», knackade det en dag på dörren till pastorsexpeditionen i en af hufvudstadens församlingar.

Den tjenstgörande prestmannen, som för tillfället befann sig ensam inne å embetslokalen, gick och öppnade.

Utanför dörren stod en äldre, torftigt men snyggt klädd qvinna, med ett bylte på armen, och bad nigande att få tala några ord med pastorn.

Hon bjöds stiga in och steg tveksamt på. Så drog hon några djupa suckar och neg åter.

»Förlåt att jag vågar besvära herr pastorn», sade hon, »men jag skulle vilja höra mig för en smula om en sak, som förefaller mig så underlig.»

»Tala fritt, kära gumman, det är ingen som hör oss», sade prestmannen vänligt och bjöd den gamla en stol.

Sedan hon satt sig började hon:

»Det är en underlig verld vi lefva i, herr pastor, och allt är bestämdt inte som det borde vara ibland. För ett par månader se'n blef jag

rekom'derad att ta' vård om det här lilla barnet.» Nu löste den gamla upp en flik på byltet och bakom denna flik tindrade ett par glänsande barnaögon strax ofvanför en liten leende mun, inbäddad som en rosenknopp i en bländhvit, svällande barm.

Pastorn kastade en blick på den lilla, myste vänligt, såg derpå åter på gumman och sade:

»Det var ett det vackraste barn jag sett!»

»Ja, det är en riktig liten guds engel, det är visst och sant det. Och modern såg ut att vara så hon med. Hon var vacker som en dag och så fasligt vänlig och snäll. Hon kom sjelf till mig med barnet, åkande i en fin herrskapsvagn, och så gret hon, och sa' att hon var så olycklig, att det riktigt gick som stygn igenom bröstet på mig. Och så sa' hon, att hon hört att jag ville ta' ett fosterbarn, och så frågade hon, om hon kunde få lemna det här lilla »pyret» i min vård mot hederlig ersättning. Jag vardt innerligt glad, men var bara rädd, att jag inte skulle sköta den lilla så, att modern blef nöjd. Men då föll hon mig om halsen och sa': Jag har hört så mycket godt om frun, annars skulle jag aldrig vågat lemna mitt lilla älskade barn i främmande händer. Och så berättade hon en lång historia för mig, om hur hon råkat i olycka, men att allt snart skulle bli bra igen. Och derpå visade hon mig en förlofningsring och drog upp en stor penningbundt och betalade första månaden i förskott. Derpå omfamnade hon mig på nytt,

kysste den lilla, så att hon började gråta, och lofvade komma igen och se till henne ett par gånger i veckan. Men se'n dess har jag inte sett modern. Sin adress ville hon inte ge upp, ty hon tänkte ändå flytta, men hvad gjorde det, då jag hade den lilla och fått betalning i förskott för henne. För att ändå ha något att rätta mig efter, bad jag att få veta moderns namn, och då lemnade hon mig genast det här kortet och sa', att hon var kyrkskrifven här i församlingen, der barnet äfven blifvit döpt till *Lilly Lovisa*. Och nu tänkte jag fråga pastorn, om allt står rätt till.

Prestmannen rynkade ögonbrynen, tog kortet och slog några hvarf i en af kyrkoböckerna. Derpå återlemnade han kortet och sade i medlidsam ton:

»Ni har blifvit bedragen, stackars gumma, någon person med det namn, som står på det der visitkortet, finnes inte skrifven här i församlingen.

Då runno ett par strida tårar utför den gamlas skrumpna kinder, och i klagande ton utbrast hon:

»Ack, ack, ack, då är det ju som jag trott. Och ändå var menniskan så lik den lilla oskyldiga guds engeln här som ett bär. Hå, hå!» Och tårarne runno åter strida utför den gamlas kinder.

»Jag förstår att ni har det »smått» derhemma, kära mor», sade pastorn medlidsamt.

»Om jag har det? Det var en sak, go'a pastorn. Jag tänkte, att det här skulle vara en smula till hjelp i min fattigdom.

»Det ser inte ut så, men var nu inte ledsen! I värsta fall får kommunen ta hand om den lilla», återtog pastorn tröstande.

»Kommunen, det är väl fattigvården det, förstår jag. Men aldrig skulle jag vilja att barnet kom dit, ty blir det ingen annan råd, så får den lilla guds engeln hålla till godo med fattigvården hemma hos mig så länge», sade fostermodern, leende genom tårarne.

Pastorn tryckte den gamlas hand och följde henne ända ut på gatan. Derpå tog han sig en klunk vatten och började åter, med ledning af en lunta papper, att nervöst »slå» i kyrkoböckerna.

Störd julfröjd.

Det var på julafton!

I grosshandlar Vesterqvists lilla våning å Östermalm såg allt så pyntadt och fint ut som i ett dockskåp, när julklappskorgen bars in i salongen.

En björkvedsbrasa flammade i majolika-kakelugnen, på divanbordet brann en ståtlig lampa med en elegant veckad, kulört skärm, som dämpade det starka ljuset från rundbrännaren, och i takkronan voro samtliga ljusen tända, så att kristallprismorna glittrade i alla regnbågens färger.

Punschen, konfekten och fruktskålarne med renetter, apelsiner, drufvor och andra läskande läckerheter voro äfven framdukade. Grosshandlarens unga fru, hack i häl följd af sin förhoppningsfulle herr son, en ungdom på sju à åtta år, tog ännu en sista granskande blick öfver det hela, och så gick hon raskt genom våningen, klappade i händerna och skrek, ackompagnerad af unge herrn:

»Nu måste »pappa» komma, ty annars får jag ingen fred för »Putte»!» Och ett par minuter derefter satt familjen samlad kring julklappskorgen.

Nu kom den ena vackra presenten efter den andra i dagen, åtföljda af vänliga blickar, pussar, samt då och då en liten mild förebråelse från frun, när herrn i huset extravagerat med juveleraregods. Unga herrn blef vid allt mer briljant humör ju mera hans julklappshög växte. Med hårtestarne på ände och ögonen strålande af förtjusning profvade han bums ett och annat som föreföll nytt och intressant: väderqvarnen, som sattes i gång när man blåste på vingarne, lokomotivet, som snurrade i väg, när man tryckte på en fjeder, och så velocipedisten, som trampade sin trehjuling. Den var nästan mest »lifvad»! Och så kom »läseboken» med alla gubbarne i.

Unga herrn, som »mamma» förut haft så svårt att lära alfabetet, började nu på egen hand deklamera, så att det ekade i rummen: b-a säger *ba*, b-e säger *be*, b-i säger *bi*, b-o säger *bo*, b-u säger *bu*, b-y säger *by*, b-ä säger *bä!*

Här afbröt han stafningen och gallskrek af förtjusning:

»Hör du mamma, b-ä säger *bä!* Det var lifvadt!»

Och då han inte genast blef uppmärksammad, af det skäl, att hans mamma satt och fälde tårar öfver en ny pelskappa och sen räckte munnen åt

hans far, tog han henne i armen, ruskade henne ett tag och tjöt, röd i synen som en stoppsignal:

»Hör inte mamma att b-ä säger *bä!!!*»

Nu tog pappa, som blifvit störd i pussandet, unga herrn i upptuktelse och sa:

»Tyst du med dina *bä'n*, när mamma och pappa tala (han kallade det så), annars får du gå in i barnkammaren och studera!» Nu kom mamma sin älskling till undsättning:

»Stackars Putte, pappa tycker visst inte om att du läser i qväll. Lek med något annat, min »gris», eller också: läs inte så högt!»

»Stackars Putte», som fortfarande var i studietagen, tog den sista uppmaningen »ad notam», och så började han, som när man mal på en kaffeqvarn: b-a säger *ba*, b-e säger *be* o. s. v.

När han tuggat om staföfningen ett halftjog gånger i allt hastigare tempo kunde han den utantill, och så började han sjunga sitt b-a säger *ba* etc., under det han bläddrade vidare i boken.

Då sa' till sist grosshandlaren, just som han ämnade läsa upp en af sina vackraste julklappsverser:

»Tyst pojke, nu kan det vara nog! Jag blir nervös af det der *ba, be, bi, bo, bu, by*. Det är ju inte den ringaste mening i en del af de der orden.»

»Det är nog inte meningen heller!» replikerade frun. Bara barnen förstå det så — —»

»Det är ju *idiotiskt*, min lilla vän», återtog grosshandlaren och lade julklappen åsido. *Ba, be,*

bi går väl an, och låt vara äfven *bo* och *by*, men hvad är *bå*, och *bö!* Inte är det något lärorikt för barnen. Hade jag vetat, att den der boken var så dum, skulle jag aldrig köpt den!

»Hur vill du ha det då?» frågade frun mildt och lade armen om sin mans hals. Frågan tycktes ännu mer enervera grosshandlaren, men han svarade lugnt:

»Kära vän, nog kunde det hittas på stafvelser med mening i, i hvilka de der vokalerna komme fram i tur och ordning, som t. ex.:

»B*a*k, b*e*k — nej, det går inte!»

»R*a*k, r*e*k, r*i*k, r*o*k — inte heller! — M*a*s, m*e*s, m*i*s, m*o*s, m*u*s, m*y*s, m*å*s, m*ä*s, — — — anfäkta, jag kommer inte riktigt på trafven!!!»

»Ja, ser du det, det är inte så lätt, som du tror», jublade frun.

»Prat, låt mig försöka omigen! F*a*r, f*e*r, f*o*r» började grosshandlaren.

»Nej, hör du», afbröt frun. »*Fer!* Hvad är det för fusk?

»Det är inget fusk. *Fer* är ett namn, det vet du nog.»

»Ja, men då stafvas det med *h*, och en stafőfning måste vara konseqvent, gubben lilla.»

»Nåja, lass basen! Då ta' vi i stället L*a*m, l*e*m, l*i*m, l*o*m, l*u* — —»

Det började kittla i lilla fruns skrattmuskler, och »Putte», som uppmärksamt lyssnat på sin far,

började äfven finna experimentet så »skojigt», att han klämde i med ett sakta fnitter.

Grosshandlarens uppsyn mörknade, men sedan han funderat en stund började han på nytt, allvarligt och markeradt:

»M*a*n, m*e*n, m*i*n, m*o*n, m*u*n, m*å*n, m*ä*n, m*ö*n!!! Der ha vi ett exempel att börja med», sade han med en viss stolthet. »Jag visste väl jag, att det inte var omöjligt.»

»Jaså inte det! Vill du vara snäll och upprepa stafvelserna, ty du hoppade visst öfver en af vokalerna», sade frun och såg förebrående på sin man.

»Gjorde jag! Visst inte! Hör på, skall jag ta' om det», återtog grosshandlaren triumferande. Och så började han på nytt:

M*a*n, m*e*n, m*i*n, m*o*n, m*u*n, m*y*n, m*å*n — — —

»Nej stopp lite'! Hva' är *myn* för något? Är det mening i det», afbröt frun gäckande.

»Myn — myn — myn —» upprepade grosshandlaren. »Ja det fattas ett *t*, då blefve det *mynt*. Vi skall lägga till det och börja om från början.»

M*a*nt, m*e*nt, m*u*nt — nej: m*y*nt, m*u*n, m*ä* — —

Nu brast frun ut i ett stilla skratt, som hon förgäfves sökte qväfva.

Och inte blef det bättre när lilla Putte för att hjelpa sin pappa fortsatte:

M*ä*, h*ä*, b*ä*! Jag tror pappa fick »kragen».

Grosshandlarn såg på sin familj, och så sa' han allvarligt:

»Låt oss sluta upp med det der för i qväll, annars blir hela min julglädje förstörd!»

Lilla frun tog genast på sig en allvarlig min, klappade sin man på axeln, och så började han efter många hostningar uppläsandet af sin längsta julklappsvers:

Hur mäkta lifvets stormar mäta.

Här gjorde grosshandlaren en paus och mumlade: *mäta, möta.* Så sade han högt, under det hans ansigte klarnade:

»Jag kommer nu att tänka på, att det kanske går lättare att få i hop tvåstafviga ord på det der sättet som vi nyss försökte. Låt mig se: M*a*ta, meta, mota, m*u*ta, m*ä*ta, möta.»

»Mita, myta, måta», kompletterade frun lite' hånfullt.

»Ja, jag vet att det inte var rätt, men jag ämnar inte ge mig för det! Det är nu så godt som en *hederssak* för mig att åtminstone finna *en* rätt lösning», fortfor grosshandlaren.

Och så fortsatte han läsningen af sin julklappsvers.

När julklapparne hunnit utdelas blef stämningen en smula trist i grosshandlarens hem. Putte gäspade oupphörligt, under det han ordnade sina julklappar, lilla frun sysslade nere i köket och grosshandlaren satt purken i ett soffhörn med aftontidningen i hand och försökte läsa. Men litet emellan spratt han till, knäppte med fingrarne och mumlade för sig sjelf:

R*a*sa, r*e*sa, r*i*sa, r*o*sa, r*u*sa, r*y*sa, r*å*sa — — — för att ögonblicket derpå börja på nytt: R*a*pa, r*e*pa, r*i*pa, r*o*pa, r*u*pa, — — — —

S*a*la, s*e*la, s*i*la, s*o*la, s*u*la — —

Under supén var han tyst som en graf, men inom sig gjorde han de galnaste försök att med tillhjelp af hvad som fanns på bordet lösa sitt problem.

Och i vild fart valsade det genom hans hjerna:

Gr*ö*t, gr*å*t, gr*ä*t, gr*y*t — — — F*a*t, f*e*t, f*i*t, f*o*t, f*y*t — — — Kn*i*f, kn*e*f, kn*o*f, kn*u*f. — — —

När han efter supén temligen kallt kysste sin lilla fru, ljöd det inom honom vid tanken på den myckna maten:

M*a*ten, m*e*ten, m*i*ten, m*o*ten, m*y*ten. — — —

Han sparkade i förargelse till en pall, som stod i hans väg, och genast surrade det som ett urverk i hans hjerna:

P*a*ll, p*e*ll, p*i*ll, p*o*ll, p*y*ll. — — —

Så kom husets katt in och jamade, som om han känkt lukten af sötgröt och mjölk. Och genast ljöd det inom grosshandlaren:

K*a*tt, k*e*tt, k*i*tt, k*o*tt. — — — Den stackars karlen sjönk ned i en soffa och stirrade fånigt i taket, och genast hörde han hviskas i sitt öra:

T*a*ket, t*e*ket, t*i*ket, t*o*ket. — — Han tog upp sin näsduk och torkade sin panna, och strax ljöd det inom honom: P*a*nna, p*e*nna, p*i*nna o. s. v. Under tiden hade »Putte» återupptagit studiet af sin läsebok, och plötsligt ljöd det från honom:

»Dan, den, din, don, dun, dyn, dån, dän, dön.»

Grosshandlaren spratt till och hans ansigte ljusnade:

»D*a*'n, d*e*n, d*i*n, d*o*n, d*u*n, d*y*n, d*å*n, d*ä*n, d*ö*n! der ha vi ju en ordföljd med mening i, hvari samtliga vokaler finnas upptagna», sade han jublande till sin fru.

Hon log kritiskt, men lät udda vara jemt och svarade mildt:

»Ja, ser du det, boken är ju inte så dum som du trodde!»

»Nej, jag medger det, du har rätt som alltid», svarade ändtligen grosshandlaren och kysste sin fru.

Och dermed var julfriden återställd i familjen.

"Mauritius"

(Ur en gammal publicists minnen).

Det var en dag i slutet af 60-talet.

Vid skeppsbron i G . . . låg en af de stora bogserbåtarne med ångan uppe.

Kaptenen stod redan på kommandobryggan, munter och fryntlig som vanligt, och då han å kajen fick sigte på mig, vinkade han mig till sig.

»Har du lust att göra en trip ut till hafs, så kom ombord!» sade han.

»Hvart bär det af som längst?» frågade jag.

»Till Mauritius», löd svaret, »den skall gå i qväll!»

Ögonblicket derpå hoppade jag ombord, hvarpå kaptenen kommenderade: kast loss!

Hela staden hade hört talas om »Mauritius», den väldige amerikanske tredäckare, som låg ute på redden och lastade jern, för att sedermera äfven ta ett tusental emigranter ombord, hvilka skulle direkt befordras till Newyork, en sak som aldrig förr inträffat, ty emigrantströmmen passerade då, som nu, i vanliga fall England.

Det var en härlig sommardag! Vågorna glittrade i solskenet och skoflarna under hjulhusen vispade det gröna, klara saltvattnet till fräsande skum. På »kobbarna» lågo sälarne och solade sig till dess de trodde sig vara i skotthåll från ångaren, då de ögonblickligen vältrade sig ner i vågorna och försvunno. Hafsfoglarna kretsade kring skären under oupphörliga skrik, och klumpiga men snabbseglande kosterbåtar satte kurs än inåt staden och än utåt skärgården, under det stora ångare, insvepta i väldiga rökmoln, syntes löpa kapp med seglande två- och tremastare.

Här kommer en af kronans fregatter och vi salutera med flaggan. Genast sänkes och höjes den tretungade blågula duken från fregattens gaffelpik.

Så dyker efter ett par timmars färd ett kolossalt svart skeppskrof upp vid horisonten. Konturerna klarna mer och mer, så att vi snart urskilja rigg och master.

Det är Mauritius!

Dånande hurrarop och jublande skrän ljuda oss till mötes, och när bogserångaren stoppar och låter ankaret gå tio famnar från det väldiga emigrantskeppet, vifta qvinnor och barn med brokiga dukar, under det männen skräna ännu värre än förut och kasta mössor och hattar i luften.

En af bogserångarens lifräddningsbåtar firas ner och vi stiga i den i sällskap med kaptenen. Samtidigt firas fallrepstrappan ner från Mau-

ritius, och när vi kommo långsides skeppet, gå vi ombord.

Det uppstår en ohygglig trängsel vid relingen, ty emigranterna rusa fram för att välkomna oss, men de ryckas våldsamt tillbaka af skeppsgastarne. Här och der kommer det till handgemäng; svordomar och hotfulla ord hagla, och öfver allt ljuda befälets gälla hvisslingar och häftiga kommandorop.

»Ner med amerikanarne, lefve Sverige! I sjön med uslingarne, vi ä' sålda», dånar det ur hundratals strupar, när vi ändtligen sätta foten på däck.

»Stilla landsmän, hur är det fatt?» frågar vår kapten.

»Vi få ingen mat och intet vatten, vi ska' ha vatten, vatten, vatten!» ljuder det från tusen munnar.

Vi tränga oss genom den ursinniga folkhopen fram till kommandobryggan, på hvars trappa vår kapten stiger upp ett par steg, hvarefter han skriker så högt han förmår:

»Stilla, stilla, ni ska' få hvad ni skall ha', det lofvar jag!»

Nu förbytas de vilda ropen på vatten i nya hurrarop, och viftningarne med hattar och mössor upprepas.

Och i nästa ögonblick stå vi inför fartygets chef.

Det är en liten mager yankee med ytterligt energiskt utseende. Mannen ser icke ut att ännu ha fyllt trettio år. Han skriker och gestikulerar

som en galning uppe på kommandobryggan och ger vår kapten ordres att ögonblickligen bogsera skeppet ut till hafs, förbi fyrarne.

Mauritius' ankarkettingar vinschas redan upp af en häftigt hostande ångmaskin, och ur skeppets två ofantliga hvita skorstenar bolma väldiga svarta rökpelare till tecken af att man redan börjat elda på nere i jättens innandöme. Men Mauritius kan ännu inte reda sig sjelf. Farleden är för grund för denna koloss, som måst stanna ute i hafsbandet för att lossa sin medhafda last och intaga ny sådan. Jätteskeppets köl och propeller ligga inbäddade i hafsbottens lösa gyttja.

Vår kapten vägrar att lyda, han vill ha en förklaring öfver passagerarnes vilda knot. Skeppschefen svär och hotar, men det hjelper ej, och till sist tränga några emigranter sig upp i trappan och fråga på svenska:

»Hvad säger den skurken?»

»Han säger, att ni fått hvad ni ska' ha' enligt kontraktet», svarar vår kapten.

»Det är lögn, det fins för litet vatten ombord och för litet proviant för så många. Vi svälta och törsta redan, och hur ska' det icke se'n bli, när vi komma till sjös. Hjelp oss, hjelp oss, herr kapten», ljuder det ängsligt.

Vår hurtiga befälhafvare nickade och lofvade göra hvad han kunde. Derpå lemnade han emigrantångaren och återvände till sitt eget fartyg.

Nu uppstod ett gräsligt tumult ombord å skep-

pet, der några kommit på den idén att annektera ett par tomma pråmar, som lågo långsides med jätteångaren, för att med dem komma ombord på bogserbåten. Trossar och annat tågvirke slängdes öfver relingen, och man efter man firade sig ner i pråmarne, tills dessa voro fullpackade af emigranter. Nu kastades loss från skeppet, och hundratals bedjande händer sträcktes mot kaptenen på bogserångaren.

»Tag oss med i land, tag oss med», skreks det i korus.

Innan bogserbåten hann få upp ankaret, var den äntrad af den upprörda folkmassan i pråmarna.

Kaptenens böner och kommandorop tjenade till ingenting.

»Till staden!!!» ljöd det från hundratals strupar.

När ankaret åter var ombord, sattes skofvelhjulen i gång, och kursen stäldes ånyo utan vidare in till G.

Ett barbariskt tjut från skeppet besvarades af ännu vildare skrän från de på bogserbåten befintliga emigranterna.

Derefter länsades på några minuter restaurationens matvaru- och dryckesförråd af utvandrarne, och det blef icke möjligt att tänka på vexling vid liqviden. Ölbuteljerna stego till en dollar per styck, och spirituosan betingade ungefär samma pris per glas.

När ölet var slut, steg dricksvattnet ombord till

fabulöst pris, och nu gjorde de tre matroserna sig en glänsande recett.

I G. stannade emigranterna qvar på bogserbåten, hvarefter bud sändes till myndigheterna om tillståndet ombord på den stora emigrantångaren, hvilken måhända i detta ögonblick kanske lyckats att undandraga sig ordningsmaktens kontroll genom att sjelf slita sina bojor.

Sedan polismästaren i sällskap med några andra personer kommit ombord på bogserbåten, sattes åter kurs till hafs, och mot aftonen lade båten åter till bredvid det väldiga skeppet, hvars ångmaskiner nu arbetade för högtryck för att rubba kolossen ur den mjuka bädd, i hvilken den hvilade.

När polismästaren och hans biträden stego ombord på skeppet, utbröt ett entusiastiskt jubel bland utvandrarna. Och efter en timme hade ordningsmakten skaffat fullt betryggande garantier för emigranternas förplägning under resan, genom att låta chefen å Mauritius förbinda sig att anlöpa engelsk eller skotsk hamn för att der komplettera proviant- och vattenförråden.

När allt var klart inskeppades åter de utvandrare, som åtföljt bogserångaren in till staden, hvarefter det sistnämnda fartyget tillsammans med en syskonbåt spändes för det stora skeppet.

Och så började samtliga maskinerna åter sitt arbete.

Bogsertrossarne stodo spända som bågsträngar,

och de kraftiga skoflarne utvecklade hela sin jättekraft.

Då förmärktes slutligen en sakta vaggning hos kolossen. Derpå började dess skarpa bog åter plöja de krusiga vågorna.

Nu hissades »stjernbaneret» ombord på Mauritius, och ett tusenstämmigt jubel höjdes från utvandrarne.

Lefve gamla Sverige! Farväl, farväl! ljödo afskedsorden.

Och långt efter sedan de begge bogserbåtarne vändt tillbaka och det främmande jätteskeppet med egen kraft ångade i väg mot det stora »landet i vester», rullade utvandrarnes sista farväl mot det gamla fosterlandets kära kust.

Under tiden lät vår kapten korken springa ur en champagnebutelj, hvarefter den hedersmannen med en tår i ögat höjde sitt glas och utbringade en välgångsskål för de tusen svenska män, som denna gång gingo ut att söka lyckan i främmande land.

Romtoddar med kräftor.

Ett tjufpojkstreck.

Pålle Blomqvist och jag voro barndomsvänner och hade som pysar lekt tillsammans, berättade en gång min vän, herr X.

Vi blefvo äfven skolkamrater.

Men för Pålle gick det trögt med läsningen. I stället utvecklades hans kroppshydda, så att han vid fjorton år, när han blef qvarsittare i fjerde klassen, var hufvudet högre än jag, som nyss fyllt sexton år och då blifvit uppflyttad i »nedre sjunde».

Pålles far och jag öfverenskommo då, att jag skulle läsa med Pålle under ferierna, så att han vid terminens början skulle kunna tentera och bli uppflyttad.

Läsningen gick ibland bra, när Pålle var i det humöret, och ibland illa. Men vågade jag antyda det senare, kunde jag få till svar af min discipel:

»Muckar du, vill du kanske ha på ögona, hva'!»

Och samtidigt med detta hot ristade Pålle en näfve, stor som ett litet kägelklot, framför näsan

på mig. Jag undvek sorgfälligt att komma i beröring med denna fruktansvärda klubba, och så slappades disciplinen så småningom till dess Pålles far en dag fick höra sin son utösa de gröfsta otidigheter mot mig, som om jag varit hans klasskamrat i stället för hans lärare, och råkat bli ovän med honom om ett »smällgummi» eller något dylikt.

Resultatet blef, att »gubben» gaf Pålle en allvarlig uppsträckning, och tre »kurrilar», så att han »trilla af pinn'» och tangerade modren jorden med sin trubbiga nässpets.

»Det der ska' 'gubben' inte ha gjort för ro skull», sa' Pålle, och så gick han och filosoferade för sig sjelf och såg dyster ut, ända tills vecken på hans panna jemnades och mungiporna drogos upp emot öronen vid åsynen af en påse lefvande kräftor, som gubben sjelf köpt och fört med sig hem, innan han gick på stadskällaren för att som vanligt sätta i sig sina tre à fyra romtoddar på qvällen.

Pålle och jag sutto i matsalen och knogade med Euclides, när gubben kom hem vid tolftiden.

»Hva-aförslag, har ni inte gått och lagt er än, pojkar», sa' gubben och såg på oss med endast ett öga, som han brukade göra, när han kom ifrån källaren på aftnarne.

»Nej, Pålle ville nödvändigt sitta uppe och slå i sig ett par propositioner, och det behöfs nog», svarade jag, omedveten om orsaken till den så hastigt påkomna läslusten.

»Ja, det gör ni rätt i, att ni gör nytta för er nå'n gång», sa' gubben under det han lyftade af servietten, som var utbredd öfver hans supé, och stoppade ett af dess hörn mellan fadermördaren och halsen, hvarefter han slog sig ned och synade anrättningen.

Sedan han lyftat locket af en karott och funnit den full af de stora, sköna kräftor, som han köpt på förmiddagen, plockade han för sig ett halftjog, och började derpå breda sig en smörgås och slå i en sup åt sig ur den stora flaskan med det kungliga namnchiffret på framsidan.

Under tiden var Pålles hela uppmärksamhet riktad på fadren.

»Titta på gubben hur han njuter, se på'n hur han skalar kräftor med endast ett öga öppet och knappt kan skilja mellan hufvudet och stjerten, nu ä' han allt betydligt 'talgig'», hviskade Pålle fnittrande.

Så bäst det var började hans kropp att skakas af konvulsiviskt undertryckt skratt.

»Titta, *titta* på gubben och kräftorna!!!» sade han och skakade mig i armen.

»Pålle», ljöd det i samma ögonblick med stentorsstämma från gubben, som rest sig upp, »bed mor din komma hit!»

»Mamma ligger, hvad vill pappa henne?» frågade Pålle oskyldigt.

»Jo', ja-ag ville ha' fö-örkla-aring på det här fe-enomenet. *Se-er du inte att krä-äftorna ä' kokta*

och ändock le-efver di», stammade gubben och fixerade med sitt ena öga, så godt han kunde, sin kräftportion, som verkligen på några få undantag när kraflade rundt kring bordet, mellan ost-, smör-, ansjovis- och rättikassietterna.

Pålle blinkade åt mig att hålla god min, och så sa' han med den oskyldigaste min i verlden:

»*Inte lefver di der kräftorna, di ä' ju röda, ser väl pappa.*»

»Ja, nog ser jag att di ä' kokta alltid, men ser du inte hur *di krälar och kry-yper*», sa' gubben.

»Inte», sa' Pålle. »Di ligger ju still hvar eviga en, eller hva' säger du?» frågade han, vänd till mig, och skakande sin kägelklotsnäfve framför min näsa.

»Jo, nog är di döda alltid?» bekräftade jag.

»Hm», sa' gubben och strök sig om pannan med servietten. »Jas-så di kry-yper inte», mumlade han. »De' va' ko-onstigt!»

»Ska' inte pappa äta?» frågade Pålle skadeglad.

»Ne-ej, tack du. Ja-ag må-år visst i-inte ri-iktigt bra — inte riktigt bra», repeterade Pålles pappa.

»Ska' jag kanske väcka mamma och springa efter doktorn åt pappa? Eller ser pappa kanske *nu* att kräftorna ä' kokta och att kokta kräftor inte kunna krypa kring som flugor på bordet.»

»Ta' bort dom, så jag slipper se dom», sa' gubben och höll ena handen för ögonen.

»Jabevars», sa' Pålle och plockade kräftorna tillbaka i karotten, hvarefter han lade locket på. Se'n det var gjordt sa' gubben med graflik röst:

»Kom hit, kära Pålle, får jag se på dig riktigt!»

»Här ä' jag, hvad vill pappa», sa' Pålle melankoliskt och räckte ut tungan åt far sin, och vindade med ögonen, så att han såg ryslig ut. I nästa ögonblick ställde han sig att skälla på sina dagars upphof bakom hans rygg, som om han varit en vanartad mops.

»Kör ut hund!» röt då gubben.

»Här ä' ingen hund inne, fråga B—gren?» sade Pålle med ytterst ängslig röst och relaterade åter till mitt upplysta omdöme.

»Nej, här ä' ingen hund inne», bekräftade jag sanningsenligt.

Då drog gubben en lång djup suck, torkade en tår ur sitt ena öppna öga, klappade Pålle på hufvudet och mig på axeln, samt talade och sade:

»Go-odna-att med er, gossar. Nu gå-år jag in till mamma!»

»Stackars pappa! *Pappa har allt druckit många toddar i qväll,* stöd sig på mig», sa' Pålle.

När Pålle kom ut igen ur sängkammaren frågade jag:

»Hvad hade du gjort för skoj med kräftorna, efter som de lefde?»

»*Jag hade målat dem med lite' röd oljefärg och lagt dem bland de kokta!*» Derefter fortfor Pålle:

»När jag dragit af gubben stöflarna derinne, omfamnade han mig, och så ha' han:

»Jag ska' aldrig dri-hicka to-toddi mer, om du låter bli att tala om det här för ma-amma.»

Derefter skrattade Pålle åt sitt puts, så att han till sist mådde illa.

Vilddufvan.

Berättelse ur verkligheten.

På femte året var det nu, som det unga grefliga herrskapet varit gifta och suttit som egare till det stora gods, hvilket grefvinnan som enda barnet ärft efter sina föräldrar. Och ett bättre herrskap »var det letandes efter», sade folket på herrgården, med en mun.

Redan som flicka var grefvinnan afhållen af gamla och unga, stora och små, fast hon äfven då hade sina underligheter, som det var svårt att förstå sig på. Red gjorde hon som en husar och fodrade sjelf sin fuxhingst, när hon var hemma. Och höst och vår satt hon litet emellanåt ute i backarne och målade taflor. Ja, det hade till och med händt, att hon en gång följt med skogvaktaren ut på gärdena och jagat rapphöns.

Se'n hon blef gift, syntes hon inte så mycket ute bland folket, så vida ej grefven hittade på något roligt och bjöd sina underhafvande att vara

med, hvilket hände litet emellan under det första året, han var egare till godset. Då kunde grefvinnan ta' sig en svängom med i midsommardansen, eller också kunde både hon och grefven någon söndag på vintern komma ned på isen å insjön framför herrgården, der ungdomen då var samlad, och kasta ut näftals med slantar i både silfver och koppar och låta de unga löpa ut och slåss om dem. Och se'n vankades det efteråt välfägnad öfver lag i långa banor. Litet emellan var det ock stora bjudningar på herrgården, då det kom herrskap från ett par tre kyrksocknar på middagar och supéer. Och det tyckte folket inte var något att undra på, att deras herrskap roade sig, så länge de voro unga. Något knussel var det heller ej vid bjudningarna, och hvad som blef öfver af matvarorna, delades ut till dem, som blott förstodo att hålla sig framme.

Så inträffade en vacker dag en händelse, som försatte både godsets underhafvande och grannsocknarne i den allra största förvåning. När det grefliga herrskapet kom hem efter en tur till residensstaden, der det hållits marknad, hade de ett underbart ting, insvept i en stor mjuk filt jämte sig i vagnen.

Det fanns folk, som, då de mött grefven och grefvinnan, när de kommo från marknaden, tydligen tyckte sig ha sett ett *barnansikte* skymta fram ur en öppning på filten, en uppfattning, som äfven snart nog befanns vara alldeles riktig. Ty

när ekipaget stannade framför stora trappan vid corps de logiet och herrskapet steg ur, kröp det äfven en mensklig varelse ur filten — en flicka på 12 à 13 år, med de vackraste bruna ögon och ett ebenholzglänsande hår, som i långa naturliga lockar ringlade sig kring barnets hals. Den lilla var från topp till tå klädd i smutsiga köttfärgade trikåer, och utanpå dessa ett par korta luggslitna sammetsbyxor med paljetter på, af det slag som akrobater vanligen begagna.

Sedan herrskapet stigit ur vagnen, tog grefvinnan flickan vid handen, visade på den ståtliga herrgårdsbyggnaden och sade:

»Här kommer du hädanefter att bo, om du blir snäll, Rosa lill', ty så har grefven och jag beslutat!» Den lilla såg upp på grefvinnan och kysste derpå på hand, såsom hon blifvit lärd att göra, då någon förut gifvit henne en silfverslant för de »konster», hon utfört på akrobatmattan.

Länge dröjde det ej, förrän godsets underhafvande fingo sin nyfikenhet tillfredsställd beträffande den lilla.

Såväl kusken som betjenten, hvilka varit med in till staden, berättade, att grefven och grefvinnan af en händelse fått syn på flickan, då hon i sällskap med sin far och mor »förvridit synen på folk» inne å en gård. Efter att en stund ha sett på barnungen, hade grefvinnan blifvit som förhexad och gått fram till föräldrarne och frågat, om de ville öfverlemna flickan till henne som foster-

barn. I början hade »taskspelarne» nekat och sagt, att den lilla var deras enda stöd på gamla da'r; det var hon, som drog in pengarne, hvarpå hela familjen lefde, och derest de mistade barnet, skulle de dö af sorg.

Men grefvinnan var envis och bjöd »komedianterna» flere hundra riksdaler i pengar, till dess hon ändtligen fick sin vilja fram, och så fördes flickan till hotellet, der herrskapet bodde, sveptes in i ett par filtar och sattes vid hemfärden, som hon gick och stod, upp i vagnen bredvid grefven och grefvinnan.

Detta var den underligaste historia, som man hört på mången god dag! Somliga trodde, att det grefliga herrskapet blifvit på något vis förhexadt af tattarföljet, andra visste ju, hur snälla både grefven och grefvinnan alltid varit mot fattiga, och så hade de ju inga barn sjelfva, och det kunde man nog förstå, hur det skulle kännas, så att det var icke mycket att undra på, att grefvinnan tagit upp ett fosterbarn. Men hvarför de just tagit en tattarunge, som kanske hvarken var döpt eller ens kunde läsa »Fader vår», när det fanns så mycket fattiga barnungar under godset, det förstod ingen.

Flickan hade inte varit i den grefliga familjen många timmar, förrän det sändes bud efter en sömmerska, och sedan fick grefvinnan ett fasligt göra att söka reda på en massa kläder ur sin egen rika garderob, hvilka lämpligen, att börja med, kunde ändras åt flickan. Och hela huset tyckte

det var riktigt rörande att se, huru snälla både grefven och framför allt grefvinnan voro mot den lilla, som genast fick sitt eget rum, blef uppassad af en kammarjungfru och från första stund måste äta vid samma bord som herrskapet.

Bar flickan sig aldrig så tokigt åt, eller sade de fulaste saker, som ofta hände, så skrattade endast grefven så mycket han orkade, och äfven grefvinnan måste dra på munnen, under det hon försökte undervisa flickan, hur hon skulle bete sig.

När några dagar gått, gjorde grefvinnan visiter socknarne rundt och förevisade flickan, berättande, hur hon fått fatt i henne, och hur hon redan lärt henne än det och än det. Den lilla blef på detta sätt ett outtömligt konversationsämne, hennes namn prononcerades fransyskt, och hon blef kallad Rose i stället för Rosa. Alla grannskapets fruar, från och med prostinnan i socknen till och med den an-dryga gamla »hennes nåd» på X—sta, intresserades på det lifligaste af barnungen, som fick säga »tant» åt samtliga damerna och undfägnades med kakor och sötsaker af alla slag, i oändlighet.

Och efter knappa fjorton dagars förlopp engagerade grefvinnan en lärarinna, som fick sig anförtrodt att ytterligare fostra upp flickan. Men Rose var ibland just intet tacksamt subjekt att ta' i tu med! Så fort hon kom åt, kilade hon ut för att leka med statbarnen, eller ock höll hon till i stallet, der hon kröp under hästarne eller klättrade upp på dem och sprang så hela raden utefter på

deras ryggar, der djuren stodo bundna i spiltorna. Och gång efter annan måste hon med sönderrifna kläder och skråmor i synen släpas hem med våld till lexläsningen och måltiderna.

Då kunde det hända, att hon både bet, sparkade och slog ikring sig, till dess grefven eller grefvinnan kom tillstädes och tog hand om henne och lät henne be om förlåtelse och kyssa på hand, hvilka begge saker hon utförde med sådan grace och ångerfullt bönfallande min, att hon hvarje gång genast vann sina fosterföräldrars tillgift.

En vacker dag, då hon var med grefven nere i stallet, tiggde hon på ett i hans ögon så förtjusande sätt om en häst, att hon verkligen fick en med sadel och mundering, och när grefven se'n berättade för sin fru, hvad han gjort, gick denna genast i författning om anskaffande af en lämplig riddrägt åt sin skyddsling.

Och så fick fodermarsken, som förut tjenat vid Lifgardet till häst, order att undervisa Rose i ridkonsten.

Hon blef den tacksammaste elev, han kunnat önska sig, men den stackars lärarinnan ruskade på hufvudet, när hon blef vittne till flickans evolutioner på hästryggen, och såg ut som en höna, hvilken kläckt fram en ankunge, i det ögonblick denne kastar sig i första vattenpuss och börjar simma.

Tiden svann, och den unga flickan växte upp som en vilddufva, hvilken man försöker tämja.

Det gick fortfarande mer än trögt med studierna, klagade lärarinnan. Och hvad värre var, den stackars menniskan rådde till sist ej på Rose, som ibland under lektionerna var vid ett så uppsluppet humör, att hon gjorde värre fuffens än ett helt dussin odygdiga pojkar till sammans, och deremellan blef vid så dåligt lynne, att hon inte kunde förmås vare sig att tala eller svara på de frågor, som framställdes. Ja, det hade till och med gått så långt, att Rose en dag slängt sin franska grammatika i väggen, så att explikationsöfningarna, syntaxen, deklinationerna och de oregelbundna verben susat förbi öronen på guvernanten, i sällskap med kriaböcker, lexika, pennskaft, bläckhorn och linialer. Och så hade flickan med flammande blickar rusat på dörren och i afskedets stund räckt lång näsa åt sin beskedliga uppfostrarinna.

Och icke stort bättre gick det till i det grefliga herrskapets egen närvaro, eller på bjudningarne borta och hemma. Ty midt under det Rose uppförde sig som mest konventionelt, kunde hon få ett raptus af dåligt eller godt lynne, och i hvilketdera fallet, uppförde hon sig till den landtliga societetens fasa, det vill säga allt utom comme il faut.

Skulle hon t. ex. på grefvinnans begäran, för att denna skulle bli i tillfälle att få visa en ny sida af hennes talang, sjunga en bit, så kunde det hända, att hon med rörande innerlighet föredrog ett af sina glansnummer, en tysk vaggvisa, men

det kunde lika lätt hända, att hon vid afslutningen af det hela tog till refräng:

Ä' ni me' på de'!

eller något i samma stil, som hennes pappa lärt henne som barn, när han var vid riktigt sunda vätskor efter en god dagsrecett och kanske fått ett glas i kavajen.

Vid dylika tillfällen hade alltid herrarne, med grefven i spetsen, ofantligt roligt, sedan de efteråt samlats i punschbuffeten. Och äfven grefvinnan, som eljes såg slapp och trött ut, fick ett drag af liflig skälmskhet öfver munnen, fastän blicken skärptes, när hon förebrående såg på fosterbarnet. Men hennes nåd på X—sta, prostinnan och några af de öfriga damerna togo vid dylika uppträden riktigt illa vid sig och gåfvo, så fort de kommo åt, stackars Rose en dufning i god ton, hvilket vanligen hade till resultat, att flickan efter att tyst ha åhört föreläsningen gnodde sig om näsan med klädningsärmen och såg ledsen ut.

Och se'n sade fruarne sinsemellan:

»Stackars Nanie (så hette grefvinnan), hon får bestämdt ingen glädje af det barnet!»

När Rose fyllt femton år, konfirmerades hon. Den unga flickan hade nu utvecklats till en yppig skönhet. Hennes förut så gängliga lemmar hade fått stadga, och det slappa, sammetsmjuka hullet fasthet. Och hvarje rörelse präglades af en ormlik smidighet, ett arf från volternas och kullerbyttornas tid, parad med en elegans, förvärfvad

på hästryggen under ridturerna i grefvens sällskap.

Om några år, när den unga flickans uppfostran hunnit afslutas, hoppades det grefliga herrskapet, och i all synnerhet grefvinnan, att Rose skulle bli en prydnad för salongerna och en balernas drottning. Hon skulle då kunna lägga för sina fötter en hel stab af beundrande kavaljerer, som täflade om hennes allra ringaste ynnestbevis, och så skulle plötsligen hennes lycka vara gjord, och fosterföräldrarnes alla sträfvanden bli belönade.

Ännu funnos dock åtskilliga mörka moln, som då och då döko upp på dessa vackra förhoppningars ljusa och strålande himmel.

Rose visade efter konfirmationen just inga tecken till förbättring i det som rörde god ton. Hon var densamma i långa kjolar, som förut i korta, och trifdes bättre i kök och stall bland tjenstepersonalen än uppe i våningen. Hon var också lika välkommen, hvart hon kom; och lika ogeneradt munter, som hon alltid visade sig bland tjenarne, lika ogenerade blefvo de så småningom mot henne.

Ett par gånger gjorde grefvinnan flickan förebråelser, då hon tyckt sig komma underfund med, att Rose gått för långt i kamratlikt umgänge med jungfrurna eller statfolket, men med tanken på, hur roligt hon sjelf tyckt det vara att som ung flicka prata bort en stund med gubbar och gummor, åka i hölassen, och vid skördekalasen dansa

på logen med någon af de duktigaste drängarne, fann hon i det stora hela Roses smak för dylika förströelser ganska naturlig och oskyldig. Och frågade hon sin man till råds för att höra hans tanke om saken, så skrattade endast grefven, som vanligt, åt Roses upptåg, och hans slutomdöme blef alltid:

»Det är en sakramenskadt pigg flicka, låt henne du bara hållas, sådant der går öfver med tiden. Och för resten är det inte jag, som åtagit mig hennes uppfostran, ty det duger jag inte till.»

Så småningom inträdde emellertid en märkbar förändring i den unga flickans sätt att vara. Hon syntes betydligt ha lugnat sig, var mera stillsam och ibland nästan en smula försagd. Visserligen gick franskan lika illa som förut under lektionerna för lärarinnan, men mot grefvinnan visade hon sig mera naturligt tillgifven än förut, och en gång hade hennes välgörarinna funnit henne sitta med en roman i knät, ifrigt läsande, under det emellanåt en tår sipprade fram och fastnade i hennes ögonfransar.

»Hvad läser Rose?» hade nu grefvinnan frågat, och då hade flickan med ens flugit upp från sin plats och stoppat boken bak ryggen. Men ögonblicket derpå hade hon lemnat fram den till påseende och svarat:

»Det är bara en berättelse, som jag fått låna af Lotten nere i köket.»

Då hade grefvinnan smålett och gått utan att se på boken.

* *
*

En dag på höstsidan blef det plötsligen beslutadt, att det grefliga paret skulle göra en trip upp till Stockholm och bli borta en vecka. Denna underrättelse slog vid herrgården ner som en bomb, ty väl hade det händt, att grefven då och då rest upp till hufvudstaden och stannat qvar der någon tid, men grefvinnan tycktes på de senare åren hyst en afgjord motvilja att resa bort, hon for numera ej ens på bjudningar i socknen som förr, utan satt ofta hela dagarne instängd i sin lilla privatdublett, sysselsatt med läsning, målning eller andra förströelser. Det talades till och med om, att hon på sista tiden varit på det ifrigaste sysselsatt med att uppgöra planer för en storartad restaurering af den gamla herregårdsbyggnaden.

På bestämd dag anträddes emellertid resan, och Roses lärarinna, som fått permission för att helsa på slägtingar i hufvudstaden, medföljde dit. Rose sjelf fick deremot stanna hemma för att öfva tillsyn öfver det grefliga hemmet. Och der gick nu den unga flickan ensam i de ödsliga rummen de tider, då hon ej gjorde sina sedvanliga promenader till häst eller som vanligt underhöll sig med tjenstfolket.

Fyra dagar gick allt sin gilla gång, men på den femte dagen fick unga fröken en lustig idé, som hon

strax beslöt sätta i verket. Hon gaf order åt tjenstepersonalen att anordna en fest och inbjöd både dem och en massa af godsets underlydande att bli sina gäster. Inspektoren sände återbud för sig och sin familj jemte lämpliga ursäkter för uteblifvandet. Men alla de öfriga inbjudna tackade och lofvade komma.

Och en muntrare fest hade aldrig gått af stapeln vid herrgården, icke ens på den tid då grefven och grefvinnan voro värd och värdinna för sina underhafvande.

Hela våningen stod på festqvällen glittrande af ljus, och vid sjutiden samlades gästerna undan för undan och troppade in i de ståtliga gemaken, der trakteringen genast tog sin början. Och midt ibland alla syntes värdinnan vid det briljantaste humör, välkomnande gäster till höger och venster och uppmanande dem att slå sig ner och vara trefliga. Och det behöfde man ej be dem två gånger.

Nils i Kullersta och hans gumma kastade sig ner i ett af högsätena i stora salongen, hvilken nu liksom vid mera högtidliga banketter tjenstgjorde som mottagningsrum, och se'n följde öfriga inbjudna deras exempel. Efter en qvarts timme var det ett surr i salen som i en bikupa. Drängarne, som redan hunnit tömma några bägare, togo hvarann om lifvet och började dansa »nigarevals», och efter kommo några af de gladaste jäntorna, blanka och skinande i synen, som om de skurat sig med trippel. I ett hörn bredvid en Ve-

nus i marmor drogo Per i Ringaby och Olle i Stentorp fingerkrok, och på en svällande divan satt Ängstu'-Johan med knäna ofvanför öronen och preludierade på sitt handklavèr, som några af jäntorna bedt honom taga med sig.

»Det är rätt, Johan, låt oss få en polska; men då gå vi, som skola dansa, in i matsalen!» ljöd det plötsligen från värdinnan, och så gick hon ögonblicket derpå och bjöd upp gårdens fagraste ungersven, Kalle i Stentorp, hvilken blygsamt stod med händerna på ryggen nere vid dörren och såg ut, som om han kommit in i sockenkyrkan en söndag, under det prosten läste syndabekännelsen.

Visst blef han förlägen och liksom rödmålad i synen, när Rose utan vidare tog honom under armen och marscherade i tèten för de andra paren in i den väldiga salen, men förlägenheten gaf med sig, sedan han svängt kring några hvarf, så att Rose måste sätta sig och pusta ut.

Då började Kalle till och med att försöka öppna konversation med sin dam och sade:

»Jag tror vi dansat, så fröken är svett och håller på att tappa flåset i detsamma.»

»Ånej, kära Kalle, så farligt är det inte! Nu ta vi oss en sväng igen!»

Ju längre det led på qvällen, dess muntrare blefvo både värdinnan och gästerna. Der klinkade en af jungfrurna: »Kom lilla flicka valsa med mig», på grefvinnans Bechsteinsflygel, under det trädgårdsdrängen Olle i ett af smårummen satt

och talade kärlekens språk med sin flicka på kanten af en stor, väggfast gustaviansk säng, i hvilken en gång konung Carl XIV Johan hvilat.

Festens glansnummer kom äfven det till sist, då värdinnan i ett öfvermått af godt lynne plötsligen uppenbarade sig, klädd i en rätt näpen fantasikostym, i hvilken hon gick på händerna, slog volter och kullerbytterade för sina gäster. Ofvanpå denna uppsluppna föreställning följde en vild orgie. Ett halft dussin champagnebuteljer hemtades upp ur vinkällaren och tömdes, under det bondgossarne samtidigt bolmade på grefvens bästa cigarrer och sjöngo en massa positiv- och bevärings-visor, hvar och en på sin melodi, så att det lät som den gräsligaste finska messa.

Plötsligt ljöd ett fasans utrop bland de församlade.

»Herrskapet är hemma!» rapporterade en af jungfrurna med andan i halsen. Grefven hade för ett par timmar se'n telegraferat till inspektoren, att de anländt till den en half mil från gården belägna jernvägsstationen, och så hade förvaltaren skickat efter gamle Jansson, som tjenat kusk vid gården i trettio år, och beordrat honom att genast spänna för och hemta.

När denna jobspost nådde gästernas öron, uppstod en förfärlig villervalla. Somliga rusade hals öfver hufvud ut köksvägen, andra gömde sig hvar de kunde, under det Rose, som plötsligt blifvit allvarsam, kastade en kappa öfver sin improviserade

kostym och helt lugnt gick ned för att ta' emot sina fosterföräldrar.

Sedan ett par af rummen hunnit vädras, intog det grefliga herrskapet sin supé.

Grefven var vid briljant humör, men grefvinnan och Rose voro begge desto allvarsammare. Och så brast ett, tu, tre ovädret löst.

»Jag förstår sannerligen ej, hur du kunnat så som i qväll skett, missbruka vårt förtroende, min kära Rose», sade grefvinnan.

»Det lustigaste tycker jag var att bjuda bonddrängarne på champagne och havannacigarrer», ifyllde grefven och lutade sig tillbaka i sin stol, storskrattande.

»Det är inte nog med detta! Rose har ju personligen burit sig så opassande åt, att hon uppträdt för sina gäster och gjort eqvilibristiska konststycken. Detta och åtskilligt annat, som passerat, kan jag aldrig förlåta», återtog grefvinnan med skarp tonvigt på de sista orden. Grefven skrattade och Rose teg fortfarande.

»Är detta tacken för allt, hvad vi gjort för dig, Rose? Om du känner ringaste blygsel öfver ditt uppförande i qväll, så lemna genast bordet», fortfor grefvinnan med isande skärpa.

Rose reste sig sakta, och så sjöd hennes heta blod öfver.

»Tant har aldrig gjort mig något godt! Bara köpt mig som en slafvinna på en marknad, för

att tant skulle få något att förströ sig med», svarade hon hvasst.

Då reste äfven grefvinnan sig, gjorde en geste åt Rose att aflägsna sig, hvarpå hon bjöd godnatt åt sin man och gick in till sig. Nu började äfven grefven se allvarlig ut, och när Rose hunnit till dörren, ropade han henne tillbaka och bad henne sitta ner bredvid sig.

Så strök han med ena handen ett par gånger sitt vackra helskägg, under det han räckte den andra handen åt den unga flickan och sade:

»Rose, du har sårat grefvinnan, och det var ej rätt gjordt af dig!»

»Jag måste säga det, fastän det kanske ej var rätt gjordt. Jag är så elak», svarade Rose i vekare ton.

»Säg mig då uppriktigt, trifs du ej längre hos oss?» frågade grefven.

»Nej, jag vill hellre ut och tjena som en af jungfrurna», sade Rose bestämdt.

»Såå», sade grefven långsamt och strök åter sitt skägg. »Du bereder oss ständiga öfverraskningar, kära barn, men för mig får du göra, hvad du behagar. Jag förstår dig ej, men den här festen i qväll var tusan så originel, och jag är inte ond på dig», fortfor han och reste sig. Derpå klappade han Rose vänligt på kinden och bjöd godnatt.

* * *

Det gick, som Rose önskade! Grefvinnan tog följande dag saken lugnare och efter att en stund ha resonnerat med den unga flickan, erbjöd hon henne att få slippa studierna och i stället hjelpa till i hushållet, ty ut i vida verlden hade hon ej hjerta att släppa flickan.

Rose var utom sig af glädje och började genast med lif och lust ta' i tu med arbetet i väfkammaren och köket. Och det var alldeles som om det stränga arbetet gifvit ro åt hennes förut så oroliga sinne. Dagen i ända var hon glad som en qvittrande lärka och skötte sin tjenst med största intresse. På detta sätt gingo två långa år.

Så en vacker dag kom Rose in till grefvinnan och bad att få tala med henne, och när det kom till kritan, sade hon blygt:

»Snälla tant, blif icke ledsen, men Kalle och jag tänkte fråga, om vi få gifta oss till hösten!»

Grefvinnan spratt till:

»Hvilken »Kalle» menar du?» frågade hon vänligt.

»Kalle i Stentorp, förstås! Vi ha hållit af hvarandra länge», svarade Rose och såg bedjande på fostermodern.

Grefvinnan log.

»Jaså, jag vet hvem du menar, och det tjenar väl ej till att vägra, kan jag tro, om jag känner dig rätt, kära Rose. Tag derför »din Kalle» och blif lycklig. Och som jag hört inspektoren berömma din fästman som en dugtig jordbrukare,

skall jag tala vid grefven, att han får ett bra arrende», svarade grefvinnan. Den unga flickan syntes öfverväldigad af svaret, i ett nu bröt tårefloden ut. Och så fattade hon lidelsefullt grefvinnans hand och tryckte den många gånger till sina läppar.

Hästhandlare.

En historia i amerikansk stil.

Det kunde icke förnekas att Joe Folker alltid lade en ovanlig fyndighet i dagen när det gälde att kursa bort gamla hästkrakar till den mestbjudande. Och lyckades han icke alltid att få sin vara förvandlad i klingande valutor, så berömde han sig af att aldrig mer än än enda gång ha blifvit kuggad på en ärlig bytesaffär. Om han också inte på fastande mage var road att berätta den historien, så gick det så mycket lättare för sig när han fått i sig några fulllödiga whiskycocktails, broddade med polityr eller andra starkvaror.

Vid sådana tillfällen var det icke värdt att försöka tala politik med honom eller hålla söndagsskoleföredrag om de »fyra stora och tolf små profeterna», »Tobie hund» och annat uppbyggligt som eljes intresserade Joe, hvilken i sin ungdom aldrig åtnjutit förmånen af en vårdad teologisk-diakonuppfostran.

Stack någon då fram med en inledningsfras, hann han aldrig komma till ämnet förr än Joe slog näfven i bordet och skrek:

»Håll inne med era metafysiska teorier och konklusioner, så ska' jag tala om en historia som ni aldrig hört förr! Och så var han tvärt i gång, alldeles som när man öppnar damluckan för ett qvarnhjul: »Jo, ser ni saken var den, att jag en vacker dag köpte biljett från Woodlawn till Lexington för att krångla bort ett litet hästmenageri, lagom stort att jemte mig få plats i en kreatursvagn. Jag vill visst inte, se'n jag nu blifvit af med kamparna, skryta med att di va' några arkitektoniska mästerverk, antingen de vände facaden eller gaflarne till. Men med en bra stuptygel kunde man få dem att hålla frontespicen uppe något så när, och se'n jag fått spattla och stryka dem ett par gånger med min primakosmetik, så såg di lika snygga ut som om jag kostat på dem hårfrisör eller som om en djurmålareelev vid akademi'n haft dom utstälda som studiebitar. Sex af dem gick också bums åt till en bekant, som tyckte att di skulle bli bra till metvurst, vagnsmörja, fotsackar och qvacksalfvarmedikament vid hästkurer för lungsigtige.

Men mig lura' han inte! Jag såg nog att karlen var leverantör till ett spårvagnsbolag fast han gaf sig ut för charkuterisadelmakare.

Den sjunde kampen våga' han sig inte på, men ansåg den icke olämplig till »att dra' vag-

narne» på en smalspårig bana se'n kolpriserna stigit.

Bäst som jag stod och funderade öfver om inte kräket i alla fall var för godt att användas till att elda lokomotiv med, kom en spekulant och tittade på sologöken.

»Hvad kostar den här 'araben'?» sa' han efter en stund.

Jag begärde 50 dollars och gaf kraken en vacker recension, hvilken jag visste inte kunde göra honom högfärdig efter som han inte begrep ett ord, förstås.

»Det är bra», sa' spekulanten, innan jag hann sluta, »men ni har inte nämnt ett ord om hvarför ni satt en så tät *nosgrimma* på djuret?»

»Nåja», sa' jag, »det tjenar till ingenting att bedra' folk. Hade ni inte nämnt något om grimman, skulle jag helst ha låtit en så intelligent ande, som er, sjelf lukta sig till den historien. Jag är djurvän och skulle helst sett att jag sluppit säga något illa om 'Blixten' här, men då ni tvingar mig må mitt samvete tala. Uppriktigt sagdt har djuret ett fel, som i mina ögon är så stort, att jag inte har råd att behålla det se'n höskörden slog slint i höstas och jag måste snickra upp foderladan för att få hyfvelspånen att »sörpa» på åt kräket. Som ni ser har han inte heller blifvit så värst fet på den utfodringen och derför kastar han sig som en varg öfver allt hvad han ser. Här om da'n var jag tvungen att sätta den der

nosgrimman på honom, se'n jag öfverraskat honom, under det han höll på att knapra på ett sexvånings monumentalt stenhus här i sta'n. Innan jag hann fram, hade han satt i sig sex meter klöfverakretorier på façadfrisen. Det vore synd att säga om den kampen att han inte har smak för det arkitektoniska.

»Det är bra, sir, vill ni göra byte med mig så ska' det hädanefter inte gå någon nöd på det ädla djuret. Ty jag är också djurvän och har för godt pris kommit öfver ett engros-lager damhattar som var moderna i somras och som på vår trakt vållade foderbrist. Och efter som ni varit uppriktig, så må jag bekänna, att äfven min häst har ett fel, som gör honom tjenlig att gå i byte. Saken är den att han passar inte riktigt för vårt jernvägsklimat, skulle jag vilja säga, utan är lämpligare som exportvara vesterut, der dessa eländiga jernvägsbyggare ännu inte hunnit förvrida hufvudet på ett normalförståndigt kreatur. Inte annat än jag kan märka så inbillar min häst sig vara ett lokomotiv med kapplöpningsdille. Han trodde sig en lång tid stå på gödning i »lokomotivstall» hemma på farmen och hade visst fått för sig, att han behöfde en smula reparation i ena vefstaken, ty han hängde jemt på tre ben i spiltan och rörde sig inte ur fläcken. Jag kom inte underfund med sjukan, förr än han sparkat ut tre veterinärer genom ena långväggen och dessa bedt mig skicka efter en mekanikus från Newport.

Så fort jag fått ut en sådan och 'Putte' kände bomoljestanken från hans smörjiga kavaj, följde han för första gången på tre veckor godvilligt med ut ur stallet.

Mekanikusen sa' att det var inget fel på hästen, bara han behandlades rätt.

Derpå band han för ögonen på'n och satte sig upp, se'n han gifvit mig en signalklocka i hand, och bad mig ringa, när han ville att det skulle bära af.

Så gjorde han ett tecken, såg full i f-n ut, och skrek: *Tåget till Cincinati, Louisville och Memphis!* Jag hade inte väl hunnit klämta ett par slag, förr än karlen började släppa ut ånga stötvis, som när ett tåg sätts i gång, och vips 'skena' han och Pålle i väg som om de gått på trissor.

Jag såg inte skymten af hästen förr än följande dag, då mekanikusen kom till mig och sa' att allt var allright! och att dressyren lyckats. Reparationen kosta' mig 10 dollars och jag skulle inte ha något emot att behålla hästen med signalklockan, en särskild ångpust och andra inventarier, som jag låtit konstruera åt Putte, om inte grannarne der hemma kommit öfver ens med hustru min, att jag borde sättas under förmyndare, innan jag en vacker dag kanske kom på den idén att låta bygga ett fartyg för att segla kring egorna med — —»

Här slöt Joe sin berättelse och se'n kom turen till kamraterna att fråga:

»Nå, var det sant hvad den der galningen berätta'?»

»Inte alldeles, då hade jag inte förlorat på bytet», svarade Joe.

»Spekulanten var en eländig cirkusdirektör, som dresserat hästen till lokomotiv i pantomimen: *Den stora jernvägsolyckan i Kentucky*.

Han profred kräket midt för mina ögon, i en volt på marknadsplatsen, och allt gick bra. Jag gaf sjelf afgångssignalen. Men innan vi skildes åt glömde han att tala om, att kampen hade *roteringsdille*, som en planet. Det var lögn att få honom ur volten, se'n han stannat för en stoppsignal. Jag satte mig upp och tänkte rida den lilla biten mellan Lexington och Frenchbury. Det gick förstås, se'n jag löst biljett på jernvägen och placerat cirkushästen i en öppen vagn och mig sjelf i sadeln strax innan tåget satte sig i gång. Men det är inte det som förargar mig så mycket.

'Blixten' var åtminstone ett djur som dög till något, om han blifvit dresserad till att äta köttsoppa, välling och andra närande ämnen, till hvilka man icke behöfver tandpetare.

Jag tycker mig just se den der pajassen till cirkusdirektör puffa för hur bra det gick att hoppa bock och slå saltemortaler öfver det ädla djuret utan att någon behöfde hålla det i tygeln», slöt Joe och gnisslade med tänderna.

"Sådan är jag, moder!"

Hvad det egentligen skulle tjena till att han, skomakare-Ville, täflade med postvaktmästare Ström om dygdädla jungfru Carolina Emerentia Blomqvists hand och hjerta visste Ville sjelf inte riktigt.

Han var ju låghalt och kom linkande med en nigning för hvart steg då Ström, den spelevinken och pigtjusaren, var så lätt på foten och rapp i vändningarne, som om han haft elektricitet i kroppen. Och dertill var Ström en lång och ståtlig karl, med stora engelska polisonger, då Ville deremot var en liten »tolftums»gubbe, som knappt nådde Ström under armarne och inte hade mer skägg på hakan än ett par hoftofvade tussar, hvilka sågo ut som när ett par tagelstrån sticka fram ur ett hål på en trasig madrass.

»Hvad ska' det tjena till, att jag lägger mig ut för henne och bjuder henne både hit och dit; hon bryr sig ju lite' om mig, när det kommer till kri-

tan», mumlade Ville med en suck, under det han på sin trefot satt och studerade ångbåtsturerna i en tidning. »Bra roligt skulle det ändå vara att få fara ut till Vaxholm med henne på midsommardagen», tänkte han, ty det var nu endast ett par dagar dit, och han hade genom att dra' åt svångremmen mer än vanligt sparat hop en tia, som han tänkte rumla upp tillsammans med henne. Och på midsommardagen hade han hört, att Ström skulle tjenstgöra. Hela dagen gjorde han upp program för utflygten, under det han halfsulade och klackade, och på qvällen hade han det färdigt. Och då bar det af köksvägen, en trappa upp, ett par hus från verkstaden, der grosshandlaren, hos hvilken hon tjenade, bodde.

Hon blef förtjust öfver förslaget, hoppade jemfota på köksgolfvet, snurrade om med Ville, omfamnade honom och kallade honom sin egen lille »haltebonick», och det var visst på vippen, att hon äfven pussat honom.

Han kände blodet rusa som smält beck genom sina ådror vid hennes karesser. Han skulle så gerna velat klappa henne igen, få omfamna och pussa henne på halsen, som sköt upp ur ett burr af skummiga, bländhvita spetsar, ty »proprare» flicka än Carolina hade han aldrig sett, men han var för blyg och beskedlig af naturen för att tillåta sig en sådan djerfhet. Och så var han rädd, att hon skulle skratta åt honom och be honom vänta med att kurtisera flickor, »till dess han blef

lite' längre i rocken», som hon många gånger sagt honom på skämt, då han försökt tala med henne om kärlek.

Nu stod han der tafatt med mössan i hand, nedslagen blick och mumlade något om: att det var roligt att hon var lifvad följa med, han hade knappt trott det.

»Hvarför inte det då? Jag och du ha ju varit och festat många gånger och lekt tillsamman, se'n vi va' barn», sade hon.

Ja, det visste han nog, men han hade tänkt, att hon hellre skulle velat fara ut med Ström än med honom, mumlade han och såg upp för att se hvad hon nu skulle säga.

»Ström, ja! Ska' vi inte säga till honom att följa med, han är så treflig?» inföll hon muntert, under det ögonen glänste.

Då sjöd blodet åter glödande hett genom hans kropp, men det kändes helt annorlunda än nyss förut. Han ämnade säga något, men fick inte fram ett ord på en lång stund. Till sist kom det i afbrutna meningar:

»Du måste hålla af Ström mycket, du, Carolina! Kanske ä' ni redan förlofvade och då vill visst inte jag gå i vägen.»

»Prat», sade hon. »Om jag nojsar lite' med honom då och då, så inte behöfver du vara svartsjuk för det.» Nu fick den lille skomakaren äntligen mål i mun. Med gnistrande ögon och flammande kinder utbrast han:

»Jaså, jag skulle kanske tåla att han gick och »hångla'» med dig, om du och jag hölle af hvarann. Nej du, då får det hellre vara, ty då säger jag för min del »pass» me'samma. Och är du, Carolina, en sådan flicka, så vill jag dig ingenting, nu har du hört det!» fortfor han med eftertryck och slängde en köksstol, som stod i hans väg, tvärs öfver golfvet. Hon såg på honom med vidöppen mun.

»Jesses, hvad går det åt dig. Så har jag aldrig sett dig förr, Ville», stammade hon.

»Nej, det kan nog hända, men '*sådan är jag, moder!*'» sade han med sammanbitna tänder. »Och nu frågar jag dig så godt först som sist: vill du hålla af mig, som jag af dig, så är det se'n inte värdt att någon sticker sta' och söker tränga sig in emellan barken och trä't. För den ger jag på 'tafsen' och det med samma. Ty 'sådan är jag moder'», fortfor skomakaren med stigande hetta.

»Visst håller jag af dig, Ville, det vet du nog, bara du lofvar att vara snäll mot mig, och inte som nu», svarade hon.

»Jag är snäll bara ingen retar mig!» fortfor han. »Och aldrig ska' det komma ett ondt ord oss emellan, om du bara vill som jag. Vill du det?»

»Jesses, ja, det förstår du väl, Ville lilla», sade hon och såg på honom. Derpå sjönk hon ned i ett soffhörn och började snyfta högt.

Då smälte den lille skomakarens vrede, som ett stycke amerikanskt fläsk i en varm stekpanna,

och med sin mun invid hennes öra hviskade han, under det han gång på gång kysste hennes hals, som sköt upp ur det skummiga bländhvita halsburret:

»Se så, gråt inte, Lina lilla, nu ska' vi ju ut och roa oss tillsammans i midsommar och i höst gifta vi oss. Se'n sätter jag upp egen verkstad, ty du vet kanske inte, att jag har pengar på banken, du.»

Hon reste sig genast upp.

»Har du! Du är då en riktig karl, så liten du är, det har jag nu först kommit underfund med», inföll hon.

»Jo lita på de', du. 'Sådan är jag, moder!'» slöt skomakaren med en komisk geste, än en gång begagnande sitt favorituttryck.

Kärlekens underliga vägar.

En pingsthistoria.

Herrskapet Petterling hade redan flyttat ut på landet före pingsten, för att riktigt kunna njuta af de första vårflägtarne och se löfträden, buskarne och gräsmattorna i den allraförsta späda grönskan.

Detta var helt och hållet pappa Petterlings idé, ty fru Petterling och fröknarna Ida och Aurora, familjens två ogifta döttrar, hade gerna stannat qvar i staden ännu en tid. Nu gingo de endast och huttrade och fröso dagen i ända (ty det fanns inte kakelugnar i den villa herr Petterling hyrt) och hade inte ett spår sinne hvarken för den vaknande naturen eller den friska luft de fingo inandas, oaktadt pappa Petterling uppbjöd hela sin förmåga för att puffa för begge delarne.

Flickorna Petterling sade rent ut, att de hade odrägligt tråkigt. De längtade »så att de kunde

dö», att det åtminstone skulle bli pingst, så att de kunde få någon att tala med, ty då hade deras fästmän, kusinerna Fritz och Knut, ett par fördomsfria och glada medicinare, lofvat att komma ut och helsa på.

På pingstdagsmorgonen träffades äfven de begge ungherrarne på öfverenskommen mötesplats å Skeppsbron.

De visste begge hvilken båt de skulle resa med och gingo ombord, men när de kommit ett stycke ut till sjös sade Knut, som var den största slarfvern, till brodern:

»Du har väl reda på hvad stället heter som vi ska' till?»

»Hvem, jag, nej det trodde jag du hade. Du skref ju upp det i din anteckningsbok för en fjorton dar sen.»

»Javisst, men då hade jag vinterkostymen på mig, och i den ligger boken och adressen», svarade Knut.

»Ja, då ha vi det riktigt på gaffeln», inföll Fritz förargad», och då går jag, så godt först som sist, ner i salongen och äter frukost, så får du passa på vid bryggorna om du ser till någon som är nere för att ta' emot oss, ty annars misstänker jag att jag blir utan mat.»

»Ska' jag då inte få något att äta, jag», inföll Knut retad och kastade genom sin binocle en hvass blick på brodern.

»Du får äta sedan, ty en af oss måste ju vara uppe på däck och passa på om vi få syn på någon, det begriper du väl», sade Fritz och gick ner i försalongen.

Och der gick nu Knut ensam på däck och »spankulerade». När han gått der en qvart, tyckte han att brodern kunde ha hunnit att äta sig mätt, och när halftimmen var förfluten, trodde han att Fritz ätit upp så mycket som fanns, så att han inte skulle få något. Han gick nu ner i salongen för att köra brodern till vaktgöring och sjelf skaffa sig en bit i västen.

När han kom ner höll Fritz just på att betala, men under tiden lade båten till vid en brygga.

»Tänk om det är här vi ska' i land», sade Fritz och rusade upp sedan han bedt brodern ta' tillbaka hvad som blef öfver på femman, som han lemnat uppasserskan,

Ögonblicket derpå, just som Knut stod färdig att ta' supen, kom brodern ner i salongen och skrek:

»Skynda dig annars komma vi inte i land. Jag såg tydligt farbror och flickorna här på bryggan.»

Knut sväljde supen och rusade med sin smörgås i hand upp på däck tillsammans med brodern.

Men när de kommo upp, var redan landgången indragen och båten i gång. De bådo kaptenen att vända om, men han vägrade. I stället föreslog han de två herrarne, att de skulle gå i land

vid nästa brygga och der skaffa sig en båt, med hvilken de kunde återvända dit de ämnade sig.

Förslaget antogs, och kaptenen lade rodret styrbord och gick bort till en ö, å hvilken syntes en magnifik villa mellan några svagt grönskande björkar. Der satte han de begge herrarne i land.

Herr Petterling, hvilken jemte flickorna verkligen varit nere vid den brygga, som båten kort förut passerat, sade sig ej ha sett en skymt af de begge studenterna, men ehuru kärleken ju påstås vara »blind», voro flickorna öfvertygade om, att de sett sina fästmän ombord. När dessa emellertid försummat att hoppa i land, återstod för de väntande intet annat än att återvända hem, synnerligast som det började regna ganska häftigt.

I herrskapet Petterlings hem var emellertid pingstglädjen totalt förstörd. Flickorna sågo surare ut än den surmulna himmelen och de gamla kommo litet emellan öfverens om, att en ledsammare pingst hade de ej varit med om.

Borta på ön midtemot voro studenterna i än sämre humör, ty de hade snart kommit underfund med att de voro de enda lefvande varelser på denna lilla plätt af jordklotet. Villan, som de sett, var ännu obebodd och tillbommad, så att de begge herrarne icke ens kunde få tak öfver hufvudet mot ovädret. De sökte efter en båt och funno en sådan i ett låst lider, liggande med kölen i vädret, och så stor, att det minst skulle ha fordrats ett halft dussin starka karlar för att bära

ner den till sjön och sätta den i vattnet. I flera timmar gingo de två bröderna som ett par skeppsbrutna rundt kring stranden på ön och buro sig åt, som de haft några skrufvar lösa. De svängde sina näsdukar och hojtade för att bli observerade på landet midt emot, men det var ingen som såg dem. De försökte att komma om bord på någon ångbåt, ehuru dessa voro på utgående, men deras vinkningar och hojtanden togos för vänliga pingsthelsningar och besvarades af passagerare på båtarne med liknande ovationer tillbaka.

När klockan led mot fem på eftermiddagen, började de två studenterna att anse situationen alldeles förtviflad, och Knut kom till och med fram med det förslaget, att Fritz, som var en god simmare, borde klä' af sig och simma öfver till andra stranden för att der hemta en båt.

Vid sjutiden på aftonen slog äntligen befrielsens timma. En hemvändande ångbåt, visst den tjugonde i ordningen, styrde på de två herrarnes vidunderliga signaler upp till bryggan och tog dem ombord. Och nu voro de räddade!

Knut, som ännu inte frukosterat, störtade ner i matsalongen, och äfven brodern fann för godt att följa honom. Dernere beslöto nu de två unge männen att uppskjuta besöket hos Petterlings till följande dag, och så kilade ångbåten äfven denna gång förbi bryggan, der studenterna bordt landstiga på morgonen. Trötta och genomvåta åter-

kommo de två fästmännen frampå aftonen till Stockholm.

Efter att ha tagit en droska, med hvilken de reste hem till sig, klädde de om sig och foro så till Djurgården för att skaffa sig en stunds förströelse och ett par glas punsch.

Derute träffade de två medicinarne en massa vänner, för hvilka de förtäljde sin Robinsonad, och så blef det i stället för ett par glas punsch lika många halfbuteljer per man.

Dagen efter vaknade de två resenärerna i sina bäddar, två och en half timme efter se'n ångbåten gått, hvarefter de satte sig ner och kokade ihop följande sorglustiga epistel till sina anförvandter ute i skärgården:

Stockholm d. — — Maj 1891.

Bäste farbror!

Ni voro väl rysligt förargade öfver att vi ej kommo ut till er under pingsten, som vi lofvat, men ett oblidt öde korsade våra planer. Vi ha begge förkylt oss och måst intaga sängen. Under hela gårdagen förtärde vi ingenting (Knut åt inte ens frukost). På aftonen lyckades vi dock få i oss litet mat, hvarefter vi medicinerade, med den påföljd, att vi sofvit temligen godt och vaknat alldeles nyss med infernalisk hufvudvärk. Vid tolftiden i natt kände vi begge stark yrsel. Nu tänka vi gå ut och stärka våra domnade krafter med en sillfrukost och lite' porter, hvilket säkert skall

rekreera oss. Helsa tant, och bed flickorna inte vara oroliga. Nästa söndag hoppas vi få omfamna er alla.

Knut och Fritz.

P. S. Kärlekens vägar äro underliga, säger ordspråket. Det ha äfven vi fått erfara nu i pingst.

Den första julen.

Humoristisk fantasi.

Det var i begynnelsen, några år framåt i tiden. De första menniskorna hade, sedan de blefvo utdrifna ur paradiset, knogat dag ut och dag in för att inrätta det så trefligt och beqvämt åt sig som möjligt. Och nu sutto de välbergade i sin stuga, med åkern inhägnad för elefanter och noshörningar, hvilka så småningom tillika med lejon, tigrar och andra djur börjat förlora respekten för sina herrar och slagit sig lösa i vildmarken.

Men hvarken Adam eller Eva voro nöjda med sin lott! Sedan arbetet för dagen ändats och det äkta paret krupit till kojs, passade Eva alltid på att ge luft åt sitt dåliga lynne och gnata öfver ett och annat, såsom att hon fortfarande nödgades gå i sina gamla urvuxna »fikonalöf» och inte hade så mycket som en snygg klädning att ta på sig.

ens på söndagarne, m. m. i samma stil, som Adam hört så många gånger att han kunde det utantill.

Och när solen rann upp var det att åter ta »nya tag i löparen» och arbeta i sitt anletes svett. När Adam då kom hem från fältet vid tolftiden, hungrig och trött, och Eva inte hade maten färdig, blef han purken och mumlade:

»Du är dig lik, som alltid; aldrig blir hvad du håller på med i ordning i tid! Naturligtvis har du kokt elfvakaffe åt dig, efter som potatisen inte är färdig än! Hade jag inte haft dig att dra's med, så skulle jag kunnat sitta i paradiset och agerat »öfverklass» än i dag utan att ha behöft lägga två strån i kors, och titulerats brukspatron eller något tocke der af englarne, när de kommit till mig på visit. Men hvem vill nu umgås med mig? Ingen!»

Så började emellanåt, ofvanpå allt, Kain och Abel att bli osams, och då var stackars Abel alltid den som strax fick smörj.

I förargelse röt då Adam:

»Tyst, pojkar, annars få ni smaka rottingen!» etc.

Så gick dag efter dag!

Och en dag, den kortaste på hela året, måste Adam ligga inne från morgonen till qvällen, ty ute ösregnade det och stormade så, att det hven i knutarna.

På hela dagen hade inte Eva kunnat göra upp eld i spiseln, ty veden var genomsur. Adam arbetade så att svetten rann öfver hela hans kropp

med att gnida två träbitar mot hvarandra, men utan resultat. Så slängde han till sist bägge trästyckena i en vrå och utbrast alldeles utom sig:

»Jag tror hin är lös i dag, det är ju som om allt vore förgjordt!»

Då ljöd en hemsk hvissling i stugans alla knutar; det var som om alla fyra vindarne ämnat slita den i stycken och sprida ut fragmenten i alla väderstreck.

Kain och Abel kröpo samman och började gråta af rädsla.

Stugans dörr gnisslade på sina gångjern. En blixtrande flamma fylde rummet med kallt elektriskt ljus, och midt i de fräsande ljungeldarne ljöd ett skärande skratt från ett andeväsen i röd frack, bockfot och läderlappsvingar.

»Ja, i dag är hin lös», sade muntert den röde och haltade på sin bockfot fram till Eva.

»Mjukaste tjenare, lilla nåden, och tack för sist! Som artig gäst gör jag först värdinnan min komplimang!» sade han med sin skrofliga bas och bugade sig. Derpå linkade han fram till Adam.

»Tjenis på dig, gamle Adam, hur lefver verlden med dig, se'n du som otrogen gårdsfogde blef »fockad» från lustgården! Ha! Det kan du tacka mig för! Nu sitter du i stället bonde på egen gård.»

»Dra' åt hel . . . Helsingland!» fräste Adam.

»Ah, seså, var nu inte förargad längre på en

gammal vän, som vill ditt bästa! Hem hittar jag nog, när tid blir! Men nu är jag här och står helt och hållet till din disposition! Är det något jag kan hjelpa dig med så säg ifrån!

»Nej, knalla dig i väg och det strax, annars så...», hväste Adam och knöt sina hårda arbetsnäfvar.

»Annars så... jag förstår! Men du tycks inte förstå mig! Här är ju kallt som vid nordpolen, ska' vi inte ha oss en bägare tillsammans på midvintersafton? Det är jag som bjuder!

»Nej, tack du, mig frestar du inte!» svarade Adam torrt.

»Jaså, inte det. Då försöker jag väl med »gumman» din igen! Hva' säger lilla nåden om en »glögg». Adam är visst goodtemplare, han!

Men Eva hann ej niga och säga: »tack» förr än Adam fick »bockfoten» i vingbenet och skjutsade ut honom med sådan fart, att det gnistrade om hans fladdrande frackskört.

Och knappt var »den röde» utom dörrn och fyrverkeriet slut, förr än den trånga stugan fyldes af ett bländande varmt sken, hvars strålar letade sig väg till hvarje vrå och ögonblickligen, som genom ett trollslag, kom den våta veden i eldstaden att flamma upp till en muntert sprakande brasa. Och midt i det flammande skenet stod ett nytt andeväsen, lika blidt och bländande som det ljus, hvilket strömmade ut från dess veckrika guldsirade toga.

Och vid åsynen af englauppenbarelsen, som Adam icke sett, se'n han drefs ut ur den lustgård, der han tillbragt sina gladaste dagar, bugade sig husets herre, som en nämdeman i våra da'r för vördi' prosten och stammade:

»Guds fred, herr Mikael! Var så god och sitt ner, om han vill hålla till godo med liksta stol'n jag har! Men hva' gör herr Mikael ute i ett så'nt här oväder? Regnet öser ju ner!

»Ja, det är ett »Herrans väder» ute, ty efter mulna da'r komma sol och ljus åter. Se ut!»

Och vid herr Mikaels ord skingrades oväders-molnen, stormen tystnade, regnet upphörde och från den blå natthimlen gnistrade millioner stjernor, den ena mer glänsande än den andra.

»Och herr Mikael fortfor:

»*Det är ljus och glädje jag bringar er, menniskobarn, på denna signade midvintersqväll! Må löjet leka på edra läppar, förnöjsamheten vara gäst i edert tjäll, och glädjen bofast i edra hjertan, till tröst i vedermöda, sorg och frestelser, nu och alltid, till dess tidens hjul fullbordat sitt sista solhvarf. Frid och fröjd!*

Dermed bredde «*julens engel*» ut sina vingar och försvann. Men ett strålande knippe af det bländande solljus som strömmade ned från honom lemnade han qvar i de första menniskornas hem på julaftonen.

Och efter hans affärd blef det idel fröjd och gamman, glädje och jubel i familjen, som förr i lustgården.

Och Adam slöt sin Eva i famn, snurrade rundt med henne ett par hvarf och så sa' han:

»Duka nu fram det bästa du har; lutfisk och gröt, korf och *fläsk! Se'n* får Moses säga hvad han vill!

Oflax!

Historiett.

»Ingen menniska har en sådan förbaskad otur som jag, då det gäller fruntimmer», sade en qväll landskapsmålaren Kalle Modin och vred nervöst sina mustascher.

»Kan ni tänka er», fortfor han till kamraterna i laget, hvilka af en händelse kommit att beröra den ömtåliga punkten om Kalles kärleksaffärer, »nu är jag kär igen, alldeles förbaskadt kär, men min otur förföljer mig fortfarande. Den här gången är det så att man kan bli vanvettig, bara man tänker på det.»

»Är det nu återigen en 'svärfar' som bråkar?» frågade någon med tanken på en af Kalles föregående kärlekshistorier.

»Nej, det här är inte alls likt något af mina förra missöden, och vill ni höra historien, så skall jag stå till tjenst och berätta den», sade Kalle och smuttade på sitt punschglas.

»Det är nu ungefär en månad, se'n jag första gången såg 'henne'. Vi åkte tillsammans i spårvagnen, och hon frapperade mig genast, så att jag kände mig på det lifligaste berörd och beslöt att taga reda på, hvem hon var. Jag försummade för hennes skull att hoppa ur spårvagnen, der jag ämnat, och uträtta en för mig ganska vigtig affär, som se'n gick mig ur händerna, ty en af kamraterna fick i stället beställningen. Jag följde alltså med ringlinien ner till Centralstationen, såg henne gå ur der, följde efter henne in i vestibulen, och hörde henne vid biljettluckan köpa en biljett till Södertelje.

Jag skyndade genast att äfven skaffa mig en biljett till Telje och ångade i väg med samma tåg som hon. Ledsamt nog valde hon en damkupé. Men 'hast du mir gesehen'! När jag steg ur, på perrongen i Telje, var den sköna försvunnen.

Jag frågade konduktören, hvart hon tagit vägen, och visade kupén, i hvilken hon setat. Då upplyste han mig att en dam, med det utseende som jag beskrifvit, gått af vid stationen intill Telje, och att hon antagligen köpt tur- och returbiljett till Södertelje, emedan detta var billigare än att köpa enkelbiljett från Stockholm och dit hon ämnade sig, samt sedan enkel returbiljett tillbaka.

Ja, det var ju helt naturligt, men inte tänkte jag på det utan satt 'stormsäker' och kallfånade i en gammal tidning, som glömts qvar i kupén, i stället för att hålla utkik på min reskamrat.

Värst var det, att jag var så godt som pank, så att jag ej kunde komma tillbaka med tåget, utan måste ta' en fördäcksplats å en af Södertelje-båtarne hem igen, och se'n gå och lägga mig utan hvarken middag eller supé.

Nu förflöto åtta dagar, under hvilken tid 'hennes' bild förföljde mig hvar jag gick eller stod. Jag försökte frammana hennes drag med pensel och färg för att få hvila åt min fantasi, men det gick ej — jag är ju landskapsmålare!

Jag fick ej ens ro om nätterna, utan drömde om henne äfven då, och min passion växte som lavinen med förfärande hastighet. Den växande passionen ökade mitt intresse för den okända och dref mig ut på upptäcktsfärder efter henne. Jag åkte dagligen ett par turer genom alla spårvagnslinierna, gick in på konditorier, tittade i butikerna, besökte spektaklen för att finna, hvad jag sökte, men förgäfves. Då, under det jag en dag står och koxar ner i Norrström från Norrbrobarrièren, känner jag en lindrig knuff i sidan. Jag vänder mig om, ser 'henne' stå bredvid mig och är nära att uppge ett rop af öfverraskning — då min hatt plötsligen blåser af mig och faller ner i strömmen. I nästa ögonblick ser jag 'henne' åter sätta sig upp i en spårvagn och försvinna.

Jag rycker hatten af en annan herre, ber honom ta' fast på min, som är alldeles ny, och söker komma med spårvagnen, men blir qvarhållen af hattegaren och några andra tillstädesvarande

personer. Jag försöker komma loss, men man håller mig qvar och ber mig vänta, tills jag får igen min hatt, som i detsamma fiskas upp af ett par pojkar.

Och när jag äntligen fått igen hatten, är hon försvunnen. Jag hade icke ens så mycken sinnesnärvaro att jag sökte få tag i en droska för att köra fatt henne.

Jag var ursinnig öfver detta nya missöde, men svor att icke släppa tråden. Under de följande dagarne är jag ytterst uppmärksam på alla damer, som jag möter, så uppmärksam, att jag då och då törnar emot lyktstolparne på gatorna. Jag föresätter mig att, derest jag nästa gång får syn på 'henne', följa henne, om det ock bure af aldrig dit, och sedermera söka göra hennes bekantskap.

En dag stiger jag ombord på färjan, som går öfver till Mariahissen. Ah, der är hon ju åter!

Jag njuter af att se hennes fina profil skymta fram under floret, derefter halkar blicken öfver till hennes öra, detta lilla fint formade öra, hvars make jag aldrig sett och som kanske främst bidragit till att jag genast blef intresserad af henne.
— — Ah, nu törnar färjan mot tilläggsplatsen och en lång kö af passagerare ringlar upp mot kontrollkorset vid hissarne. Jag skyndar fram och tränger mig in tätt bakom henne. Kön ringlar in i hisskorgen, nu är det hennes tur och så min. Hon är redan inne och jag vill tränga mig efter.

»*Fullt!*» säger konduktören och skjuter mig tillbaka.

»Men, bäste konduktör, jag *måste* — —»

Karlen klipper tvärt af samtalet oss emellan genom att skjuta igen dörren till hisskorgen. Och der står jag under det hon ilar uppåt! Ä' det inte så, att man kan krevera invärtes», slöt Kalle.

»Nå, har du ej sett till henne se'n?» frågade kamraterna.

»Aldrig i lifvet!» sa' Kalle Modin.

Uppsala universitetsbibliotek
16000003121042

Pris:
1 kr. 75 öre.